

vozičkár

telesné postihnutie je pre život handicap, ale nesmie byť výhovorkou

1/2012
september 2012

**ČINNOSŤ
ORGANIZÁCIE
VOZIČKÁROV A SZTP**

SZTP informuje

KROP
Kompenzačné-zdravotné
pomôcky

**SOCIÁLNO PRÁVNA
PORADŇA**

PÍŠETE NÁM

ŠANCA

KULTÚRA - ŠPORT

**SPOLOČENSKÝ, INFORMAČNÝ A ZÁBAVNÝ
BULLETIN O KVALITE ŽIVOTA
ŤAŽKO TELESNE POSTIHNUTÝCH A VOZIČKÁROV
PRE VŠETKÝCH ZÁUJEMCOV**

- Je spoločenský informačný a zábavný bulletin o živote telesne a ťažko telesne postihnutých pre všetkých záujemcov.
- Za podpory MPSVaR SR vychádza nepravidelne, podľa možnosti a potreby.
- Ročník XX.
- Vydáva Republiková špecifická organizácia SZTP ťažko telesne postihnutých a vozičkárov, Ľ. Okánika 6a, 94901 NITRA.
- Adresa redakcie: Viliam FRANKO, 951 77 Kostofany pod Trábečom 110, TEL/FAX: 037/6317219; 0905988510; E-mail: franko.viliam@gmail.com; Kontakt na organizáciu: TEL./FAX: 037/7335 100; 0905 988510; E-mail: annahomolova@azet.sk, www.vozičkari.sk;
- Zodpovedný redaktor: Viliam Franko;
- Redakčná rada: V. Franko, Bc. Jaroslav Sersen Bc. J. Miho, A. Homolová, Bc. Ladislav Kollár,
- Sadzba a tlač: APRINT, s.r.o., Žiar nad Hronom
- Korektúra: E. Franková.
- Inzercia sa prijíma priamo na adrese organizácie.
- Časopis Vozičkář je nepredajný, zasiela sa členom organizácie a podľa nutnosti každému, kto o časopis požiada.
- Distribúcia: Poštou rozosiela Republiková špecifická organizácia SZTP v Nitre.

OBSAH

Činnosť organizácie- zasadnutie Rady.. 2	
Činnosť SZTP – Zjazd SZTP	
MDZP v Komárne	4
Výbor pre osoby so zdravot. postih.	
NROZP SR	6
Dohovor o právach osôb so ZP	10
Sociálno - právna poradňa.....	15
Peňažné príspevky	18
Píšete nám	24
Návšteva Arboreta Mlyňany.....	28
Bariéry.....	28
Šanca	30
Implantácia neurostimulátora	31
Voľný čas	33
Šport	41

Číslo účtu: SŠS Nitra 0031245852/0900
IČO: 35606487

Registrácia časopisu: EV 2863/08

➤ Na snímke V. Franka - slávny lietajúci „mongomerák“

Aktivita, základ kvality života

Končí sa rok aktívneho starnutia. Jeho cieľom mala byť podpora aktivít aj napriek zdravotným obmedzeniam, ktoré sa nemusia týkať len ľudí staršieho veku. Je známe, že ak je človek zaujatý činnosťou, ktorá ho baví, z ktorej má potešenie a najmä, z ktorej majú potešenie a úžitok aj ľudia, žijúci okolo neho, jeho myseľ je vyrovnanejšia, zdravotný stav nevyžaduje neustále návštevy zdravotníckych zariadení a v mnohých prípadoch takáto aktivita zlepšuje aj jeho sociálno-ekonomický status.

Dnešný život, súčasná technika ponúkajú naozaj veľa možností sebarealizácie. Využívanie najmä elektronických prostriedkov, športové činnosti, umenie, kultúra podnikateľské a v neposlednom rade humanitno-charitatívne aktivity, poskytujú uspokojenie, ba až radosť zo života tisícom ľudí aj v podmienkach obmedzenej mobility, resp. v staršom veku. Je tiež mnoho celoživotných povolání - literárna, politická, alebo umelecká práca, ako aj riadiaca práca v podnikoch - kde zdravotné obmedzenia alebo pribúdajúci vek prakticky nehrajú významnú úlohu a možno ich vykonávať v každom čase, v závislosti od aktuálneho zdravotného stavu.

V rámci platných právnych úprav aj naša spoločnosť ponúka zdravotne postihnutým a starším ľuďom rôznu podporu a pomoc. Nebudeme teraz analyzovať pozitíva a negatíva aktuálnych foriem podpory a pomoci. Legislatíva sa mení a je na nás všetkých, aby sa menila v prospech ľudí, ktorým má slúžiť. Často sú to však práve vykonávatelia a poskytovatelia týchto služieb, ktorí žiadateľov vtlačujú do nedôstojných podmienok a pritom zabúdajú, že raz aj oni sa možno budú uchádzať o niektorú formu pomoci a budú očakávať primerané ľudské porozumenie.

Pred niekoľkými dňami sme mali možnosť sledovať slávnostný ceremoniál otvorenia paralympijských hier v kolíske tejto celosvetovej súťaže športovcov so zdravotným postihnutím, v Londýne. Počas športových súťaží sme mohli prežívať väčšie či menšie napätie a potom sa radosť z víťazstiev našich športových reprezentantov. Bolo úžasné vidieť rozradostnené tváre účastníkov hier a znova a znova si uvedomovať, že hľadáme na ozajstných hrdinov každodenného života, ktorí prijali výzvu popasovať sa s nemalými problémami a vziať svoj život do vlastných rúk. A výsledky? Dve zlaté, jedna strieborná a tri bronzové medaily určite potešili nielen víťazov, ale aj ich fanúšikov a zaslúžia si obdiv celej spoločnosti.

Nie je možné vymyslieť žiadne všeobecne platné odporúčania akú životnú náplň, akú formu života si zvoliť. Riešenia sú veľmi individuálne a je dobre, ak sa s nimi človek začne zaoberať už roky vopred. História a životopisy ľudí, na ktorých spoločnosť nezabúda, potvrdzujú, že mnoho literárnych, umeleckých, vedeckých, ba aj technických diel vytvorili ľudia práve v zložitej zdravotnej situácii, resp. v staršom veku. Na mnohé osobnosti, ktoré napriek osobným ťažkostiam až do smrti rozdávali dobro a lásku, s úctou spomína ľudstvo vo všetkých končinách zeme.

September 2012

Pre časopis „Vozičkář“ - ako editorál pripravila:

MUDr. Mária Orgonášová, CSc.,
Čestná prezidentka AOZO SR

Zasadnutie Rady organizácie

dňa 29.6.2012 v Nitre

Aj v tomto roku sa opakované zasadnutie Rady organizácie konalo v Starobylej Nitre. Na júnovom zasadnutí, ktoré sa konalo na sekretariáte organizácie sa rokovania zúčastnilo 10 členov Rady, menovite - Franko Viliam, predseda, Oľga Sersénová, Anna Homolová - tajomníčka, Húsková Anna - región Poprad, Franková Emília, Miho Ján - región Žilina, Velčic František - región Nitra, Stražancová Alena - pokladníčka, Čabák Bohuš - región Ružomberok, Kollár Ladislav región Levice. Bolo konštatované, že Rada bola uznášania schopná. Za kontrolnú komisiu sa zúčastnili Jaroslav Sersen a Zlatka Velčicová.

Anna Homolová, pracovníčka a Viliam Franko, predseda organizácie.

Rokovanie podľa schváleného programu viedol Viliam Franko.

Pracovníčka Anna Homolová znovu pripomenula, že po nebohom Rudolfovi Riečičiarovi Rada musí dať návrh na koptovanie člena do Rady organizácie. Toto uznesenie je stále otvorené. Predseda uviedol písomné oznámenie Vincenta Snováka, ktorý zo zdravotných dôvodov abdikuje na funkciu člena Rady RŠO Nitra. Podotkol, ak sa uzdraví bude ďalej pokračovať v činnosti v organizácii.

Hospodárenie: Stav účtov a pokladne predniesla Alenka Stražancová. Materiál na nazretie je dostupný na sekretariáte. Príjem 2% za rok 2011, ako uviedla pani Homolová

bola suma 5309,27 €. Pre zaujímavosť za rok 2010 to bolo 3.500,-€.

Financie získané do rozpočtu RŠO SZTP Nitra na rok 2012 sa musia naplniť z projektov, z poukázaných 2 % daní, z členských príspevkov a potenciálnych sponzorov. Z VÚC Nitra organizácia dotácie nedostane, nemáme akreditáciu na špecializované poradenstvo.

Akreditácia – Na MPSVaR sme predložili projekt, bola to skutočne terminologicky špeciálne spracovaná odborná práca. Z MPSVaR prišla odpoveď, adeptka Mgr.N.Dragúňová má len 1 rok praxe, podľa zákona 448/2008 Zz. nespĺňa podmienky na akreditáciu.

Chránené pracovisko – Podľa predsedu, zriadenie chráneného pracoviska je znovu aktuálne. Sekretariát musí opäť preveriť možnosti znovu podania projektu na ÚP v Nitre na chránenú dielňu.

Legislatíva: Životné minimum – ako informoval predseda suma životného minima platná od 1. júla 2012 je 194,58 € mesačne, ak ide o jednu plnoletú fyzickú osobu. Zvýšenie príspevkov kompenzácií ŽTP. Od júla 2012 – sa takmer všetky príspevky zvýšia. Odvíja sa to od výšky ŽM. Príspevky budú vyplatené automaticky, z ÚP bude dodané rozhodnutie. Napríklad OA je daná 1,39 ŽM a zvýši sa z 2,64 na 2,71 €. Legislatívnou novinkou je oznamovacia povinnosť pre OA, pre zdravotnú poisťovňu.

Monitoring AB v Nitre. O mapovaní architektonických bariér v Nitre hovoril spoluúčastník V.Franko. Uskutočnili sme jednu z významných akcií, konkrétne mapovanie AB v Nitre, na základe čoho mesto vyrobí brožúry, ktoré budú sprievodcom nielen pre ZP, ale aj pre zdravých turistov. Bude tam mapa, piktogramy, V tabuľke budú uvedené vysvetlivky, čo jednotlivé krížiky - piktogramy znamenajú. Je zaujímavé, že na základe monitoringu bola napríklad prístupná iba 1 reštaurácia! Myslíme si, že Nitra je bezbariérová, žiaľ nie je tomu tak. Hlavným cieľom projektu – monitoringu bolo prezentovať výsledky získané prieskumom bezbariérovosti a zapracovať ich do brožúry. Mesto okrem toho, že pripraví brožúru bude svojou autoritou – vplyvom tlačíť na štátnu a verejnú správu o potrebách osôb s ťažkým telesným postihnutím. Poukázať na nedostatky a navrhnúť spôsoby riešenia pri odstraňovaní architektonických bariér. Je to akýsi návod ako to vo vašich regiónoch tiež praktizovať.

Členovia Rady sprava: A. Sražancová, O. Sersenová, zľava J. Miho, A.M. Húsková, F.Velčic, B. Čabák

Zjazd SZTP. Tento rok bol rokom Zjazdu SZTP, ktorý sa uskutočnil - 6. júla v Komárne. Z našej organizácie sa zúčastnili traja delegáti. Boli prijaté nové Stanovy SZTP, nové poriadky štatút Relax Štúrovo a Domový poriadok, tiež Štatút vyznamenania. Na zjazde na návrh Rady organizácie podpredsedníčke organizácie Oľge Sersenovej bola udelená Pamätná plaketa SZTP.

Informovalo sa o činnosti sekretariátu, o septembrovej výstave NON HANDICAP v Inchebe.

Správa Komisie pre životné prostredie. O stálej problematike o odstraňovaní bariér hovorila predsedníčka komisie A.M.Húsková.... Ďalší z pohľadu členov Rady organizácie hovorili o bariérach a ich odstraňovaní vo svojich obciach a mestách.

Zľava Jaroslav Sersen, Oľga Sersenova a sprava Ján Miho na Zjazde SZTP v Komárne

Predseda ďalej informoval o šiestich predložených projektoch na mesto Nitra a o Rade vlády pre seniorov a OZP RV POZP a seniorov bola zrušená a následne boli konštituované ďalšie Rady a Výbory týchto Rád. Tieto Rady a Výbory sú poradné orgány. Teraz je to trojkoľajné, uznesenia z výborov idú na Radu vlády pre ľudské práva, až potom na Vládu SR, je to horšie ako bolo kedysi. Je tu nová vládna garnitúra, čas ukáže ako to bude.

Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím. Vláda zatiaľ pre túto oblasť – pre štruktúru implementácie Dohovoru, veľa nerobí, respektíve nič sa nedeje. Musí sa dôslednejšie monitorovať implementácia Dohovoru, sledovať dodržiavanie zákonov nielen z pohľadu rezortov, ale aj z pohľadu OZP. RŠO Nitra na požiadanie tiež dodá podklady a poukáže na nedodržanie článkov Dohovoru. Pripomienkovanie a sledovanie Dohovoru,

čo sa plní v legislatíve, čo nie. Do komisie boli menovaní: J.Miho, J.Sersén, A.M.Húsková, V.Franko A. Rošková. Pripomienky spracujú členovia komisie cez emailovú poštu.

Vydanie Vozičkára, Vozičkár sa vydá v mesiaci september a december

Sociálna rehabilitácia. Ako ďalej? Účastníci budú platiť pomerne vysoké účastnícke poplatky. Organizácia bude účastníkov dotovať na jednu osobu pravdepodobne 20,-€. Bude to záležať, podľa toho, koľko nám prispievajú daňovníci (2%).

Sociálna rehabilitácia v hoteli Máj Piešťany sa uskutočnila 29.7. - 5.8.2012 a sociálna rehabilitácia v Hokovciach v dňoch 12.-18.8.2012. VČK – Celoslovenský seminár v Nitre sa uskutočnil dňa 25.8.2012

Nasledovalo **Rôzne** a na záver sa hovorilo o **Športe**.

Dňa 17. apríla bolo vyhodnotenie športovcov Nitrianskeho okresu a kraja za rok 2011, za okres boli vyhodnotení František Velčic a Peter Staník a za kraj znovu František Velčic.

Šachový turnaj o pohár predsedu organizácie a ŠK ĽTP Nitra sa uskutoční 25. októbra 2012

Organizovanie Trnavskej paraolympiády – šachového turnaja sa uskutoční 28. septembra 2012

V rámci pobytu v Relaxe Štúrovo sa pod taktovkou Š. Kollára zorganizovali „Preteky v love rýb“ a kurz plávania.

mo

Na návšteve v upršanom a krásnom Arborete v Mlyňanoch...

Na juhu Slovenska v Komárne v rámci MDZP sa dňa 6.7.2012 stretli členovia SZTP - delegáti Zjazdu Slovenského zväzu telesne postihnutých. Delegáti sa zišli z celého Slovenska a atmosféra bola pracovná a priateľská. Delegáti Zjazdu zhodnotili činnosť SZTP za štyri roky. Podrobnú správu predniesla predsedníčka SZTP Ing. Monika Vráblová, kde zhodnotila činnosť jednotlivých Krajských centier a RŠO SZTP a činnosť Republikového centra SZTP. Správu o hospodárení predniesol pán Imrich Trenčík. Predsedníčka RKK SZTP predniesla spoločnú správu za štvorročné obdobie činnosti. Počas štyroch rokov sa najviac zaoberali kauzou majetku SZTP v Košiciach.

Znovu zvolená predsedníčka SZTP Ing. Monika Vráblová

Jednou z hlavných úloh zjazdu boli voľby predsedu SZTP. Jedinou kandidátkou bola súčasná predsedníčka. Ing. Monika Vráblová. Jednohlasne bola zvolená za predsedníčku SZTP na ďalšie volebné obdobie. Gratulujeme!

V závere zjazdu sa uskutočnilo zasadnutie novej Republikovej rady, aby zvolila zo svojich radov prvého podpredsedu SZTP. Stal sa ním Viliam Franko.

Zároveň bolo aj zasadnutie Republikovej kontrolnej komisie, kde za predsedníčku bola zvolená na ďalšie volebné obdobie pani Oľília Vizváryová.

Delegáti zjazdu záverom schválili správu návrhovej komisie a uznesenia Zjazdu, kde predsedníčka zaviazala prednesené pripomienky delegátov v rozprave prerokovať na zasadnutí RR SZTP a zapracovať do materiálov zo Zjazdu.

Začalo sa ďalšie volebné obdobie, v ktorom želáme všetkým veľa pracovného elánu!

Uznesenie

zo Zjazdu SZTP, ktoré sa konalo dňa 6.júla 2012 v Komárne

A. Zjazd SZTP schvaľuje:

1. Správu o činnosti SZTP za volebné obdobie 2008 – 2012

Pohľad na pracovné predsedníctvo

2. Správu o hospodárení SZTP za volebné obdobie 2008 – 2012
3. Správu o činnosti RKK SZTP za volebné obdobie 2008 – 2012, jej návrhy a opatrenia
4. Zameranie činnosti SZTP na ďalšie volebné obdobie rokov 2012 – 2016
5. Znenie Stanov SZTP s doplnkami zapracovanými podľa pripomienok delegátov
6. Rokovací, volebný, organizačný poriadok SZTP a štatúty
7. Uznesenia Zjazdu, ktoré sú záväzne pre všetky OJ a členov SZTP

B. Zjazd SZTP volí:

1. na základe verejného hlasovania delegátov Ing. Moniku Vráblovú do funkcie predsedu

SZTP na volebné obdobie rokov 2012 – 2016

2. členov Republikovej rady SZTP v zložení:

Mária Trenčíková	kraj Bratislava
Iveta Szabová	kraj Trnava
Anna Stejskalová	kraj Nitra
Elena Rónaiová	kraj Trenčín
Mária Antalová	kraj Žilina
Vladislav Gutten	kraj Banská Bystrica
Erika Plosecká	kraj Košice
Anna Olejárová	kraj Prešov
Viliam Franko	RŠO SZTP ŤTP a vozíčkárov Nitra
Štefan Grajčár	Asociácia POLIO SZTP

3. členov Republikovej kontrolnej komisie SZTP v zložení:

Blažena Langová	kraj Bratislava
Oľília Vizváryová	kraj Trnava
Katarína Balážová	kraj Nitra
Mária Barišová	kraj Trenčín
Magdaléna Pihuličová	kraj Banská Bystrica
Anton Ťapák	kraj Žilina
Pavol Kelbel	kraj Košice
Zlatica Kokoruďová	kraj Prešov
Jaroslav Sersen	RŠO SZTP ŤTP a vozíčkárov Nitra
Janka Šebianová	Asociácia POLIO SZTP

C. Zjazd SZTP berie na vedomie:

1. výsledok volieb z prvého zasadnutia RR SZTP počas Zjazdu – a to prvého podpredsedu SZTP p. Viliama Franka a druhého podpredsedu SZTP p. Annu Olejárovú.
2. výsledok volieb z prvého zasadnutia RKK SZTP počas Zjazdu – a to predsedu RKK SZTP p. Oľíliu Vizváryovú.
3. prednesené príspevky delegátov v rozprave.

D. Zjazd SZTP ukladá RR SZTP :

1. prednesené pripomienky delegátov v rozprave prerokovať na zasadnutí RR SZTP a zapracovať do materiálov zo Zjazdu. Z: predseda SZTP
2. aktualizovať všetky vnútro zväzové smernice na základe Stanov SZTP. Z: legislatívna komisia SZTP a predseda SZTP
3. všetkým KC SZTP prizývať na svoje zasadnutia člena RKK SZTP zo svojho regiónu. Z: predsedovia KC SZTP

Pohľad na časť delegátov

4. predsedom a pracovníkom KC SZTP odovzdávať všetky písomnosti a informácie na nižšie OJ.

Z: predsedovia KC SZTP

5. spracovať požiadavku k stavebnému zákonu č. 50/1976 Zb. a vyhláške č. 532/2002 Zz., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o všeobecných technických požiadavkách na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie, aby sa zapracovalo sankcionovanie za nedodržanie a nerešpektovanie technických požiadaviek vyššie uvedených zákonov pri ich novelizácii. Z: legislatívna komisia SZTP

6. zaslať vyjadrenie delegátov Zjazdu nasledovného znenia: delegáti Zjazdu podporujú súčasný právny stav, v zmysle ktorého neziskové organizácie, občianske združenia môžu byť prijímateľmi 2 % podielu zaplatenej dane v zmysle zákona o dani z príjmov. Z: legislatívna komisia SZTP

Komárno, 6. júla 2012

Okresné Centrum SZTP a Základná organizácia SZTP v Komárne prevzali štafetu v roku 2011 v Čilistove pre organizovanie MDOZP, celoslovenské športové hry a Seminár .pod heslom: Nie sme starí na aktívne starnutie, ktoré sa konalo v Komárne v priestoroch internátu Strednej priemyselnej školy v dňoch od 5.-7.7.2012 pod záštitou primátora mesta Komárno MUDr. Antona Mareka, ktorý prispel na našu akciu z fondu primátora mesta Komárno.

Na tomto podujatí sa zúčastnilo 120 osôb so zdravotným postihnutím z celého Slovenska. Prvý deň po príchode o 15.00 sa začali športové hry v 4 disciplínach, zvlášť muži aj ženy.

Pri prezentácii každý účastník dostal dokumentáciu na celé 3 dni a malú pozornosť od ZO SZTP Komárno, na ktoré nám prispel MÚ odd. sociálno - správne Komárno, na čele s vedúcou odd. Ing. Dubányovou.

Večer sa konal spoločenský večer, kultúrny program a odovzdanie

V popredí Erika Forróová predsedníčka OC SZTP a pani Magdaléna Horváthová

zväzových vyznamenaní.

V rámci kultúrneho programu vystúpil zaslužilý umelec Jókaiho Divadla v Komárne Mátyás Dráfi, ktorý recitoval a spieval v jazyku slovenskom aj maďarskom z zvláštného repertoáru a z básnickej zbierky našich členov.

III. básnickú zbierku pokrstil vodou z Dunaja a Váhu v Komárne.

Dňa 6.7.2012 sa konal Zjazd SZTP kde boli voľby na ďalšie štyri roky kandidovala Ing. Monika Vrábľová a bola znovu zvolená za predsedníčku RC SZTP, za podpredsedov si členovia RR zvolili

Prezentácia zdravotných pomôcok Z fy VELKON

pre TP dospelých Viliama Franka a pre TP deti Anna Oleárová, prajeme im do ďalších rokov práce s telesne postihnutými veľa zdravia šťastia a rodinnej pohody .

Na Zjazd pre zaneprázdnenosť primátora prišiel viceprimátor mesta Komárno JUDr. Novák Vojtech, ktorý odovzdal pozdrav od primátora a v mene svojom pozdravil delegátov Zjazdu a všetkých prítomným poprial veľa zdravia do ďalšej práce.

Po skončení Zjazdu bola prehliadka Nádvorja Európy v Komárne kde

nás prevádzal a na vysokej úrovni vysvetľoval PaeDr. Štefan Bende.

Spoločenský večer s bohatou tombolou sa začal o 20.00 hod., v rámci tohto večera bolo vyhodnotenie športových hier, kde ceny boli nakúpené od Charity Komárno, na tieto ceny nám prispel Mestský úrad odbor školstva, za čo ďakujeme Ing. Weszelovszkému vedúcemu Odboru školstva v Komárne.

Dňa 7.7.2012 sa konal seminár na tému „Európsky rok aktívneho starnutia a solidarity medzi generáciami ,kde boli pozvaní hostia z MPSVaR, no nikto neprišiel. Nikto nevedel vysvetliť „prečo“.

Všetkým sponzorom, ktorí prispeli na túto našu akciu zo srdca ďakujeme.

Erika Forróová, predsedníčka OC a ZO SZTP v Komárne

Výbor pre osoby so zdravotným postihnutím

stihnutím stretávame. Veril som, že rok 2012 prinesie niečo pozitívne oproti minulému obdobiu.

Posledné riadne zasadnutie Výboru sa konalo 16.1.2012, kedy sme sa zaoberali návrhom novely zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 5/2004 Z. z. o službách zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Malo dôjsť k reštrikčným opatreniam, ktoré by zásadným spôsobom skomplikovali existenciu chránených dielní a chránených pracovísk. Po rokovaní výboru, ako aj ďalších stretnutiach na pôde MPSVR, zásah do tejto oblasti sa nekonal. Prispeli k tomu významnou mierou aj predčasné voľby, ktoré brzдили, ba stopli niektoré zábery MPSVR. Mal sa otvoriť zákon č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ako aj zákon č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a to vo veľkom rozsahu.

Žiaľ, nebolo v našich silách zabrániť a následne zmierniť dopady novely zákona o sociálnom poistení, ktorá výrazne skomplikovala situáciu osobným asistentom, ktorí sú poistencami štátu na dôchodkové poistenie (pretože mesačne odpracujú minimálne 140 hodín osobnej asistencie) a ktorí si dobrovoľne platili nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti. Tým, že novela obmedzila možnosť dobrovoľného platenia si nemocenského poistenia a poistenia v nezamestnanosti sa situácia týchto osobných asistentov zhoršila natoľko, že mnohí prestali vykonávať osobnú asistenciu. Situácia je stále rovnaká a nie je ochota zo strany ministerstva napraviť ju.

Druhé zasadnutie výboru sa konalo 21.2.2012 a išlo o tematické zasadnutie výboru, zamerané na prerokovanie stavu implementácie Dohovoru OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, s dôrazom na úlohu mimovládnych neziskových organizácií zastupujúcich záujmy osôb so zdravotným postihnutím. Vzhľadom na osobitý charakter podujatia, boli na zasadnutie výboru prizvaní aj ďalší odborníci a zástupcovia výborov Rady vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, zástupcovia akademickej obce a nezávislých ľudsko-práv-

ných inštitúcií, ktorí v diskusii, počas moderovaného okrúhleho stola, predstavili svoju perspektívu pohľadu na danú problematiku. Bola nám predstavená aj Svetová správa o zdravotnom postihnutí zástupkyňou Svetovej zdravotníckej organizácie zo Ženevy.

Predčasné voľby prerušili činnosť výboru na veľmi dlhé obdobie. Prvé povolebné zasadnutie výboru sa konalo – bez účasti predsedu výboru (predsedom výboru je minister práce, sociálnych vecí a rodiny) – dňa 17.9.2012 s celkom rozsiahlym programom. Napriek tomu, najväčšiu diskusiu vyvolal jediný bod programu a to novela zákona o službách zamestnanosti, ktorá má zavádzať radikálne zmeny a nie iba vo financovaní chránených dielní a pracovísk. Zaujala nás najmä časť, venujúca sa fungovaniu chránených dielní a chráneného pracoviska (CHD a CHP). Zákon (v čase písania tohto príspevku) ešte nie je ani v medzirezortnom pripomienkovom konaní a bolo by predčasné uverejňovať konkrétne znenia jednotlivých paragrafov a odsekov, ale v zásade by malo dôjsť k zníženiu príspevku na zriadenie CHD a CHP. Zásadným spôsobom by sa zmenila podpora podľa §56a (udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní), kde sa napríklad navrhuje oproti súčasnému stavu (kedy je možné získať príspevok na financovanie percentuálnej časti celkovej ceny práce na zamestnanca) poskytnúť príspevok mesačne vo výške preddavku na poistné na zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a príspevku na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom zo mzdy zamestnanca, najviac vo výške preddavku na poistné na zdravotné poistenie, poistného na sociálne poistenie a príspevku na starobné dôchodkové sporenie platených zamestnávateľom vypočítaných zo 60 % priemernej mzdy zamestnanca v hospodárstve Slovenskej republiky za prvý až tretí štvrtrok kalendárneho roka, ktorý predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa príspevok poskytuje. Má sa znížiť aj príspevok na úhradu prevádzkových nákladov CHD a CHP, ako aj príspevok na činnosť pracovného asistenta.

Tieto a ďalšie navrhované zmeny vyvolali silný odpor v radoch zástupcov organizácií občanov so ZP, čím sme dosiahli zvolanie ďalšieho rokovania so štátnym tajomníkom Branislavom Ondrušom, ktoré sa uskutočnilo dňa 19.9.2012. Nedospeli sme síce k žiadnym zásadným ústupkom zo strany ministerstva, ale dohodli sme sa na dodaní analýz dopadov novely zákona na CHD a CHP, ktoré veľmi dúfame, že zmenia postoj ministerstva alebo aspoň pomôžu nám pri dosiahnutí určitého konsenzu.

Na záver už hádam len toľko, že ak by ste mali záujem o podrobnejšie a aktuálnejšie informácie ponúkam Vám možnosť byť so mnou v kontakte cez moju e-mailovú adresu (kobol@omdvrs.sk), na ktorú mi môžete posilať otázky a podnety na riešenie.

Tibor Kőböl

**Zástupca skupiny organizácií osôb s telesným postihnutím
vo Výbore pre osoby so zdravotným postihnutím**

v hoteli PARK v Hokovciach

Janko Petluš – účastník sociálnej rehabilitácie: Čo sa týka pobytu, bol som veľmi spokojný sme strašne dobrý kolektív. Športové hry boli výborné, bol smiech, radosť a pohodlie, ktoré sme si sami vytvorili a pobyt sme strávili vynikajúco. Nemám žiadne námietky aj čo sa týka bývania na izbe. Je to bezbariérová izba, kúpeľňa je vybavená, všetko je tam po ruke, či toaleta alebo sprcha. Nejaké negatívne postrehy som ja nezaznamenal, ani čo sa týka procedúr. Aj personál bol ústretový, potreboval som zdvihnúť posteľ, automaticky prišli a mi to urobili podľa mojich predstáv. Bolo to výborné a som spokojný. Bolo to na môj prospech.

Milka Jambrichová – s manželom, účastníci sociálnej rehabilitácie: Po dlhšej dobe sme sa znovu zúčastnili na sociálnej rehabilitácii. V tomto zariadení sme boli prvýkrát, tak sa nám tu dosť páčilo. Boli sme prekvapení, že pracovníci nám tu vychádzali veľmi v ústrety, vrátane pána vedúceho a pani vedúcej. Boli ochotní a ústretoví. V bazéne som nebola nakoľko nie som plavec a vonku bola voda studená, tak k tomu sa neviem vyjadriť, ale keď bude do bazénu bezbariérový prístup ako sľúbil pán vedúci, tak potom to vyskúšam. Strava bola podľa mňa dobrá, chutila a bolo jej dosť. Vychádzky boli príjemné, ale najlepšia bola s celou skupinou, keď sme na vozíčkoch asi po osem km trase navštívili Dudince. Po večeroch sme mali zábavy, na ktorých sme sa všetci zúčastňovali. Dali nám lokše, kačicu, príjemné opekanie, ochutnávka vína, kto nepil, tak podarovali džús, k tomu bola príjemná hudba, harmonikár, ktorý sa každému páčil a dobre sme si zaspievali. Takže na strávené príjemné večeri budeme ešte dlho v dobrom spomínať. Chcem poďakovať manželom Frankovcom, že nám pripravili takýto príjemný pobyt.

Anička Chynoranská so synom Riškom, účastníci pobytu: Prišla som so svojim synom Riškom a som rada, že som sa dostala na tento rehabilitačno-rekondičný pobyt. Hoci som tu v živote nebola,

som milo prekvapená, hlavne preto, lebo je to tu bezbariérové. So synom sa dostanem takmer všade, a podľa prísľubu majiteľov sa tu budú ešte robiť do bazénov nejaké úpravy, ale celkovo som veľmi spokojná. Majitelia aj personál na poukázané chyby, ktoré sa vyskytli, hneď odstránili. Čo sa týka nás ako kolektívu, málokedy sa tak na-

trafi, že tak dobrý kolektív sa zide, bolo veselo a sme sa nasmiali. Mali sme vynikajúce podmienky, ale ten kolektív je dôležitý, lebo to je tá duševná pohoda a tá je nadovšetko. Keď je duševná pohoda, tak aj telo lepšie poslúcha a všetkému sa lepšie darí. Mali sme aj rehabilitácie a nielen vodné kúpele, ale boli aj masáže tela, chrčtice a rúk, elektroliečba

a parafín. Myslím, že všetci boli spokojní a je to také dobré doplnenie tých služieb. A zároveň sa mi páčilo, že je to obrovský areál, hlavne ten park. Človek si tam môže posedieť v prírode pod stromami a navyše to ešte rozšírili o sochy. Svoje schopnosti sme uplatnili pri súťaži, ktorú sme brali poctivo a mali sme z toho veľkú radosť. Humor nám nechýbal pri ničom. Celkovo to hodnotím na 1 s 5 výkričníkmi, veľmi som spokojná a keby ste ma zobrali aj s Riškom na budúci rok, bola by som šťastná.

Ladislava Lajkébová – rekreatantka z Moravy – ČR: Hneď keď sme prišli, sme skupinu vozíčkárov pozorovali, ako to v zariadení

organizujú. Rozprávali sme si ako to bude s nimi s kúpaním a so všetkým, lebo pre nás je to všetko cudzie. Deň čo deň sme sa s nimi stretávali a videli sme u nich úspech z našej strany, ako si dokázali poradiť, dokázali ísť do bazéna, v bazéne som videla Janku a ja som nikdy v živote nevidela takéhoto človeka na vozíčku a v bazéne a guľala som očami. Bola som rada, že aj môj vnuk sa o to tak zaujímal, hoci je zvyknutý na

starších ľudí. Aj tá športová súťaž bola nádherná, normálne sme sa nato tešili. Janka povedala, že tam musíme ísť, pretože zdravý človek to nepochopí, vôbec. Ja som hovorila mojej kamarátke, že my sa toľ-

ko krát rúhame a nevieme vôbec, čo máme za problém, že my vlastne ani žiadny nemáme, ale pre nás to bolo také nabitie. Je to úžasné, že boli takto spolu a že to takto organizovali, lebo medzi zdravými sa taký kolektív nenajde. Ja som z dediny a bola som zvyknutá medzi aj staršími ľuďmi, kde som pomáhala. A tak si hovorím, že hádam sa tiež na mňa v starobe nikto nevykašle a postarajú sa o mňa. Môžem povedať, že sa mi to páči a že boli všetci takí veselí, aj pri tom spievaní a aj všade.

Aký program okrem vlastného účastníkov čakal v hoteli Park v Hokovciach ?

V utorok, štvrtok a v sobotu poobede bola pre hotelových hostí vyhriata sauna. Pred saunou je ľadový ochladzovací bazén. Veľký plavecký vnútorný bazén má na začiatku hĺbku 1,20 m a na konci 1,80 m. Je tam okrúhly bazénik, ktorý má teplotu 36-38 °C. Môžete v ňom sedieť maximálne polhodinu. Vonkajší bazén je vyhrievaný slnečnými kolektormi. Procedúry mali účastníci na kartičke a bolo možné si ešte nejaké dokúpiť. Najobľúbenejšia je klasická masáž chrbta. Veľmi príjemné boli teplé procedúry – rašelinový, parafínový zábal, uvoľňujú stuhnuté problémové časti tela. Najobľúbenejšia bola aj reflexná masáž chodidiel. Zo spodu na chodidlách máme nervové zakončenia, ktoré sú prepojené s celým organizmom. Mali sme možnosť sa prihlásiť aj na kozmetiku, pedikúru, manikúru a kaderníctvo. Bol pre nás pripravený aj bohatý kultúrny program. Prvý deň bol od-dychový. Ďalší deň bola ochutnávka vína, ktorá sa konala jeden krát v týždni. Zvyklo sa to konať v kamennej pivnici pod kaštieľom, pivnica má 332 rokov a teraz k vôli vozičkárom sa to bude konať v prednej reštaurácii. Taká akcia trvala 3 hodiny i viac... Bolo to spojené s takou špeciálnou večerou. Dostali sme pečené kačacie stehná, lokše s pe-čeňou, knedlíky, dusená kapusta a po večeri ochutnávka 8 druhov vín aj s výkladom o tých vínach. Potom boli na stoloch ešte studené misy – zemiakové pagáčiky, masťný chleba s cibulou, studené zabíjačkové misy – údený syr, tlačienka, oravská slanina a neobmedzený konzum vína. Príjemnú atmosféru dotváral harmonikár v kroji. V utorok bol pri-vítací tanečný večierok, ktorý sa realizoval po večeri vonku na terase. so živou hudbou. V stredu znovu oddych, s využitím bazéna a pro-cedúr. Ďalej boli výlety mikrobusedom (autobusom) na poldenný výlet do Ostrihomu a Štúrova bola tam v programe hodinová plavba loďou po Dunaji. Účastníci sociálnej rehabilitácie sa nezúčastnili, mali svoj vlastný program, sociálno – právnu prednášku – Životné minimum, zákon 447 a 448/2008 Z.z., demonštrácia vozičiek z fy Otto Bock, športový deň, spoločné vychádzky do Dudiniec... Ďalšia vynikajúca

večera bola jednotná grilovaná – kuracie stehná grilované, plátok bravčovej krkovičky, klobáska, opekané zemiaky, zelenina, horčica a chlebič. Po večeri bol rozlúčkový tanček. Skupina účastníkov so-ciálnej rehabilitácie mala ešte svoj vlastný rozlúčkový večierok, kde majitelia hotelu Park v Hokovciach pripravili nealkoholické nápoje (za-ujímavé bolo, že z účastníkov si nikto neobjednal alkoholické nápoje) kopu sladkých dobrôt a jedenia.

mo

Demonštrácia vozičiek z fy Otto Bock

Pohľad na časť účastníkov na vychádzke v Dudinciach

NÁRODNÁ RADA OBČANOV SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Vajnorská 1, 831 04 BRATISLAVA e-mail:sekretariát@nrozp.sk

Valné zhromaždenie NROZP SR

Vystúpenie Dr. Braňa Mamojku, predsedu NROZP v SR na školení v rámci VZ (15. 12. 2011)

Rád by som poďakoval MPSVaR, ktoré nám umožnilo uskutočniť túto akciu počas dvoch dní v týchto priestoroch na MPSVaR. Delegáti dostali program školenia, kde sú uvedení prednášatelia. Začínam s mojím príhovorom.

Mám hovoriť o Dohovore, rekapituláciu ako sme došli k ratifikácii, čo je známe, ale má to určitý význam preto, aby sme vedeli, čo a ako budeme robiť ďalej, čo sa mi dúfam po-darí preukázať tým, čo tu budem rozprávať. Budem hovoriť o článku 33, ktorý je najdôležitejším z hľadiska začatia efek-tívnej implementácie Dohovoru a jeho monitoringu a o tom, čo je potrebné spraviť, aby sa Dohovor dostal do života. Do-

hovor bol schválený OSN 13.12.2006 tzn. pred 5 rokmi a 1 dňom. Príprava Dohovoru trvala 5 rokov, čo je krátka doba a na ňom sa zúčastňovali aj organizácie osôb so ZP, čo sa prejavilo aj v texte Dohovoru, kde sú formulované mnohé veci úplne inovatívne a po prvý krát.

Dohovor nám neprináša žiadne nové práva, ale práva, ktoré máme ako ľudia, ktoré sú tu zhrnuté a sú aj vyložené aj z hľadiska zdravotného postihnutia. V roku 2007 kedy bol otvorený na podpis 31.3., na Slovensku sa dohadovali, kto je zodpovedný, kto bude danú vec riešiť, bežala komunikácia dlhá a ostrejšia a nakoniec bolo rozhodnuté, že túto vec by malo koordinovať MPSVaR a tak sa začala príprava Dohovo-ru. Prvý krok bol urobený 26.9.2007 kedy prezident podpísal Dohovor. Ten podpis znamená toľko, že štát súhlasí s tým, že

Na VZ NROZP zľava Dr. Braňo Mamojka, predseda, Anna Reháková, riaditeľka, Mgr. Iveta Míšová, podpredsedníčka

bude pripravovať ratifikáciu a že v období, keď nebude ešte ukončená ratifikácia, nebude prijímať žiadne ustanovenia, ktoré by boli v rozpore s Dohovorom. To bol veľmi dôležitý krok. My ako NR sme sa pustili do práce hlavne na príprave Dohovoru a na preklade Dohovoru do slovenského jazyka. Bol to náročný proces, pretože tento jazyk je komplikovaný, je tam veľa nových pojmov, ktoré v slovenskom jazyku nie sú jednotne alebo ustálené definované. Existujú oficiálne jazyky Dohovoru, ktoré sú záväzné a podľa ktorých sa robí výklad, keď príde k sporu, sú to angličtina, francúzština, ruština, španielčina, arabština a čínština.

Dohovor trval dosť dlho, keď sa pripravil na ratifikáciu, pretože bol robený rozbor legislatívy do akej miery je v súlade s Dohovorom, do akej miery je potrebné robiť zmeny, pretože Dohovor pokiaľ bude ratifikovaný, sa stáva právnou normou, ktorá má vyššiu právnu silu ako národná legislatíva, teda v prípade rozporu so národnou legislatívou sa musí postupovať podľa Dohovoru a preto je v záujme štátu, aby tých rozporných otázok bolo čo najmenej. Takáto analýza bola urobená. Z tej analýzy vyplynulo, že jednotlivé rezorty vyhlásili, že nemajú zásadné pripomienky, prečo by nemal byť u nás Dohovor ratifikovateľný a takisto našim lobovaním v rámci Rady vlády osôb so ZP a mimo nej sa nám podarilo presvedčiť, že treba ešte Dohovor schváliť pred voľbami,

Účastníci VZ zo SZTP. Za predsedníckym stolom Ing. Monika Vráblová, ďalej sprava: Viliam Franko, Mgr. Oľga Bohuslavová, Dr. Alena Masná a Mária Trenčíková

ktoré sa uskutočnili v roku 2010. To sa aj podarilo. V januári sme dorábali návrh na ratifikáciu a hlasovaním Rady vlády osôb so ZP bolo odporúčané vláde, aby vláda odporučila ratifikáciu, čo sa uskutočnilo uznesením vlády 117 z 9.2.2010, kde bolo odporúčané vládou NR ratifikovať Dohovor s tým, že bola vyslovená výhrada voči článku 27 ods. 1a, kde sa hovorí

o zákaze diskriminácie pri prijímaní do zamestnania, kde táto výhrada zo strany vlády bola navrhovaná, aby toto ustanovenie neplatilo v prípade ozbrojených zločinov, bezpečnostných zločinov, informačných služieb Národného bezpečnostného úradu a hasičského a záchranného zboru. Takisto v uznesení vlády bol dôležitý bod, ktorý prehliadame a to je bod d3, ktorý hovorí o tom, že minister práce bol poverený zabezpečením vykonávania Dohovoru po jeho ratifikovaní, čo je veľmi dôležité. Uznesenie platí ďalej aj na ministra práce. Napádal sa fakt, že MV a podobné inštitúcie obrany sú povinné odvádzať pokuty za nezamestnávanie osôb so ZP a dokonca existuje výnimka v tomto Dohovore. Myslím si, že to je úplne nemiestne poukázanie, pretože tento Dohovor hovorí o tom, že v prípade že by nastala taká situácia, že niekto nebude prijatý do ozbrojených zločinov z dôvodu ZP, tak sa nejedná o diskrimináciu a nie je možné uplatniť Dohovor. Je možné prijať týchto ľudí pokiaľ pracovná náplň to dovolí a iné predpisy, tak Dohovor nič nezakazuje a môžu byť prijatí. Problém je len ten, že sa nemôže v prípade, že to bude preukázané ako diskriminačné opatrenie, odvolávať na Dohovor, že došlo k diskriminácii. Ozbrojené zločiny, informačné systémy majú veľa civilných zamestnancov, kde nie je problém zamestnávať ľudí so ZP. Bolo odporúčané parlamentu ratifikáciu odsúhlasiť a bolo odporúčané prezidentovi, aby teda podpísal ratifikačné listiny.

Parlament odsúhlasil ratifikáciu 9.3. a následne v apríli prezident podpísal ratifikačné listiny a ďalším krokom bolo ich uloženie u generálneho tajomníka a následne po mesiaci vstúpil Dohovor do platnosti pre Slovensko, čo je 25.6.2010. Aj keď nebol ešte Dohovor ratifikovaný a aj keď máme problémy s jeho implementáciou, tak ten Dohovor účinne využívame pri argumentácii, pri presadzovaní rôznych zákonov, pri novelizáciách a najčastejšie pri namietaní proti niektorým diskriminačným problémom, ktoré sa nachádzajú v takýchto zákonoch, z posledného obdobia návrhy zákonov o rodičovskom príspevku, o príspevku pri narodení dieťaťa alebo zákon o hmotnej núdzi. Takže tento Dohovor mal význam už pred ratifikáciou a má aj teraz, keď ešte sú ďalšie problémy, ktoré spôsobuje fakt, že nie je definované všetko, čo by malo byť definované. Po ratifikácii Dohovoru vznikol problém, že treba pristúpiť k tomu, ako ho začať do praxe uplatňovať. Výnimočnou vlastnosťou Dohovoru je jeho článok 33, ktorý jedinečným spôsobom definuje spôsob ako zabezpečiť vykonávanie Dohovoru na národnej úrovni a jeho monitorovanie. Vznikajú určité problémy, pretože nie sú praktické skúsenosti, je na to krátky čas a Dohovor tohto typu nemôže diktovať jednotlivým krajinám ako majú riešiť veci, že existuje autonómia. Ten článok len hovorí, čo treba urobiť, ako to treba urobiť s nejakými alternatívami, ale tá konkrétna implementácia je na každom jednotlivom štáte.

Tento článok má 3 odseky. 1. odsek hovorí o nutnosti vytvoriť tzv. kontaktné miesto a koordinačný mechanizmus, 2. odsek hovorí o nezávislých ľudskoprávných mechanizmoch a 3. odsek hovorí o účasti organizácií so ZP na monitorovaní. Pokiaľ sa týka toho článku 33/1 hovorí dve veci, že treba vytvoriť kontaktné miesto, čo je miesto v rámci vládnej administratívy, ktorého úlohou je zabezpečiť implementáciu Dohovoru a aj komunikovať so zahraničím, s výborom OSN pre práva osôb so ZP, ktorému výboru sa bude predkladať správa o implementácii Dohovoru do dvoch rokov od vstúpenia do platnosti Dohovoru, čo je 25.6.2012. Toto kontaktné miesto má byť vládny útvarom, ktorý má byť dostatočne vybavený na to, aby mohol zabezpečiť implementáciu, aby mohol šíriť správne informácie štátnej politiky, vypracovať správu a pod. Je to záležitosť štátnej správy.

Dohovor nehovorí o tom, kde a ako to má byť zriadené, aj keď samotný výbor OSN pre práva osôb so ZP presadzuje, žeby to malo byť niekde na úrovni vlády alebo kde je ťažisko práve s ľudskoprávnymi záležitosťami, čo je Ministerstvo spravodlivosti, ale ako sa ukazuje v praxi, že kontaktné miesta sa ustanovujú na Ministerstvách, ktoré majú na starosti sociálne veci a ďalšie ako prácu a rodinu. V našom preklade sa hovorí, žeby to malo byť zriadené na úrovni štátnej správy. Zatiaľ čo v anglickom texte sa hovorí o *gouvernemente*, teda nie *public administration* ako verejná správa, ale na úrovni vlády. Druhou časťou tohto článku je vytvorenie koordinačného mechanizmu, tento už nie je povinný, je to dobrovoľná aktivita štátu. Mnohé štáty to riešia tým, že to kontaktné miesto je zároveň koordinačným mechanizmom. Iné krajiny to riešia takým spôsobom, že vytvárajú samostatný koordinačný mechanizmus. Napr. v Dánsku existuje medziministerský výbor pre záležitosti osôb so ZP, existoval aj pred Dohovorom a jeho úlohou je koordinovať činnosť ministerstiev a sekretariátom mu slúži Ministerstvo sociálnych vecí, ktoré zabezpečuje koordinačnú činnosť, pretože úlohou koordinačného mechanizmu je koordinovať činnosti jednotlivých ministerstiev tak, aby neboli prijímané protichodné opatrenia. To je iné ako sa u nás hovorí, že koordinačným mechanizmom mohla byť Rada vlády pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť alebo Výbor osôb so ZP, ktoré nemajú až také postavenie. Tým druhým článkom je vytvorenie nezávislého monitorovacieho mechanizmu.

Je možné mať viacero kontaktných miest, čo sa týka takých štátov, ktoré majú federálnu štruktúru, kde treba nejaké odlišnosti rešpektovať, ale hovorí sa aj o kontaktných miestach na nižšej úrovni verejnej správy, územnej správy, ale aj na kontaktných miestach, ktoré by boli priamo na rôznych ministerstvách, ktoré by spolupracovali s hlavným

kontaktným miestom. Druhý ods. sa týka nezávislého ľudskoprávneho mechanizmu. Tento čl. ukladá voľnejšie riešenie, má to byť v súlade s existujúcimi systémami kontroly uplatňovania ľudských práv v jednotlivých krajinách, môže to byť jedna organizácia, môže ich byť aj viacej. Pokiaľ sa hovorí o nezávislom ľudskoprávnom mechanizme, tak sa myslia nezávislé inštitúcie, ktoré vyhovujú tzv. parížskym kritériám, ktoré sú prijaté v rámci OSN a definujú určité vlastnosti týchto inštitúcií – sú tam 2 základné vlastnosti: nezávislosť a pluralita. Nezávislosť znamená, že to má byť inštitúcia nezávislá od vlády, čo teda znamená, že má byť ustanovená zákonom, má byť na vláde nezávislá, má byť finančne zabezpečená, aby si mohla nezávisle budovať svoje činnosti. Tieto ľudskoprávne inštitúcie sú hodnotené stupňami splnenia parížskych kritérií, ktoré sú označené písmenkami A, B a C. A je, že spĺňa všetko, B že niečo a C že veľmi málo, tak my sme v tej kategórii B. Tieto inštitúcie by mali byť nezávislé a majú spĺňať kritérium plurality tzn. že v ich riadiacich orgánoch majú byť zastúpené nielen ľudskoprávne organizácie, ale aj akademické obce a aj organizácie osôb, ktoré sú cieľovou skupinou napr. so ZP.

Implementácia Dohovoru o právach osôb so ZP do činnosti samospráv dňa 20.1.2012 na Mst. úrade v Nitre

Dohovor o právach ZP

Slovenská republika je podľa Ústavy SR štát :

- demokratický
- právny

a uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medziná-

rodné zmluvy, ktorými je viazaná a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

A podľa čl. 7 ods. 5 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Základné práva a slobody sú ustanovené v II. Hlave ústavy. Tieto sú neodňateľné, neocudziteľné, nepremiľateľné a nezrušiteľné.

Presný počet ľudí, ktorí patria do kategórie „osoba so zdravotným postihnutím“ na Slovensku asi nevie nik. Nie je ich ale málo. Invalidný dôchodok v rámci systému sociálneho poistenia poberá približne 230 tisíc osôb. (zdroj : www.socpoist.sk

). Počet ľudí, ktorí boli uznaní za osoby s ťažkým zdravotným postihnutím dosahoval v decembri 2010 približne 4458 tisíc, čo predstavuje okolo 8% z celkovej populácie na Slovensku. Detí alebo žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami podmienenými zdravotným znevýhodnením je približne 47 tisíc (zdroj : www.upsvar.sk). A každý z nich je súčasťou nejakej rodiny a teda si dovoľím tvrdiť, že problematika osôb so zdravotným postihnutím sa týka resp. môže týkať každého z nás.

Ústava SR zaručuje „rovnosť“ každému t.j. aj zdravotne postihnutému. Zákaz diskriminácie a rovnaké zaobchádzanie zaručuje každému aj zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a ochrane pred diskrimináciou . A tento model „rovnosti“ je aj v iných zákonoch – napr. Zákonník práce, školský zákon, ...

Problematikou osôb so zdravotným postihnutím sa venujú aj medzinárodné a mimovládne organizácie. Na úrovni Organizácie spojených národov ako najväčšej celosvetovej organizácie sa v roku 2001 začali práce na texte dokumentu, ktorý by komplexným uceleným dokumentom – zmluvou, ktorý by sa špeciálne a iba venoval osobám so zdravotným postihnutím. Ad hoc vytvorený výbor pripravil návrh a dňa 13.12.2006 bol predložený text Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (ďalej aj „Dohovor“) na Valnom zhromaždení

Sprava JUDr. Milan Gavanda, advokát a riaditeľ kancelárie K8, Ing. Milan Ondrovič a MUDr. Orgonášová

OSN sa podpísal. Mnoho členských štátov podpísalo text už pri jeho predložení a ďalšie sa postupne pridávali.

Okrem samotného dohovoru bol pripravený a na podpis predložený aj Opčný protokol (ďalej aj „Protokol“), ktorý obsahuje spôsob monitoringu a kontroly a to prostredníctvom osobitne na to vytvoreného a určeného Výboru OSN. Na tento výbor sa môže obrátiť každý, ktorí si myslí, že jeho práva vyplývajúce z Dohovoru boli porušené a a to za podmienky, že boli vyčerpané všetky dostupné opravné prostriedky podľa vnútroštátnych predpisov štátu, ktorý Dohovor aj protokol podpísal.

V Slovenskej republike sa proces ratifikácie začal podpisom prezidenta SR p. Ivana Gašparoviča v sídle OSN t.j. New Yorku dňa 26.09.2007. Následne pokračoval ratifikačný proces zo strany výkonnej a zákonodarnej moci. Vláda SR Uznesením č. 117 zo dňa 10.02.2010 vyslovila súhlas s návrhom na ratifikáciu Dohovoru aj Protokolu s uplatnením jednej výhrady a to k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm.) a) dohovoru. Národná rada SR s oboma dokumentmi vyslovila súhlas dňa 9.3.2010 a to Uznesením č. 2048 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR a tieto majú prednosť pred zákonmi. Prezident SR podpísal ratifikačné listiny dňa 26.04.2010 a dňa 26.05.2010 stála misia SR pri OSN ich uložila u depozitára, ktorým je generálny tajomník OSN. Obe dokumenty nadobudli platnosť 25.06.2010.

V zbierke zákonov SR boli dňa 10.07.2010 publikované Oznámenia Ministerstva zahraničných vecí SR č. 317/2010 a 318/2010, v ktorých je text Dohovoru a Protokolu uverejnený.

Pohľad na časť účastníkov na pracovnom seminári v Nitre

OZNÁMENIE

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky oznamuje, že 13. decembra 2006 bol v New Yorku prijatý Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím.

Národná rada Slovenskej republiky s dohovodom vyslovila súhlas uznesením č. 2048 z 9. marca 2010 a rozhodla, že ide o medzinárodnú zmluvu, ktorá má podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky prednosť pred zákonmi.

Prezident Slovenskej republiky dohovor ratifikoval 28. apríla 2010. Ratifikačná listina bola 26. mája 2010 uložená u depozitára, generálneho tajomníka

Organizácie Spojených národov.

Pri uložení ratifikačnej listiny Slovenská republika uplatnila výhradu k ustanoveniu čl. 27 ods. 1 písm. a) Dohovoru o právach osôb so zdravotným postihnutím v súlade s jeho čl. 46 v tomto znení:

„Slovenská republika uplatňuje ustanovenia článku 27 ods. 1 písm. a) za predpokladu, že implementácia zákazu diskriminácie na základe zdravotného postihnutia pri stanovovaní podmienok naboru, prijímania do práce a trvania zamest-

Pohľad na účastníkov zo samosprávy Nitra

ovania sa neuplatňuje pri prijímaní do služobného pomeru príslušníkov ozbrojených síl, ozbrojených bezpečnostných zborov, ozbrojených zborov, Národného bezpečnostného úradu, Slovenskej informačnej služby a Hasičského a záchranného zboru.“

Dohovor nadobudol platnosť 3. mája 2008 v súlade s článkom 45 ods. 1.

Pre Slovenskú republiku dohovor nadobudne platnosť 25. júna 2010 v súlade s článkom 45 ods. 2.

Zdroj : www.justice.gov.sk

Zo samotného názvu je zrejmé, že obsahom sú „práva osôb „so zdravotným postihnutím. Na právnickej fakulte nás učili, že ak niekto má „právo, nárok,...“, potom na strane druhej existuje

niekto kto má „povinnosť“. V čl. 1 je „definícia“, kto všetko môže patriť medzi osoby so zdravotným postihnutím a teda kto môže byť tá „oprávnená osoba“.

Tá druhá strana = „povinná osoba“ je zmluvná strana uvedeného Dohovoru t.j. štát, v našom prípade Slovenská republika, ktorú reprezentuje a predstavuje najmä „verejná moc“. Pri uplatňovaní ustanovení vyplývajúcich z niektorých článkov sa ale povinnou osobou stávajú aj poskytovatelia rôznych služieb a podnikatelia.

Štát sa zaviazal jednak prijať všetky príslušné opatrenia, vrátane legislatívnych, správnych a iných opatrení alebo zru-

šenie existujúcich predpisov, ktoré predstavujú diskrimináciu osôb s ZP a jednak predpisy implementovať a teda reálne uviesť do praxe.

Ak zmluvná strana neplní svoje záväzky, potom oprávnená osoba sa môže svojich práv a nárokov „domáhať“ a to buď na správnom orgáne (jednoduchšie povedané na úrade) alebo následne aj na príslušnom súde. A ak by nebol úspešný na Slovensku a domnieval sa, že „právo“ je na jeho strane, môže sa osoba obrátiť na Výbor OSN pre práva osôb s ZP.

Na záver si dovoľím ešte napísať, že tento – a aj iné dohovory a právne predpisy upravujúce postavenie osôb so ZP – nie je potrebné dodržiavať preto, že je to „príkaz“, ale hlavne

preto, že to sa od nás očakáva z dôvodu toho, že je to slušné a ľudské sa takto správať k našim spoluobčanom. A hlavne by sme mali pamätať, že stačí jedno malé nešťastie, a aj ja, my, naši blízki či priatelia...sa môžu stať jedným z tých ZP.

O Dohovore a jeho význame sme preto v spolupráci s Asociáciou organizácií osôb s ZP a Združením krajských miest K8 v rokoch 2011/12 pripravili a uskutočnili projekt, ktorý pracovníkom samospráv ale aj zainteresovanej verejnosti, mal priniesť informácie a návrhy, ako túto problematiku riešiť. Informácie o projekte a materiály z neho sú k dispozícii na www.dohovorosn.eu

Milan Galanda

Advokát a riaditeľ kancelárie K8

Plníme záväzky „Dohovoru“?

MUDr. Mária Orgonášová, CSc.,
čestná prezidentka Asociácie organizácií zdravotne postihnutých občanov SR

Všeobecné pripomienky

Niekoľko posledných rokov je dominujúcou témou médií, aj politických diskusných relácií hospodárska kríza s jej dopadmi na celkovú životnú úroveň občanov. Riešia sa najmä makroekonomické problémy, ale zo zorného uhla pozornosti sa postupne strácajú každodenné problémy jednotlivcov. Snaha o zvyšovanie príjmov do štátneho rozpočtu, celoplošné šetrenie bez dôslednej kontroly účelovosti vynakladaných prostriedkov a bez dodržiavania odvodových povinností, môže vyústiť v zbedačovanie aj nie vlastnou vinou znevýhodnených skupín občanov, akými sú aj osoby a rodiny osôb so zdravotným postihnutím.

Dva roky po ratifikácii dokumentu OSN „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“ je každá zmluvná krajina povinná podať národnú správu o opatreniach, prijatých za účelom plnenia záväzkov, vyplývajúcich z Dohovoru a o pokroku, ktorý v tomto smere bol do dvoch rokov, po nadobudnutí právoplatnosti Dohovoru, dosiahnutý. Aj MPSVaR SR, na základe podkladov zo štátnych a iných verejných inštitúcií, vypracovalo v júni 2012 takúto správu, ktorej pracovnú verziu sme mali možnosť si pozrieť. Následne bude mimovládny organizáciou vypracovaná alternatívna správa, z pohľadu konkrétnej situácie a aktuálneho riešenia potrieb osôb so zdravotným postihnutím.

Žiaľ, východisková národná správa veľmi nepotešila. Ako sa dalo očakávať, priveľa priestoru venuje popisu už dlhodobo platnej legislatívy, prijatej ešte pred rokom 2006 a keďže chyba objektívny celoštátny monitoring, pomerne málo pozornosti sa venuje tým oblastiam, kde dochádza k diskriminácii, resp. kde je narušovaná dôstojnosť

osoby so zdravotným postihnutím.

Bolo by vhodné celý materiál rozdeliť aspoň na 2 časti. Zvlášť popísať už zaužívané viacročné aktivity v prospech vytvárania rovnoprávných podmienok pre život osôb so zdravotným postihnutím a v druhej časti zdôrazniť, čo sa vykonalo od r. 2007, kedy bol Dohovor podpísaný prezidentom republiky SR, ale najmä čo sa vykonalo za posledné 2 roky od ratifikácie Dohovoru v NR SR (marec 2010).

Vo viacerých uvedených ukazovateľoch chýba aj kvantifikácia súčasného stavu, teda počty vykonaných opatrení. Preto po ďalších 4 rokoch bude ťažké porovnávať prínos, čo sa za ďalšie sledované obdobie urobilo (napr. % podiel kultúrnych zariadení, ktoré sa debariérizovali, koľko školských, či zdravotníckych zariadení je už bezbariérových apod.).

V národnej správe sú interpretované iba pozitívne, aktuálne, legislatívne opatrenia, chýbajú zmienky o diskriminačných obmedzeniach, ktoré stále v národnej legislatíve pretrvávajú a ktoré neumožňujú niektorým osobám so zdravotným postihnutím získať kompenzácie, potrebné pre ich integráciu a inklúziu do spoločnosti.

Z celej správy jasne vyplýva, že zatiaľ nie sú u nás vytvorené podmienky pre objektívny, systematický monitoring a preto bude veľmi dôležité, aby sa robil v úzkej spolupráci práve s organizáciami osôb so zdravotným postihnutím.

Špecifické pripomienky z hľadiska potrieb osôb s pohybovými problémami:

Článok 2 – Zásada rovnakého zaobchádzania a Články 3 a 4 – Vše-

MUDr. Mária Orgonášová prednáša na tému „Plníme záväzky Dohovoru“

obecné zásady a Všeobecné záväzky.

Zásada rovnakého zaobchádzania, definovaná nielen v Dohovore, ale aj v našom „Antidiskriminačnom zákone“ ako zákaz diskriminácie z akéhokoľvek dôvodu, nie je dodržiavaná napr. v zákone č. 447/2008 Z.z., o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, kde v §34, ods.3 sa uvádza, že peňažný príspevok na zakúpenie osobného motorového vozidla možno poskytnúť žiadateľovi iba do veku 65 rokov. Alternatívne sa umožňuje poskytnutie peňažného príspevku na prepravu napr. taxi službou. Týmto je však osobná mobilita výrazne obmedzená. Vlastné motorové vozidlo, obzvlášť ak si ho osoba so zdravotným postihnutím dokáže sama riadiť, umožňuje prepravu kedykoľvek, kamkoľvek a tak často, ako je to potrebné.

Že je to aj ekonomicky nevýhodné, ilustruje nasledujúci príklad:

Ak sa v súčasnosti poskytuje podľa zákona 447/2008 Z.z. aj spoločensky aktívnej, 67 ročnej ŤZP osobe iba príspevok na prepravu, vo výške 95,4 €/mesiac 7 rokov, celková suma za 7 rokov dosiahne výšku 8 014,22 €.

Malý asistent ...

Za týchto podmienok však táto osoba nedokáže byť primerane ekonomicky a spoločensky aktívna, návratnosť prostriedkov je prakticky nulová.

Ak by ten istý, spoločensky a ekonomicky aktívny, 67 ročný ŤZP občan získal príspevok na kúpu motorového vozidla, ktoré si dokáže sám riadiť, vo výške napr. 6 638,79 € a dostával by opakovaný príspevok na PH vo výške 31,229 €/mesačne (2 623,23 € za 7 rokov), tieto príspevky by spolu za 7 rokov predstavovali sumu 9 262,02 €. V tomto prípade by naďalej mohol byť aktívny a postupne, formou priamych a nepriamych daní by vlastne príspevky vrátil do štátnej pokladne, ako to možno vidieť z nasledovných údajov:

Ak by ročne najazdil cca 10 000 km, pri spotrebe PH 700 litrov ročne by zaplatil cca 1022 €, z toho 204 € DPH. Za 7 rokov by zaplatil do štátnej pokladne cca 1428 € formou DPH. Ak je ten istý človek pracovne aktívny a dostáva mzdu napr. vo výške 300 €/mesačne, zaplatil by odvody vo výške cca 60 €/mesačne, za 7 rokov cca 5040 €. Ako spotrebiteľ, by pri aktívnom živote určite mohol zarobení čiastku utrácať vo vyššej miere a formou nepriamych daní by týmito nákupmi mohol do štátnej pokladne za 7 rokov vrátiť tiež cca 5000 €. Z uvedených prepočtov vyplýva, že spolu by za 7 rokov mohol do štátnej pokladne vrátiť cca 11 468 €, čo je o 2 206 € viac, ako celkovo získal príspevkami.

Podobne peňažný príspevok na osobnú asistenciu sa podľa zákona 447/2008 Z.z. môže poskytovať po prekročení veku 65 rokov iba v prípade, že ZP osoba ho dostávala aj pred dovŕšením tohto veku. Aj v tomto prípade však platí, že spoločensky aktívny zdravý človek môže utpieť úraz, alebo v dôsledku ochorenia stratiť niektoré funkčné spôsobilosti, ale

ak by získal osobnú asistenciu mohol by byť aj naďalej tvorivý, produktívny, čo by prospelo aj jeho zdravotnému stavu.

Tieto ustanovenia sú v rozpore nielen s Dohovorom, ale tiež so zásadami podporovania aktivít aj vo vyššom veku. Demografické ukazovatele dosvedčujú, že aj počet občanov so zdravotným postihnutím, najmä v podnikaní, politike, v umeleckých profesiách, v remeselníctve a pod., ktorí chcú byť aktívni aj vo vyššom veku, narastá a riešenie ich každodenných potrieb formou príspevku na prepravu, resp. príspevku na opatrovanie vôbec nie je primerané a dokonca nie je ani ekonomicky výhodné.

Článok 5 – Rovnosť a nediskriminácia; Článok 9 – Prístupnosť; Článok 20 – Osobná mobilita

Poskytovanie peňažných príspevkov na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia podľa zákona č. 447/2008 Z.z. možno síce hodnotiť pozitívne, ale podľa dikcie tohto zákona nie sú tieto príspevky právne nárokovateľné (môžu sa poskytnúť!!!), čo umožňuje pri ich prideľovaní klientelizmus (až korupciu?).

Zabezpečenie primeraných úprav a odstraňovanie bariér nie je na kvalitatívne zodpovedajúcej úrovni, legislatívne úpravy sú nedôsledné. Dohľad nad ich plnením nie je na požadovanej úrovni. Ustanovenia Stavebného zákona sú už zastarané a nezaručujú dôsledné sledovanie požiadaviek bezbariérovej výstavby počas celého procesu stavebného konania. V súčasnosti nie je právne zabezpečená účasť expertov - zástupcov občanov so zdravotným postihnutím v stavebných konaniach, chýba aj finančná podpora ich práce (úhrada cestovného, straty času, diét na stravu počas rokovaní).

V železničnej doprave proces debarierizácie pokračuje veľmi pomalým tempom, aj vo veľkých železničných uzloch nie sú dôsledne debarierizované staničné budovy a prechody na nástupištia, zaostáva debarierizácia verejných hygienických zariadení na týchto staniciach. V mnohých prípadoch nie je odstraňovanie bariér riešené komplexne od vstupu do budovy až po nástup do vlaku v neprerušenej línii.

Chýba tiež zabezpečenie súvisiacej služby zapožičaním invalidného vozíka pre pohyb na stanici a naloženie do vagónu v prípade použitia nakladacej plošiny pre cestujúcich, pohybujúcich sa pomocou bariel (tzv. chodiaci „vozičkári“).

Článok 8 – Zvyšovanie povedomia

Pre lepšiu komplexnú informovanosť rodičov, alebo zákonných zástupcov detí so zdravotným postihnutím, resp. detí, kde sa očakávajú problémy v psychomotorickom vývine dieťaťa, by bolo potrebné vytvoriť sieť včasnej diagnostiky a intervencie. Súčasná sieť špeciálno-pedagogických centier je nepostačujúca.

Rozhlasové a televízne relácie do určitej miery poskytujú potrebné informácie, ale je to stále nedostatočné čo do rozsahu, aj čo do riešenia hĺbky problémov.

Článok 14 – Sloboda a bezpečnosť
V súčasnosti neexistuje v SR žiadna evidencia, resp. analýza násilí na ľuďoch so zdravotným postihnutím a už vôbec sa nevedie evidencia násilí voči ženám so zdravotným postihnutím.

Článok 19 - Nezávislý spôsob života a začlenenie do spoločnosti

Podľa zákona č. 447/2008 Z.z., prílohy č. 10, je maximálna výška príspevku určená vo výške 95% ceny pomôcky, resp. ceny bezbariérovej úpravy bytu, domu alebo garáže. Spoluúčasť osoby s ŤZP na úhrade je nevyhnutná aspoň vo výške 5%. U ŤZP osôb v hmotnej núdzi potom dochádza k nemožnosti úhrady doplatku a ak si nemajú kde požičať potrebnú čiastku, pomôcka sa pre nich stáva nedostupnou.

Legislatívna prepojenosť systému kompenzácie, t.j. zmierňovania znevýhodnení ľudí so zdravotným postihnutím voči ľuďom bez zdravotného postihnutia, s výškou možného príjmu zo zamestnania, vedie k nebezpečenstvu tzv. „dávkových pascí“, ktoré sú často sprievodným efektom opatrení na podporu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím, kedy inklúzia na trh práce, vedúca k zlepšeniu finančnej/príjmovej situácie jedinca so zdravotným postihnutím a jeho rodiny, následne znamená stratu nároku na sociálne dávky, podmienené zdravotným postihnutím. Poskytovanie opakovaných peňažných príspevkov na prekonávanie znevýhodnení, ktoré má občan s ťažkým zdravotným postihnutím v jednotlivých oblastiach života (mobilita, preprava, orientácia, seba obslužnosť, bežné denné výdavky v oblasti stravovania, obliekania, hygieny atď.) v porovnaní s občanom bez zdravotného postihnutia, je viazané na jeho príjem a príjem jeho rodiny. Túto finančnú kompenzáciu je možné poskytnúť len v prípade, ak príjem občana s ťažkým zdravotným postihnutím nepresiahne výšku 3-násobku sumy životného minima ($194,58 \times 3 = 583,74$ €, čo je hlboko

pod priemerným príjmom zamestnaného občana - 786.0 €). Napr. peňažný príspevok na zvýšené náklady pri prevádzke osobného motorového vozidla sa môže poskytovať tiež len pri príjme do výšky 3-násobku životného minima, čo je hlboko pod priemerným príjmom zdravých občanov.

Motivácia pracovať sa preto často stráca, nakoľko už minimálny príjem zo zárobkovej činnosti, spolu s invalidným dôchodkom vytvárajú sumárne príjem nad túto hranicu a občan stráca nárok na kompenzáciu zvýšených výdavkov, a to napriek tomu, že ich naďalej reálne má. Možnosť posunúť sa vlastnou prácou, vlastným snažením do strednej vrstvy spoločnosti je teda prakticky pre väčšinu osôb so zdravotným postihnutím nedostupná. Tento dopad pôsobí na ľudí so zdravotným postihnutím demotivujúco, nakoľko nivelizuje ich úsilie pracovať pri strate potrebnej podpory zo strany štátu na pokrývanie nevyhnutných životných nákladov, zvýšených z dôvodu zdravotného postihnutia.

Ak sa osoba s ťažkým zdravotným postihnutím stane klientom celoročného zariadenia sociálnych služieb - Domovov sociálnych služieb - stráca možnosť získať podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia osobné príspevky, i keď by im tieto podstatnou mierou uľahčovali každodenný život, umožňovali zvyšovať si vzdelanostnú úroveň, začleniť sa aj do spoločenských aktivít a pod Pasívne poberanie dávok znamená iba výdavky z verejných prostriedkov, zatiaľ čo poskytnutie príspevkov v záujme umožnenia ekonomickej aktivity znamená, že táto osoba sa automaticky stáva platiteľom priamych aj nepriamych daní, vo zvýšenej miere je konzumentom tovarov a služieb a teda nielenže vracia poskytnutý príspevok, ale prináša aj príjem do štátnej pokladne.

Článok 23 – Rešpektovanie domova a rodiny a Článok 24 – Vzdelávanie

Nedostatočne upravené podmienky pre integrované vzdelávanie detí so zdravotným postihnutím v bežných školách, spôsobuje, že tieto deti so zdravotným postihnutím sú v mnohých prípadoch ešte odľudňované od rodín a umiestňované do sociálnych inštitúcií, kde je síce vzdelávací proces zabezpečený, ale deti nežijú vo svojom prirodzenom prostredí, vo svojich domovoch a kontakt s rodinou sa podstatne redukuje.

Správa článku 24 už obsahuje veľa cenných informácií z posledných dvoch rokov, informácií o prijatých, aj pláno-

Stredisko dobrovoľníckeho centra v Nitre. Za účasti zástupcov mesta Nitra a zástupcov mimovládnych organizácií, príprava dňa dobrovoľníctva

vaných opatreniach v prospech implementácie Dohovoru. Realizácia navrhovaných opatrení by mohla výraznou mierou pomôcť práve integrovanému vzdelávaniu detí s ťažkým zdravotným postihnutím.

Chýba ešte aktuálna kvantitatívna analýza súčasného stavu (podiel bezbariérového upravených škôl, počty asistentov učiteľov pre deti so zdravotným postihnutím, počty terénnych špeciálnych pedagógov a i.).

Článok 25 – Zdravie; Článok 26 – Habilitácia a rehabilitácia

V mnohých zdravotníckych zariadeniach, najmä starších, pretrvávajú bariérovosť, ich prípadná debarierizácia často nie je riešená komplexne s nadväzujúcimi prvkami.

Chýba sieť centier včasnej intervencie a následne komplexnej habilitácie a rehabilitácie pre deti i dospelých.

Posudzovanie funkčných schopností osôb so zdravotným postihnutím je nejednotné, nerešpektujú sa odporúčania WHO prijaté v r. 2001 – International Classification of Functioning, Disability and Health – ICF (Medzinárodná klasifikácia funkčnej schopnosti, dizability a zdravia – MKF). MPSVaR v tomto smere už pripravuje zmeny v posudzovaných konaniach, ale náročnosť legislatívneho procesu odsúva ich realizáciu na výrazne neskoršie obdobie.

Článok 27 – Práca a zamestnávanie

Podpora zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím napriek platnej legislatíve nie je na požadovanej úrovni, poskytovanie príspevkov na chránené dielne a chránené pracoviská zo strany štátu je obmedzované so stále sa meniacimi podmienkami, pretrvávajú administratívne náročné procesy, a sťažovanie prístupu záujemcov k získaniu

takejto pomoci. V správe sa neuvádza, v ktorých rokoch a za aké obdobie boli poskytnuté príspevky na zriadenie chránenej dielne alebo chráneného pracoviska, príspevky na udržanie občana so zdravotným postihnutím v zamestnaní, príspevky na činnosť pracovného asistenta, príspevky na úhradu prevádzkových nákladov chránenej dielne alebo chráneného pracoviska a na úhradu nákladov na dopravu zamestnancov.

Príspevok na obnovu alebo technické zhodnotenie hmotného majetku chránenej dielne alebo chráneného pracoviska síce v Zákone o službách zamestnanosti existuje, v praxi ho ÚPSVaR vôbec neposkytuje, o čom svedčí aj jeho vynechanie v prehľade poskytnutých príspevkov. Podľa našich informácií od jeho zavedenia do zákona žiadny takýto príspevok nebol poskytnutý, pretože nikdy naň neboli v rozpočte vyčlenené finančné prostriedky. Čo sa týka poskytovania ďalších príspevkov, podmienky sa neustále menia skôr k horšiemu, obmedzuje sa k nim prístup a pretrvávajú administratívne prekážky pri ich poskytovaní.

Z povinnosti zamestnávania zdravotne postihnutých zamestnancov sa zamestnávateľia v prevažnej miere

oslobodzujú zaplatením sankčného odvodu za nesplnenie povinného podielu zamestnancov so zdravotným postihnutím, ktorý pre nich nepredstavuje citeľnú finančnú záťaž, sankčný odvod je nízky a nemotivuje zamestnávateľov zamestnávať ZP zamestnancov.

Že súčasné sankcie nie sú postačujúce pre ekonomickú motiváciu zamestnávať občanov so zdravotným postihnutím, o tom svedčia napr. aj štatistické údaje z r. 2011. V roku 2011 počet zamestnávateľov, ktorí povinný podiel plnili iba úhradou odvodu bol 1716, celková uhradená suma odvodu bola 4 211 291,95 €, čo znamená 204,5 €/mesiac. V tom čase však bola výška minimálnej mzdy 307,7 € (celkové mzdové náklady pre zamestnávateľa na tohto občana pri minimálnej mzde by boli 415,67 €). Ak si zamestnávateľ, z dôvodu neznalosti neuvedomuje celospoločensky a ľudsky pozitívny efekt vytvárania pracovných možností aj pre osoby so zdravotným postihnutím, ale z neskúsenosti to vníma len ako ekonomickú stratu, potom sa nemožno diviť, že z povinnosti zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím sa zamestnávateľia v prevažnej miere oslobodzujú zaplatením sankčného odvodu za nesplnenie povinného podielu zamestnávania zamestnancov so zdravotným postihnutím, ktorý pre nich nepredstavuje citeľnú finančnú záťaž. Ako vidieť z uvedeného príkladu, sankčný odvod je veľmi nízky (204,5 €/mesiac) a nemotivuje zamestnávateľov zamestnávať ZP zamestnancov.

Zvýšená ochrana zdravotne postihnutých zamestnancov pri rozviazaní

pracovného pomeru je viac deklaratórna ako skutočná. Úrady práce, sociálnych vecí a rodiny, ako je vidieť aj zo štatistických údajov, súhlas na prepustenie zdravotne postihnutého zamestnanca vo veľkej väčšine zamestnávateľovi poskytnú a udelenie súhlasu vo väčšine prípadov je len formálnou záležitosťou bez dôkladného skúmania podmienok zo strany ÚPSVaR. Štatistický prehľad v správe je veľavravný - ÚPSVaR vo viac ako 90% súhlasy na prepustenie zamestnávateľom dávajú, ochrana ZP zamestnancov proti prepusteniu je teda nedostatočná.

Článok 28 – Primeraná životná úroveň a sociálna ochrana

V oblasti invalidných dôchodkov pretrváva nerovnosť medzi starobnými a invalidnými dôchodkami priznanými pred rokom 2004 u tých, ktorí sa stali invalidnými v priebehu ekonomicky aktívneho života a boli pri vymeraní dôchodku obmedzení dôchodkovým stropom podľa zákona č. 100/1988 Z. Starobné dôchodky boli síce v roku 2006 prepočítané s odstránením dôchodkového stropu, avšak invalidných dôchodcov sa táto úprava dôchodkov nedotkla a nerovnosť stále zostáva.

Vo všeobecnosti dôchodky osôb so zdravotným postihnutím nedosahujú často ani úroveň priemerných dôchodkov, a to najmä u žien. V minulosti bol pre ženy a pre mužov stanovený rozdielny vek pre dosiahnutie nároku na starobný dôchodok a pri výpočte výšky invalidného dôchodku sa ženám dopočítaval nižší počet rokov ako mužom. Ak žena mala deti, čím bol počet detí vyšší, tým bol nižší vek nároku na odchod do

dôchodku a tým menej rokov sa dopočítavalo pri výpočte výšky dôchodku. Táto nerovnosť medzi invalidnými mužmi a invalidnými ženami nebola pri úpravách dôchodkov nikdy odstránená.

Článok 29 – Účasť na politickom a verejnom živote

Strešné organizácie, ktoré združujú právnické osoby a celoslovenské špecifické organizácie osôb so zdravotným postihnutím, majú veľké problémy so získavaním finančnej podpory pre svoju prevádzku (na úhradu nájomného za priestory, telekomunikácie, mzdy aj pre minimálny počet platených zamestnancov – aspoň projektový manažér a ekonóm). Financie z úspešných projektov sú prísne účelovo a časovo viazané a zvyčajne sa nemôžu použiť na úhradu prevádzkových nákladov organizácie. Táto skutočnosť významnou mierou negatívne ovplyvňuje účasť zástupcov organizácií na politickom a verejnom živote.

Článok 32 – Medzinárodná spolupráca

Viacere celoslovenské špecifické organizácie, ako aj strešné organizácie, sú členskými organizáciami celosvetových, resp. celoeurópskych reprezentatívnych organizácií osôb so zdravotným postihnutím, ako sú napr. Disabled People International (DPI), Rehabilatin International (RI), European Disability Forum (EDF) a iné, ale majú problémy s úhradou svojich členských príspevkov a s možnosťou účasti na medzinárodných stretnutiach, čo výrazne negatívne ovplyvňuje medzinárodnú spoluprácu.

Príspevok do časopisu „Vozičkár“, Bratislava, august 2012

§ SOCIÁLNO - PRÁVNÁ PORADŇA

Úrady práce vymieňajú parkovacie preukazy

V priebehu tohto roka 2012 majú držiteľia starých osobitných označení vozidiel prepravujúcich ťažko zdravotne postihnutú osobu či ťažko pohybovo postihnutú osobu posledný termín na výmenu označenia za parkovací preukaz.

Každý osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorá má stále platné osobitné označenie vozidla 01 vydané do 31. decembra 2008 vtedajším obvodným úradom, toto

označenie vymení úrad práce, sociálnych vecí a rodiny za parkovací preukaz.

O výmenu parkovacieho preukazu treba písomne požiadať na úrade práce v mieste bydliska držiteľa osobitného označenia, k žiadosti o výmenu treba priložiť pôvodné označenie osobného motorového vozidla 01, občiansky preukaz a fotografiu (3 x 3 cm).

Výmenu starých osobitných označení vozidiel prepravujúcich ťažko zdravotne postihnutú osobu či ťažko pohybovo postihnutú osobu za parkovacie preukazy už so znakom Európskej únie platných v celej Európskej únii, uskutočňujú úrady práce bezplatne. Výmena nie je spojená s prehodením miery funkčnej poruchy žiadateľa.

Lehota na podanie žiadosti o výmenu parkovacieho preukazu plynie už **od 1. februára 2009** (kedy dostali úrady práce kompetenciu vydávať parkovacie preukazy, dovtedy bolo možné parkovať na vyhradenom parkovisku len s osobitným označením, ktoré vydávali obvodné úrady) a trvá do **31. decembra 2012**.

Tí zdravotne postihnutí občania, ktorí zatiaľ parkovací preukaz nevlastnia, ale majú oň záujem, môžu o jeho vyhotovenie požiadať úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v mieste bydliska. Získanie nového parkovacieho preukazu je od 1. júla 2011 menej administratívne náročné. V tomto termíne totiž vstúpila do platnosti novela zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, ktorá hovorí, že ak má žiadateľ záujem iba o parkovací preukaz, úrad nemusí vyhotoviť komplexný posudok, na ktorý je v zákone 60-dňová lehota ani posudok na účely parkovacieho preukazu. Úrad vyhotoví len lekárske posudok (najviac 30 dní, aj kratšie) a vystaví rozhodnutie (najviac 15 dní). Dochádza teda k skráteniu lehoty najmenej o 45 dní.

Nárok na parkovací preukaz majú podľa zákona tí zdravotne postihnutí, ktorí sú podľa lekárskeho posudku odkázaní na individuálnu prepravu, alebo majú praktickú či úplnú slepotu oboch očí.

Samozrejme, ak má žiadateľ záujem nielen o parkovací preukaz, ale aj o niektoré peňažné príspevky a potvrdí sa, že miera funkčnej poruchy u neho je viac ako 50 %, musí úrad práce vyhotoviť komplexný posudok. Ten určí mieru funkčnej poruchy žiadateľa, odkázanosť na individuálnu prepravu či na sprievodcu a nárok na peňažné príspevky na kompenzácie ťažkého zdravotného postihnutia.

Počet vydaných parkovacích preukazov a osobitných označení:

27 042 - osobitných označení vozidiel prepravujúcich ťažko zdravotne postihnutú osobu či ťažko pohybovo postihnutú osobu vydaných obvodnými úradmi do 31.12.2008

34 546 - parkovacích preukazov vydaných úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny po zverení tejto kompetencie od 1.1.2009 (vrátane už vymenených označení 01)

Kto pomôže?

Spory napríklad o invalidný dôchodok sa môžu ťahať roky. Súdly vráti vec Sociálnej poisťovni pre formálne nedostatky. Tá znova rozhodne a žiadateľ sa opäť obráti na súd.

Kancelária verejného ochrancu práv

Ombudsman síce nie je účastníkom súdneho konania a nemôže vás zastupovať ani za vás podať návrh či opravný prostriedok, je však oprávnený napríklad preskúmať plynulosť konania.

Prekážkou býva rozhodnutie súdu – ak už raz rozhodol, musí ho rešpektovať. Nepomôže ani vtedy, ak sa cítite oklamani, no úrady dodržali zákony.

Ak sa rozhodnete podať podnet k ombudsmanovi, pretože pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti boli podľa vás porušené vaše základné práva a slobody, dá sa to písomne i osobne. Adresa je Kancelária verejného ochrancu práv, P. O. Box 1, 820 04 Bratislava 24, či sekretariat@vop.gov.sk.

Centrum právnej pomoci

Je nováčikom v pomoci v správnom konaní. Ľuďom dotknutým rozhodnutím správneho orgánu na úseku sociálneho zabezpečenia môže centrum pomôcť dvoma spôsobmi, hovorí Erika Kováčová.

Základnú právnu radu žiadateľa dostanú na predbežnej konzultácii. Poplatok za najviac hodinové sedenie je 4,50 eura. Právnik vám odporučí, ako podať odvolanie, poučí vás o jeho náležitostiach a podobne.

Ak ste už vyčerpali opravné prostriedky, dozviete sa o možnosti podať žalobu o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia či postupu správneho orgánu, prípadne vám poskytnú vzorovú žalobu. Poučia vás o postupe na odstránenie prieťahov v konaní.

Druhou možnosťou je priznanie nároku na bezplatnú právnu pomoc. Pridelený advokát vás napríklad môže zastupovať v súdnom konaní. Žiadateľ o právnu pomoc však musí splniť limity ohľadne príjmu a ďalšie podmienky. Podrobnosti sú na www.legalaid.sk.

**Ústredie práce,
sociálnych vecí a rodiny**

Bezplatná telefonická linka pre nahlásenie zneužívania sociálneho systému a zanedbávania starostlivosti o deti.

0800 191 222

Čo sa smie a čo už nie

Staršie potvrdenia od lekára alebo naopak, nové lekárske nálezy. Či vôbec a ak áno, tak kedy ich smú zobrať do úvahy, úradom predpisuje zákon.

Môžem počas posudzovacieho konania na úrade práce (žiadam o preukaz ZŤP) dať dodatočne ďalšie potvrdenia od lekára?

Áno. Ak žiadateľ počas konania vo veciach kompenzácie, preukazu ťažko zdravotne postihnutej osoby či parkovacieho preukazu predloží ďalšiu zdravotnú dokumentáciu, ktorá nie je obsahom lekárskeho nálezu, posudkový lekár ju zvaží a zohľadní v svojom posudku. Lekársky nález nesmie byť v zásade starší, ako šesť mesiacov.

Môj zdravotný stav sa nemení. Môžem aspoň v tomto prípade doniesť so žiadosťou na úrad práce aj starší posudok ako pol roka?

Je to možné. Posudkový lekár môže vychádzať aj z lekárskeho nálezu, ktorý je starší ako šesť mesiacov.

Je to vtedy, ak je podľa neho váš zdravotný stav chronický s trvalým poškodením a miera funkčnej poruchy je definitívna a ak od ďalšej liečby nemožno očakávať zlepšenie.

Čo sa stane, keď súd vo veci invalidného dôchodku rozhodne v môj prospech?

V prípade, že súd zruší rozhodnutie Sociálnej poisťovne vo veci nároku na invalidný dôchodok, vráti ho Sociálnej poisťovni na nové konanie a rozhodnutie. Poisťovňa teda musí zabezpečiť opätovné posúdenie zdravotného stavu posudkovým lekárom.

V novom konaní je však posudkový lekár viazaný právnym názorom súdu – musí ho rešpektovať a je jeho povinnosťou prihladiť aj na prípadné nové lekárske správy. Ak má posudzovaný človek pochybnosti o nezáujatosti posudkového lekára, môžu lekára vylúčiť z prípadu. Musí to však na pobočke poisťovne ústne povedať do zápisnice, alebo to musí písomne oznámiť. O vylúčení rozhoduje riaditeľ pobočky.

O účasť na posudkovom konaní na úrade práce nestojím. Môžu ma tam aj tak zavolať?

Posudkový lekár môže predvolať žiadateľa na posúdenie jeho zdravotného stavu, ak má pochybnosti o správnosti dia-

gnostického záveru, ktorý vyplýva z lekárskeho nálezu. Alebo ak treba overiť objektivnosť či úplnosť tohto záveru.

Žiadam o opatrovateľskú službu na mestskom úrade. Má prísť sociálny pracovník. Čo ho bude zaujímať?

Posudzovať bude vaše individuálne predpoklady a napríklad to, v akom rodinnom prostredí žijete. V posudku uvedie, v čom ste znevýhodnený – pri sebaobslužbe, starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách v porovnaní s osobou rovnakého veku a pohlavia bez zdravotného postihnutia.

Mám viaceré postihnutia. Ako to zohľadní posudkový lekár pri určovaní nároku na invalidný dôchodok?

Príloha zákona o sociálnom poistení uvádza zdravotné postihnutia a ich percentuálne ohodnotenia. Pri viacerých zdravotných postihnutiach sa percentá pri stanovení miery poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nesčítavajú. Rozhoduje najzávažnejšie postihnutie. Ak ostatné postihnutia ovplyvňujú schopnosť pracovať, mieru poklesu možno zvýšiť najviac o desať percent. podľa odpovedí príslušných inštitúcií Halka Tytkalová

Čo vás čaká na úradoch

Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

Príspevky na kompenzáciu (napríklad na pomôcky, opatrovanie, osobnú asistenciu a podobne), preukaz ZŤP a parkovací preukaz.

1. Aké potvrdenia musím priložiť k žiadosti

Závisí od druhu žiadosti. Súčasťou býva aj potvrdenie o príjme (pri opatrovaní aj opatrovaného), vyhlásenie o majetku, odôvodnenie žiadosti. Na výzvu ste povinní predložiť iné doklady. Prikladá sa lekársky nález – vyplnía ho váš lekár. Vhodné je doložiť fotokópie náleзов z odborných vyšetrení.

2. Posudzuje sa:

Lekársky posudok – miera funkčnej poruchy, či je žiadateľ osoba s ťažkým zdravotným postihnutím, odkázanosť na sprievodcu, na individuálnu prepravu, pomoc druhej osoby, pomôcku a podobne. Sociálny posudok (okrem preukazov) – sociálne dôsledky postihnutia a návrhy riešení vo všetkých oblastiach.

3. Moja prítomnosť pri posudzovaní

Posudkový lekár vás musí predvolať, ak písomne požiadate. Na sociálnom posúdení sa zúčastníte, máte právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy. Či vás predvolajú na úrad, alebo prídu domov, je na zvážení sociálneho pracovníka. Spravidla pracovník príde domov, ak ide o úpravu bývania.

Návštevu zamestnanca úradu ste povinní umožniť a poskytnúť mu informácie a vysvetlenie. Sociálny posudok sa môže vykonať aj za prítomnosti ďalšej osoby, ktorú si postihnutý človek určí. Kým úrad vypracuje konečný – komplexný posudok a požiadali ste o to, musí ho s vami prerokovať.

4. Dokedy musia rozhodnúť

Ak je potrebný komplexný posudok, úrad má 60 dní na jeho vypracovanie a 30 dní na rozhodnutie po jeho vypracovaní. Ak stačí len lekársky posudok, lehota na rozhodnutie je 30 dní na posudok a 15 dní od jeho vypracovania na vyhotovenie rozhodnutia.

Pri parkovacom preukaze je lehota pre rozhodnutie 15 dní od komplexného posudku. Predĺženie je možné o 30 dní. O konaní sa môžete priebežne informovať.

5. Čo môžem robiť, ak nesúhlasím

Odvolať sa môžete na úrade práce proti rozhodnutiu do 15 dní od doručenia. Ak sa nič nezmení, váš zdravotný stav posúdi ústredie práce. K odvolaniu možno dodať ďalšie lekárske nálezy. Potom súd.

(zákon o kompenzáciách)

Sociálna poisťovňa

Invalidný dôchodok

1. Aké potvrdenia musím priložiť k žiadosti

Zdravia sa týka tlačivo Prehliadka Zisťovacia – kontrolná, vyplnía ho a potvrdí ošetrojúci lekár. Ďalšie doklady sa týkajú vykazania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia plus občiansky preukaz.

2. Ohľadom zdravotného stavu sa posudzuje:

miera poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Lekár sociálneho poistenia vychádza z lekárskeho správ a zo zdravotnej dokumentácie (vyžiada si od ošetrojúceho lekára).

3. Moja prítomnosť pri posudzovaní

Lekárske posúdenie sa vykonáva za vašej účasti. Poučia vás o podmienkach uznania invalidity. Po posúdení zdravotného stavu sa dozviete výsledok, podpisom potvrdzujete priebeh. So sebou si môžete zobrať ďalšie osoby, aj advokáta. Ak sa objednáte, spísanie žiadosti aj posúdenie sa dá vykonať za jeden deň.

4. Dokedy musia rozhodnúť

O žiadosti poisťovňa rozhoduje do 60 dní (možno predĺžiť). Priemerná lehota v tomto roku je zatiaľ 40 dní.

5. Čo môžem robiť, ak nesúhlasím

Vyjadriť sa (aj k posudkovému záveru) môžete už počas ústneho pojednávania. Námietky či návrhy musia byť uvedené v zápisnici a posudkový lekár je povinný ich vyhodnotiť a svoj záver zdôvodniť. Môžete sa vyjadriť aj k obsahu zápisnice, na vyžiadanie vám musia dať jej kópiu.

Po doručení rozhodnutia o nepriznaní invalidného dôchodku môžete podať návrh na jeho preskúmanie krajskému súdu do 30 dní od doručenia, alebo ústrediu. Môžete doložiť ďalšie lekárske nálezy. Opätovne vás posúdi lekár pobočky a následne lekár ústredia. Konanie o opravnom prostriedku ukončí Krajský alebo Najvyšší súd.

(Zákon o sociálnom poistení)

Obecný, mestský úrad, župa

Napríklad: opatrovateľská služba, zariadenie opatrovateľskej služby, zariadenie pre seniorov (domov dôchodcov), domovy sociálnych služieb.

1. Aké potvrdenia musím priložiť k žiadosti

Prikladajú sa lekárske nálezy nie staršie ako pol roka (výpis zo zdravotnej dokumentácie, prepúšťacie správy z nemocnice a ďalšie nálezy z odborných vyšetrení).

Majetok sa skúma neskôr – pri žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

2. Posudzuje sa:

odkázanosť na konkrétnu sociálnu službu.

3. Moja prítomnosť pri posudzovaní

Posudkový lekár prípad posudzuje spravidla bez osobnej prítomnosti žiadateľa. Ak však o to písomne požiadate, je povinný vás na posudkové konanie prizvať.

Sociálny pracovník žiadateľa predvolá na úrad alebo pri zdravotných ťažkostiach možno požiadať o to, aby pracovník prišiel domov (prípadne do nemocnice a podobne).

Pri konaní máte právo vyjadrovať svoje potreby a návrhy.

Počas sociálnej posudkovej činnosti môže byť prítomná ďalšia fyzická osoba, ktorú si sami určíte.

4. Dokedy musia rozhodnúť

Úrad rozhodne o odkázanosti na sociálnu službu do 30 dní od podania žiadosti, 60–dňová lehota platí v „zvlášť zložitých prípadoch“

Posudok sa doručuje do vlastných rúk.

5. Čo môžem robiť, ak nesúhlasím

Môžete podať novú žiadosť o posúdenie alebo môžete dať rozhodnutie preskúmať v súdnom konaní na krajskom súde do 30 dní od doručenia rozhodnutia.

(Zdroj: Internet - Sociálna poisťovňa, ústredie práce, mestský úrad **Banská Bystrica**, web BSK, ht)
(Zákon o sociálnych službách)

Vyššie životné minimum

Životné minimum sa zo súčasných 189,83 eura zvýšilo na 194,58 eura. Príspevok na osobnú asistenciu, prepravu, diétne stravovanie, hygienu, prevádzku auta, ale aj príspevok na opatrovanie či psa so špeciálnym výcvikom sú od júla 2012 vyššie. Ich suma sa totiž odvíja od výšky životného minima, ktoré sa mení vždy k 1. júlu.

O zvýšení peňažného príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov a peňažného príspevku na opatrovanie správny orgán pre úpravu sumy životného minima písomné rozhodnutie vydávať nebude. Príspevky budú vo zvýšenej sume vyplatené automaticky, prvý raz ich ľudia dostanú v auguste za júl.

O zmene výšky peňažného príspevku na osobnú asistenciu, na prepravu a príspevku na opatrovanie (okrem peňažných príspevkov na kompenzáciu) úrad zhotovil písomné rozhodnutie. Tieto príspevky na kompenzáciu budú vo zvýšených sumách vyplatené až po tom, čo rozhodnutia nadobudnú právoplatnosť.

Podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia sa od sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu odvíja výška opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu. Podľa opatrenia ministerstva práce o úprave súm životného minima sa táto zvýši od 1. júla 2012 pre jednu plnoletú fyzickú osobu zo súčasných 189,83 eura na 194,58 eura.

Vďaka tomu sa napríklad hodinová sadzba príspevku na osobnú asistenciu, ktorá je 1,39 % sumy životného minima pre jednu plnoletú osobu, zvýši z 2,64 eura na 2,71 eura, príspevok na prepravu porastie zo súčasných 96,86 eura mesačne najviac na sumu 99,28 eura.

Človek, ktorý za opatrovanie jednej osoby s ŤZP dostáva dnes 211,32 eura, po novom dostane 216,61 eura, ak opatruje dve alebo viaceré osoby s ŤZP, bude to 288,80 eura namiesto súčasných 281,75.

O príspevky na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia môže žiadať každý občan, ktorý je držiteľom preukazu osoby s ŤZP. Za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje fyzická osoba, ktorej miera funkčnej poruchy je najmenej 50 %. Funkčná porucha je nedostatok telesných schopností, zmyslových schopností alebo duševných schopností fyzickej osoby, ktorý z hľadiska predpokladaného vývoja zdravotného postihnutia bude trvať dlhšie ako 12 mesiacov.“ Žiadosti sa podávajú na oddelení peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP úradu práce podľa trvalého bydliska žiadateľa. Podkladom k rozhodnutiu je komplexný posudok, vydaný oddelením posudkových činností, z toho dôvodu sa k žiadosti prikladá aj lekársky nálezh. V ňom sa

na základe lekárskeho posudku a posudkového záveru o sociálnych dôsledkoch ŤZP navrhujú konkrétne peňažné príspevky.

O výsledku konania vo veci peňažného príspevku na kompenzáciu dostane žiadateľ doporučené do vlastných rúk písomné rozhodnutie, prípadne si ho môže osobne prevziať na úrade práce.

Ako to bude s platením za domovy pre seniorov

**Platby za neplnoleté deti
v zariadeniach sociálnych služieb**

Kedže sa medzi občanmi šíria dezinformácie o platbách za neplnoleté deti v zariadeniach sociálnych služieb, radi by sme uviedli veci na pravú mieru:

Opakujeme, že novela zákona o sociálnych službách nepriňaša žiadnu zmenu v platbách za starostlivosť o neplnoleté deti v zariadeniach sociálnych služieb! Pre tieto deti platí rovnaký právny stav, ako pred schválením novely. To znamená, že žiadne zo zariadení sociálnych služieb nie je povinné zvýšiť platby za starostlivosť o neplnoleté deti na minimálne 50% oprávnených ekonomických nákladov.

Legislatíva to však ani nezakazuje – zariadenia tak môžu urobiť, rovnako, ako to mohli urobiť aj pred schválením poslednej novely zákona. V žiadnom prípade však nejde o dikciu zo strany MPSVR SR.

Zariadenia sociálnych služieb zvládnu začiatok roka vďaka 2,3 miliónovej dotácii od ministerstva práce

Nocľahárne, útulky a ostatné zariadenia sociálnych služieb sa napriek odsunutej účinnosti novely zákona o sociálnych službách zvládnu v týchto mrazivých dňoch postarať o občanov. A to vďaka finančnej dotácii, ktorú sa im rozhodlo poskytnúť ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny. Príspevku v celkovej sume 2,35 milióna eur na január a február dala dnes vláda zelenú.

Kritickú finančnú situáciu zariadení sociálnych služieb mala od januára vyriešiť novela zákona, ktorej však prezidentovo veto posunulo účinnosť z 1. januára až na 1. marec 2012 (v utorok ju NR SR opätovne schválila). Aby tieto zariadenia prežili, rozhodlo sa MPSVR SR poskytnúť im podľa transparentného kľúča finančnú dotáciu na pokrytie bežných výdavkov spojených s poskytovaním sociálnej služby.

Pomoc je nasmerovaná obciam, ktoré zriadili alebo založili zariadenia sociálnych služieb po 1. 7. 2002 a tiež neverejným poskytovateľom, ktorým mali byť poskytnuté finančné prostriedky podľa schválenej novely zákona o sociálnych službách už od 1.1.2012. Ide o tie zariadenia, ktoré nemajú

Časť členov na VČK v Nitre

zabezpečené financovanie zo zdrojov príslušnej obce alebo vyššieho územného celku.

Výška dotácie pre zariadenia sociálnych služieb zriadené alebo založené obcami je 1 303 704 eur a pre neverejných poskytovateľov* 1 052 560 eur. Tieto výdavky budú pokryté zo zdrojov štátneho rozpočtu, ktoré boli vyčlenené na financovanie sociálnych služieb na rok 2012.

Dotáciu dostane 122 zariadení sociálnych služieb zriadených alebo založených 59 obcami a pôjde na 2402 klientov, u ktorých financovanie sociálnej služby nie je zabezpečené z rozpočtu obce alebo vyššieho územného celku. Ide o 7 nocľahárňí (116 klientov), 13 útulkov (257 klientov), 1 domov na pol ceste (6 klientov), 12 zariadení núdzového bývania (216 klientov), 2 zariadenia podporovaného bývania (20 klientov), 13 zariadení pre seniorov (584 klientov), 13 zariadení opatrovateľskej služby (269 klientov), 36 domovov sociálnych služieb (820 klientov), 1 špecializované zariadenie (36 klientov) a 7 denných stacionárov (78 klientov).

Z neverejných poskytovateľov získa dotáciu 129 zariadení sociálnych služieb, z toho je 11 nocľahárňí (329 klientov), 80 zariadení pre seniorov (1208 klientov), 27 zariadení opatrovateľskej služby (250 klientov) a 11 denných stacionárov (110 klientov). Celkový počet klientov, ktorým sa navrhuje dotácia poskytnúť je 1897.

*Pri výpočte výšky dotácie a celkovej sumy dotácie pre neverejných poskytovateľov sa vychádzalo z rovnakých podmienok ako u zariadení zriadených založených obcami, pričom neverejní poskytovatelia sú povinní za účelom poskytnutia dotácie spĺňať všetky podmienky ustanovené zákonom o sociálnych službách pre poskytovanie finančných prostriedkov z verejných zdrojov (vrátane neziskovosti pri poskytovaní sociálnych služieb).

Novela zákona o sociálnych službách pomôže zabrániť ich kolapsu

Zariadeniam sociálnych služieb vzrástla šanca na prežitie, poslanci Národnej rady totiž opätovne schválili novelu zákona z dielne ministerstva práce. Tá rieši akútnu situáciu, v ktorej sa zariadenia ocitli kvôli zle nastavenému systému financovania.

Podľa novely sa obecné zariadenia všetkých druhov sociálnych služieb a neverejní poskytovatelia vybraných druhov sociálnych služieb (zariadenia pre seniorov, opatrovateľskej služby, denné stacionáre a nocľahárne) budú financovať priamo zo štátneho rozpočtu tak, že sa zákonom ustanoví výška príspevku podľa druhu sociálnej služby a počtu prijímateľov.

S cieľom podporiť zotrvanie klienta v prirodzenom domácom prostredí a znížiť tlak na kapacity zariadení pre seniorov sa sprísnia podmienky pre prijatie do takéhoto typu zariadenia zvýšením stupňa odkázanosti z II. na IV. Klientom s nižším stupňom odkázanosti sa neodoberá právo na sociálnu službu hradenú z verejných zdrojov. Naďalej sa im budú poskytovať sociálne služby v teréne alebo v inom type zariadenia (napr. v dennom stacionári, zariadení opatrovateľskej služby).

Plnoletý klient, ktorému poskytuje sociálnu službu obec alebo vyšší územný celok, sa po novom bude spolupodieľať na úhrade služby dlhodobou starostlivosťou, a to vo výške minimálne 50 % ekonomicky oprávnených nákladov. Zvýšenie participácie klienta a jeho rodiny na úhrade je opakovanou a dlhodobou požiadavkou samosprávy. Klientov, ktorí majú nízky príjem, sa ani určenie úhrady vo výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov verejných poskytovateľov nebude týkať. Bude sa na

nich naďalej vzťahovať ochrana príjmu, a tak budú platiť iba čiastočnú alebo žiadnu úhradu. V praxi to bude znamenať, že klientom v celoročnom pobytovom zariadení musí naďalej zostať minimálne 20 % sumy životného minima, čo je približne 40 €. Úhrada v minimálnej výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov sa rovnako netýka detí, ktorým sa z dôvodu zdravotného postihnutia poskytujú služby dlhodobej starostlivosti. Pre nich bude aj naďalej platiť súčasný stav.

Po novom sa tiež už nebude zohľadňovať iba súčasná finančná situácia klienta a jeho rodiny v prípade úhrady za sociálnu službu, ale prihliadať sa bude aj na príjem získaný predajom nehnuteľnosti v posledných piatich rokoch. Ide o opatrenie znižujúce riziko špekulácií.

Novelou sa ruší ochrana príjmu u klientov, ktorí majú majetok, vrátane úspor, presahujúci hodnotu vo výške 10 000 €.

Novela ďalej posúva termín pre splnenie podmienok debarierizácie zariadení do 31. decembra 2015, čím sa znížia náklady na poskytovanie sociálnych služieb. Keby sa termín neposunul, VÚC by na debarierizáciu museli do konca roka 2013 vynaložiť 28,6 milióna eur, čo by im spôsobilo veľký problém.

Ministerstvo práce v zákone tiež upravilo možnosť poskytovania sociálnej služby aj bez posúdenia odkázanosti na sociálnu službu v tých prípadoch, ak klient alebo jeho rodina je ochotná platiť plnú výšku nákladov poskytovanej služby, za predpokladu, že sa mu bude poskytovať pomoc pri sebaobslužbe, čím sa zabráni tomu, aby boli do zariadení prijímaní klienti, ktorí vôbec sociálnu službu nepotrebujú.

Nedostatok pracovníkov, ktorí vykonávajú opatrovateľskú službu prinútilo ministerstvo k rozšíreniu možností vykonávať opatrovanie aj zamestnancami, ktorí nemajú dostatok zručností a vedomostí, napríklad opatrovateľa/ku bude môcť vykonávať aj sanitár/ka alebo osoba staršia ako 55 rokov s 3 ročnou praxou.

Otázky a odpovede k novele zákona o sociálnych službách

? Koho sa novela zákona o sociálnych službách dotkne, akých organizácií?

Novela sa dotkne všetkých zariadení sociálnych služieb, ktoré sú zriadené alebo založené obcou, ale aj neverejných poskytovateľov vybraných druhov sociálnych služieb (zariadenie pre seniorov, nocľaháreň, zariadenie opatrovateľskej služby, denný stacionár). Spolu je týchto zariadení viac ako 350.?

Čo je hlavným cieľom?

Cieľom novely je okamžité zlepšenie kritickej finančnej situácie v zariadeniach sociálnych služieb. Ak by sa im urýchlene neposkytla pomoc, bola by ohrozená ich existencia a mnohé z nich by mohli v tomto roku zatvoriť svoje brány.

Novela uľahčí zariadeniam situáciu napríklad:

- Posunom termínu na zabezpečenie bezbariérovosti, a to do **31.12.2015**

- Sprísnením **podmienok pre prijatie** do zariadenia pre seniorov, aby klient zotrval v domácom prostredí čo najdlhšie. Opatrenie je v súlade s trendmi a politikami v Európskej únii, zároveň sa tým zníži tlak na kapacity v zariadeniach pre seniorov.

- Novela ustanovuje **minimálnu výšku úhrady za služby dlhodobej starostlivosti** zo strany klienta vo výške minimálne 50 % ekonomicky oprávnených nákladov na sociálnu službu (ekonomicky oprávnené náklady nie sú jednotné na celom Slovensku – výpočet presne definuje zákon, závisí od druhu zariadenia, regiónu, kde sa nachádza a pod.)

- **Zvýši sa participácia klienta a jeho rodiny** na úhrade nákladov na sociálnu službu – zohľadňovať sa bude nielen súčasný príjem a majetok prijímateľa sociálnej služby a jeho rodiny, ale prihliadať sa bude aj na príjem získaný predajom nehnuteľného majetku klienta v posledných piatich rokoch.

- Novela umožní **rozšíriť okruh osôb, ktoré budú môcť**

vykonávať opatrovanie - ide o zmeny kvalifikačných predpokladov, napríklad opatrovateľa/ku bude môcť vykonávať aj sanitár/ka alebo osoba staršia ako 55 rokov s 3 ročnou praxou.

? Zákom sa má stanoviť minimálna výška úhrady za sociálne služby dlhodobej starostlivosti, a to v sume najmenej 50 % ekonomicky oprávnených nákladov na sociálnu službu. Budú teda platiť rovnako ľudia v súkromných aj štátnych zariadeniach?

Táto úprava sa nevzťahuje na neverejných poskytovateľov sociálnych služieb. Tí budú naďalej určovať úhradu zmluvou, najviac vo výške 100 % ekonomicky oprávnených nákladov. To však automaticky neznamená, že úhrada u neverejného poskytovateľa je vyššia ako u verejného poskytovateľa, nakoľko už v súčasnosti (podľa platnej právnej úpravy) aj verejný poskytovateľ môže stanoviť úhradu vo výške 100% ekonomicky oprávnených nákladov v súlade so všeobecne záväzným nariadením obce a VÚC. V praxi však obce a VÚC z rôznych dôvodov nezvyšovali úhradu vo všeobecne záväzných nariadeniach, v dôsledku čoho sa zvyšovali nároky na verejné zdroje, teda rozpočty obcí a VÚC. Z uvedených dôvodov sa MPSVR SR rozhodlo určiť minimálnu výšku úhrady zákonom. S takýmto návrhom sa stotožňuje aj samospráva.

? Aké boli v minulosti výdavky na sociálne služby?

V roku 2010 predstavovali výdavky všetkých zariadení sociálnych služieb (verejných aj neverejných) 271 mil €. Výdavky obcí na opatrovateľskú službu (údaje o výdavkoch neverejných poskytovateľov nie sú dostupné) predstavovali 26 288 703 €.

? Sprísnia sa podmienky na prijatie do domova dôchodcov. V prípade odkázanosti na pomoc inej osoby sa bude vyžadovať najmenej stupeň IV. Čo ľudia, ktorí už v domove dôchodcov sú, alebo tam nastúpia do 29. februára? Ak majú nižší stupeň odkázanosti ako IV, musí sa zariadenie o nich starať naďalej?

Áno, pre týchto klientov sa nič nezmení, zákon nemôže pôsobiť retroaktívne. Poskytovateľ je zo zákona povinný poskytovať týmto klientom naďalej príslušné činnosti v rozsahu ich odkázanosti

? Obec alebo kraj určí minimálnu hranicu úhrady za sociálnu službu vo výške 50 % priemerných ekonomicky oprávnených nákladov. Týka sa to aj terajších klientov zariadení? Kedy sa môžu poplatky reálne zmeniť? Odkedy obce a samosprávne kraje musia mať minimálnu hranicu poplatkov?

Obce a vyššie územné celky sú povinné určiť úhradu vo výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov v lehote do 30.6.2012. Výška úhrady vo všeobecne záväznom nariadení sa vzťahuje na všetkých klientov, teda aj tých ktorým sa sociálna služba poskytuje už v súčasnosti. Výnimka sa vzťahuje na neplnoleté osoby, teda deti, pre ktoré obec alebo VÚC nie je povinná určiť úhradu v minimálne 50 % EON.

? Ako je to s platbou za sociálnu službu pre seniorov, ktorí majú nízky dôchodok? Komu sa bude posudzovať majetok?

Plnoletý klient, ktorému poskytuje sociálnu službu obec alebo vyšší územný celok, sa po novom bude spolupodieľať na úhrade služby dlhodobej starostlivosti, a to vo výške minimálne 50 % ekonomicky oprávnených nákladov. Zvýšenie participácie klienta a jeho rodiny na úhrade je opakovanou a dlhodobou požiadavkou samosprávy. Klientov, ktorí majú nízky príjem, sa ani určenie úhrady vo výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov verejných poskytovateľov nebude týkať. Bude sa na nich naďalej vzťahovať ochrana príjmu, a tak budú platiť iba čiastočnú alebo žiadnu úhradu. V praxi to bude znamenať, že klientom v celoročnom pobytovom zariadení musí naďalej zostať minimálne 20 % sumy životného minima, čo je približne 40 €. Úhrada v mi-

nimálnej výške 50 % ekonomicky oprávnených nákladov sa rovnako netýka detí, ktorým sa z dôvodu zdravotného postihnutia poskytujú služby dlhodobej starostlivosti.

Po novom sa tiež už nebude zohľadňovať iba súčasná finančná situácia klienta a jeho rodiny v prípade úhrady za sociálnu službu, ale prihliadať sa bude aj na príjem získaný predajom nehnuteľnosti v posledných piatich rokoch. Ide o opatrenie znižujúce riziko špekulácií.

Novelou sa ruší ochrana príjmu u klientov, ktorí majú majetok, vrátane úspor, presahujúci hodnotu vo výške 10 000 €.

Ministerstvo práce v zákone tiež upravilo možnosť poskytovania sociálnej služby aj bez posúdenia odkázanosti na sociálnu službu v tých prípadoch, ak klient alebo jeho rodina je ochotná platiť plnú výšku nákladov poskytovanej služby, za predpokladu, že sa mu bude poskytovať pomoc pre sebaobsluhu, čím sa zabráni tomu, aby boli do zariadení prijímaní klienti, ktorí vôbec sociálnu službu nepotrebujú.

? Ako sa bude brať posudzovanie majetku pre klienta, ktorý už je v zariadení pre seniorov, nebude niest' dôsledky predaja nehnuteľnosti?

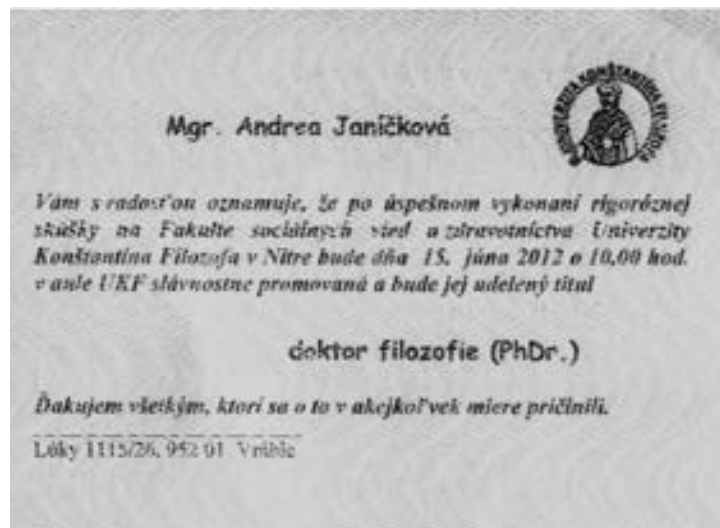
Klientom, ktorým sa poskytuje sociálna služba už v súčasnosti, sa nebude prihliadať na ich predaný majetok v posledných 5 rokoch.

? Čo sa stane so súčasným klientom zariadenia pre seniorov, ktorý po schválení novely nebude spĺňať podmienky odkázanosti? Automaticky ho vylúčia?

Pre týchto klientov sa nič nezmení, zákon nemôže pôsobiť retroaktívne. Poskytovateľ je zo zákona povinný poskytovať týmto klientom naďalej príslušné činnosti v rozsahu ich odkázanosti. Občania, ktorí majú právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na zariadenie pre seniorov a nesplňajú podmienky na prijatie do takéhoto zariadenia podľa novely, ale sa im ešte sociálna služba nezačala poskytovať, sa považujú automaticky za odkázaných na iné druhy sociálnych služieb (na opatrovateľskú službu, zariadenie opatrovateľskej služby a denný stacionár).

? Akým spôsobom a kto bude zisťovať majetok (vrátane úspor) klienta, prípadne jeho rodinných príslušníkov, nad 10 000 €? Budú žiadatelia predkladať daňové priznanie za posledných päť rokov?

Nie, nebude musieť predkladať žiadne daňové priznanie. Nikto nebude osobitne prešetrovať majetkové pomery. Klient v čestnom prehlásení uvedie, že nemá majetok vo vyššej sume a preberá zodpovednosť za pravdivosť tohto tvrdenia. Ak sa ukáže, že neuviedol pravdivé údaje, bude niest' všetky dôsledky. To znamená aj doplatenie všetkých finančných prostriedkov, ktorými prispievala za neho na úhradu sociálnych služieb samospráva

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ STREDISKO PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

V súvislosti so školeniami sme pripravili niečo k možnej spolupráci medzi nami, medzi subjektmi mimovládnych organizácií, ktoré stoja na strane osôb so zdravotným postihnutím so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva s inštitúciou, ktorá má tradíciu od roku 1993, ktorá reálne funguje od marca 1994 a od roku 2004 plní agendu

Slovenské národné
stredisko pre ľudské práva

národnej inštitúcie pre rovnaké zaobchádzanie. Z času na čas sa zdvihne okolo tejto inštitúcie vlna určitých turbulencií, skloňuje sa opodstatnenosť tejto inštitúcie, ale napriek tomu idem prezentovať naše stredisko ako organizáciu, ktorá má svoje ciele a ktorá si plní zmysluplným spôsobom úlohy,

ktoré jej boli zverené. Stručne by som predstavil Stredisko pre ľudské práva, povedal by som, čo sme, aké idey a ciele Stredisko pre ľudské práva naplňuje. Projekt zriadenia takejto inštitúcie na Slovensku vznikol na podnet OSN ešte za trvania Československej federatívnej republiky. Pri tom sformulovaní toho, že takáto národná inštitúcia pre ľudské práva by mala byť osadená v Bratislave, uzrelo svetlo sveta Stredisko, kde tomu predchádzalo prijatie zákona č.308/1993 o zriadení takéhoto Strediska. Následne sa snažilo dopátrať finančných zábezpek o tom, že takáto inštitúcia bude pre budúcnosť fungovať. V tomto smere pomohlo Holandské kráľovstvo a bola sformulovaná dohoda medzi vládou SR a OSN o zriadení takejto inštitúcie. Táto dohoda je uverejnená v Zbierke zákonov vo forme oznámenia č.29/1995 Zbierky. Jej obsahom je, že vzniká takáto inštitúcia a povinnosťou SR bude jej zabezpečiť trvalý rozvoj, financovanie tak, aby mohla fungovať v rozsahu kompetencií,

643 000 €, v rámci ktorých boli pokryté mzdové veci, režijné zložky, služby atď. Úlohy Strediska boli od júla 2004 po prijatí antidiskriminačného zákona rozšírené o agendu národnej inštitúcie pre rovnaké zaobchádzanie. V tej chvíli Stredisko zdedilo agendu poskytovania právneho poradenstva, pomoci obetiam diskriminácie a určitého poradného konzultačného orgánu pre všetkých tých, ktorí chcú čeliť diskriminácii a predchádzať diskriminácii. Plníme dvojakú funkciu: na jednej strane sme národnou inštitúciou pre ľudské práva v rámci spolupráce s OSN, v rámci európskej skupiny – to sú tie národné inštitúcie pre ľudské práva a v rámci tej európskej agendy predstavujeme národnú inštitúciu pre rovnaké zaobchádzania, v rámci ktorého sme členom európskej siete organizácií na podporu rovnosti, ktorý združuje 25 podobných inštitúcií ako je Stredisko pre ľudské práva. Nastokrát sa hovorilo o Stredisku ako o inštitúcii, ktorá má len status B v rámci kategórie národných ľudskoprávných inštitúcií. Veľmi málo sa o tom hovorí, nakoľko celá tá hierarchia A, B, C patrí do tej expertnej časti toho ako tie jednotlivé strediská pôsobia. Status B je druhý najsilnejší status aký je možné dosiahnuť a pre Stredisko predstavuje dokonalý súlad s tzv. parížskymi princípmi, ktorými sa posudzuje miera nezávislosti inštitúcie. To, čo nás delí od získania lepšieho statusu, sú prekážky, ktoré si nedokáže vyriešiť Stredisko z vlastnej iniciatívy, nakoľko predstavujú zásadnú zmenu legislatívy. Bola nám vyčítaná nedostatočná pluralita v radoch, či už zamestnancov, ale hlavne v radoch štatutárov Strediska pre ľudské práva tzn. že nie sú dostatočne zastúpené jednotlivé marginalizované skupiny obyvateľstva v štatutárnom orgáne teda v správnej rade Strediska pre ľudské práva, ovšem jej kreovanie je nastavené zákonom o našom stredisku a druhá vážna prekážka spočívala vo financovaní, nakoľko finančné prostriedky tečú do našej inštitúcie cez Ministerstvo financií a medzinárodná koordinačná komisia týchto ľudskoprávných inštitúcií vyslovila obavu, že ako náhle je takto cez rezortne zabezpečený tok finančných prostriedkov do inštitúcie, tak nemôže byť dostatočne preukázateľne nezávislá takáto inštitúcia. Aby sme toto zmenili, by bolo potrebné otvoriť zákon o Stredisku pre ľudské práva a to by aj stačilo. Proces získania toho najlepšieho kreditu nie je otázka dneška ale o to sa Stredisko snaží od roku 2007. Veľmi intenzívne pomohla Stredisku realizácia projektu s podporovou prechodového fondu európskej únie, ktorý sa realizoval v roku 2007, ktorého cieľom bolo zriadiť regionálne kancelárie Strediska pre ľudské práva. Po mnohých komplikáciách v súvislosti s implementáciou tohto projektu sa nám podarilo zriadiť tieto kancelárie na 7 miestach: v Nových Zámkoch, v Rimavskej Sobote, vo Zvolene, v Kežmarku, v Kysuckom Novom Meste, v Dolnom Kubíne a v Humennom. Od prvej chvíle sme požadovali navýšenie stavov na úrovni týchto regionálnych kancelárií, nakoľko projekt, tak ako bol nastavený, určoval finančné prostriedky na samotné výberové konanie 7 regionalistov, na vzdelávanie 7 regionalistov, na modelovanie týchto 7 miest a len 1/8 finančných prostriedkov bola určená na samotné mzdové pomery 7 regionálnych zamestnancov, na réžiu, na prenájmy, na vybavenie nábytkom, výpočtovou technikou a pod. Následne po konci projektu nastala komplikácia, ktorá spočívala v nedostatočnom navýšení finančných prostriedkov zo strany štátu tak, aby sa dokázala zabezpečiť nielen udržateľnosť tých 7 pracovných miest, ale hlavne nejaký rozvoj, nejaká pozitívna dynamika. Snažili sme sa ju nastavovať rôznymi sekundárnymi zdrojmi financovania, či už formou projektových aktivít, dokážu vec vyriešiť na dobu

Výťah do bazénu – bez diskriminácie

ktoré jej boli v tom čase stanovené. Stredisko malo genézu a postupom rokov bolo Stredisku pridávaných viac kompetencií podľa toho ako sa novelizoval zákon o stredisku. Stredisko dnes je nezávislou právnickou osobou v oblasti ochrany ľudských práv a základných slobôd vrátane práv dieťaťa. Sme financovaní z dotácie zo štátneho rozpočtu podľa medzinárodnej zmluvy, túto dotáciu upravuje zmluva s OSN. Dotácia zo štátneho rozpočtu ide podľa osobitnej kapitoly. Sme aj nie sme rozpočtovou organizáciou, sme aj nie sme neziskovou organizáciou, napriek tomu dostávame v jednom balíku prostriedky na činnosť Strediska. V roku 2011 to činilo

Celoživotný zážitok - pohľad na Nitru z nitrianskej Pyramídy

určitú, ale o nejakom trvalo udržateľnom efekte nemôže byť vážna debata. V dôsledku šetriacich opatrení, ktoré prijala vláda na prahu roku 2010 došlo k rapídnejšiemu zníženiu finančných prostriedkov na Stredisko.

Bolo nám odobraných vyše 112 000 € z ročného rozpočtu, čo predstavovalo tak vážne ohrozenie samotnej činnosti strediska, že nepopulárnym opatrením bolo dočasné preradenie týchto 7 regionálnych zamestnancov na polovičné úväzky. A konštatuje sa to, že nám prestávajú fungovať. Za 4 roky existencie preukázali svoju opodstatnenosť v každom jednom regióne, či už pri styku s územnou samosprávou, pri spoločných aktivitách s mimovládny sektorom, s NROZP, vyriešili nespočetné množstvo sťažností podaných od klientov, ktorí namietali porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Máme 2 štatutárne orgány. Jedným je výkonný riaditeľ, ktorý je volený správnu radou na 3 ročné obdobie z návrhu predložených členmi tejto správnej rady a zodpovedá sa správnej rade v podstate za všetku svoju činnosť. Zodpovedá za činnosti, ktoré sa na Stredisku realizujú. Tým vyšším štatutárnym orgánom spoločným je správna rada 9 členná, v ktorej by sa mali nachádzať, tak ako zákon požaduje, osoby požívajúce prirodzenú autoritu a dôveru v oblasti ochrany ľudských práv. Takáto správna rada je schopná uznášať sa, ak je prítomná nadpolovičná väčšina členov a na platné prijatie akéhokoľvek uznesenia sa vyžaduje súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov. Po novele z roku 2004 zákona o Slovenskom národnom stredisku pre ľudské práva bola nastavená správna rada takým spôsobom, že jeden člen je tu menovaný predsedom NRSR, ďalší člen menovaný prezidentom SR, tretí člen menovaný verejným ochrancom práv, štvrtý ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny, 4 členské funkcie menované dekanmi právnických fakúlt v Trnave, v Banskej Bystrici, v Košiciach a v Bratislave a ostatným členom je člen menovaný predsedom vlády SR na návrh mimovládnych organizácií. Daná situácia by mohla byť priaznivejšia. To jednočlenné zastúpenie mimovládneho sektora je veľmi chudobné. V minulosti to bol pán Ladislav

Richter – zástupca za mimovládne organizácie v prospech rómskych komunít. Stredisko je nastavené tak, že monitoruje a hodnotí dodržiavania ľudských práv a dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania podľa antidiskriminačného zákona. Všetky aktivity monitoringu sú súčasťou každodennej činnosti Strediska. Súčasťou týchto aktivít je napr. denný monitoring tlače nadštandardne nastavený, ktorý ponúkame ako určitú službu, ktorú by mohli mimovládne organizácie, občianske združenia uvítať ako osožnú. Zhromažďujeme a na požiadanie poskytujeme informácie o rasizme, xenofóbii a antisemitizme v SR. Uskutočňujeme výskumy a prieskumy na poskytovanie údajov v oblasti ľudských práv a zhromažďujeme a šírimo informácie v tejto oblasti. Pripravujeme nespočetné vzdelávacie aktivity a podieľame sa na informačných kampaniach s cieľom zvyšovania tolerance spoločnosti. V rámci vzdelávania je to realizácia vzdelávania pre široké cieľové skupiny od malých detí po veľmi špecifické cieľové skupiny akými boli hraničná polícia, cudzinecká polícia, odborové zväzy, novinári, zamestnávateľia súkromných spoločností a pod. Okrem toho pravidelne sa snažíme vzdelávať predovšetkým najmladšie vekové skupiny našich respondentov vzdelávania. Sú to teda deti a mládež od 2. stupňa základných škôl krížom cez stredné školy, pričom v tomto roku musíme vyzdvihnúť rodiacu sa spoluprácu na úrovni stredného špeciálneho školstva, kde sa nám podarilo vypracovať v spolupráci s Učilištom na Švabinského ulici v Bratislave niekoľko vzdelávacích modelov určených pre mládež na odborných učilištiach a praktických školách. Tá sa týkala nediskriminácie, tolerance, prejavom extrémizmu a sexuálneho násillia a obchodovania so ženami.

Slovenské národné stredisko pre ľudské práva
Kýčerského 5

811 05 Bratislava

Tel.: +421 2 208 501 11, 208 501 14

Fax: +421 2 208 501 35

info@snslp.sk

www.snslp.sk

Cestu za bezpečným bývaním zvládnete so stavebným sporením

Na Slovensku znepríjemňuje každodenný život postihnutým občanom množstvo vecí, ktorých existenciu si zdraví ľudia mnohokrát ani neuvedomujú. Vysoké obrubníky, ťažko zdolatelné prahy, ostré rohy, úzke chodby, tmavé priestory...

„Srdce na dlani“ Slávnostné odovzdávanie cien za dobrovoľnícku prácu v Nitre

„Áno, je to tak. Na Slovensku je stále málo bezbariérových bytov a priestorov, ktoré dokážu postihnutým ľuďom uľahčiť alebo dokonca spríjemniť život,“ konštatuje nepríjemnú realitu predseda predstavenstva Prvej stavebnej sporiteľne Ing. Imrich Béreš. Podľa jeho slov len málo developerov zohľadňuje skutočnosť, že na Slovensku žije vyše 400 tisíc občanov s fyzickým postihom. Mnohí z nich musia dodatočne upravovať svoje bývanie tak, aby vyhovovalo ich hendikepu.

Šetrite už pri uzatváraní zmluvy

„Prvá stavebná sporiteľňa je banka, ktorá pamätá aj na telesne znevýhodnených občanov. Áno, aj pre vás máme riešenie na prefinancovanie prestavby vášho bytu na bezbariérový alebo na iné stavebné úpravy vašej domácnosti. PSS, a. s., ponúka naozaj dôkladnú prípravu financií na investíciu do vlastného bývania prostredníctvom výhodného zhodnotenia vkladov na účte stavebného sporenia. A teraz prináša ďalšie zvýhodnenie, vďaka ktorému môžete ušetriť už pri uzatvorení novej zmluvy o stavebnom sporení niekoľko desiatok ba až stoviek eur,“ vysvetľuje Ing. I. Béreš.

Určite vás zaujíma, akú veľkú úsporu vám to prinesie. Uvedme si konkrétny príklad a presvedčte sa sami. Bežný poplatok za uzatvorenie staršej zmluvy o stavebnom sporení predstavuje 0,9 % z cieľovej sumy. Tú predstavuje súčet vašich vkladov, štátnej prémie, úrokov, stavebného úveru a jej výšku si určujete ešte pred podpisom zmluvy o stavebnom sporení. Keďže priemerná cieľová suma v Prvej stavebnej sporiteľni je približne 15 tisíc €, poplatok za uzatvorenie takejto zmluvy je 135 €. Ak ale uzatvoríte zmluvu o stavebnom sporení v nových tarifách - EXTRA ŠTANDARDNEJ alebo pre svoje dieťa do 18 rokov JUNIOR EXTRA - váš poplatok za jej uzatvorenie bude predstavovať len 20 € a to bez ohľadu na výšku zvolenej cieľovej sumy. Vaša úspora v tomto prípade dosiahne rovných 115 € a pri vyššej cieľovej sume oveľa viac! **Výhodné sporenie aj úvery.** „Uzatvorením novej zmluvy o stavebnom sporení a dosiahnutím okamžitej úspory sa ale výpočet výhod stavebného sporenia v PSS, a. s., zďaleka

nekončí. Najzásadnejšou prednosťou stavebného sporenia je, že sa v tomto mimoriadne výhodnom a variabilnom finančnom produkte podarilo skĺbiť nadštandardné zhodnocovanie vkladov stavebných sporiteľov v kombinácii s nárokom na stavebný úver s nízkou a nemennou úrokovou sadzbou,“ vysvetľuje Ing. I. Béreš. Najväčšia stavebná sporiteľňa na Slovensku, ktorá si práve v týchto dňoch pripomína 20. výročie svojho založenia, zhodnocuje vklady občanov výhodnou a garantovanou úrokovou sadzbou. Každý stavebný sporiteľ má nárok aj na štátnu prémiiu. V tomto roku predstavuje 10 % z ročných vkladov, maximálne 66,39 € ročne. Možno premýšľate nad tým, že ani výhodne nasporené prostriedky vám zrejme nebudú stačiť na zmenu vášho nevyhovujúceho bývania.

„Určite sa vám to však podarí so stavebným úverom z PSS, a. s. Po splnení podmienok má naň zákonný nárok každý náš klient bez ohľadu na vek. A stavebný úver do 40 tisíc € môžete mať aj bez zabezpečenia nehnuteľnosťou a tiež bez toho, aby PSS, a. s., skúmala výšku vašich príjmov,“ argumentuje Ing. I. Béreš.

Spoločne zdoláme prekážky

Ak by ste ale potrebovali finančné prostriedky na zmenu svojho bývania skôr, ako získate nárok na stavebný úver, PSS, a. s., má pre vás pripravenú celú škálu medziúverov. Dokonca aj bez predchádzajúceho sporenia. Prvá stavebná sporiteľňa vám na jednu úverovú zmluvu poskytne úver až do 170 tisíc €, pre manželov alebo partnerov je to dokonca 340 tisíc €. „Vnímame, že život nie je jednoduchý a pre ľudí s hendikepom o to viac. Sme však presvedčení, a skúsenosti našich klientov to potvrdzujú, že dokážete využiť ponuku Prvej stavebnej sporiteľne a aj vďaka nej si zvládnete prispôbiť svoje bývanie vašim možnostiam,“ uzatvára Ing. I. Béreš.

Viac informácií získate u obchodných zástupcov Prvej stavebnej sporiteľne, alebo na telefónnom čísle 02/58 55 58 55 či na www.pss.sk.

NEOBYČAJNÝ DARČEK

Nebýva bežným zvykom, aby organizácie, ktoré majú za cieľ starať sa o chránené územia našej prírody, venovali pozornosť a prostriedky na poučenie a potešenie ľuďom, u ktorých je návratnosť investície minimálna. Napriek tomu sa viaceré inštitúcie ochrany prírody rozhodli zrealizovať nádherný projekt, na ktorom sa podieľali Chránená krajinná oblasť Ponitrie, Slovenský zväz ochrancov prírody a krajiny Dropie, Krajský úrad životného prostredia Nitra, Štátna ochrana prírody SR, Regionálne centrum ochrany prírody Nitra a Stráž prírody pri CHKO Ponitrie v spolupráci s Veolia Transport Nitra a Arborétum Tesárske Mlyňany.

Všetky tieto organizácie majú nemalú zásluhu na tom, že 13. 7. 2012 zabezpečili exkurziu pre 30 ľudí s ťažkým zdravotným postihnutím, prevažne vozičkárov. Do Arboréta Mlyňany, ktoré patrí nielen medzi najvýznamnejšie vedecké pracoviská SAV ale i medzi najkrajšie parky u nás.

Ďakujeme organizátorom celej akcie. Pretože aj návšteva arboréta, kde je relatívne prístupný terén pre vozičkárov, sa stáva pri súčasných cenách a výške invalidných dôchodkov nedostupná. Hoci arborétum poskytuje určitú zľavu pre vozičkárov s preukazom ZŤP-S, sprievodca si musí kúpiť celý

lístok, čo značne zvyšuje náklady a neumožňuje častejšie navštevovať tento nádherný park. Preto sme sa veľmi potešili, že sme mohli bezplatne a veľmi komfortne aj vďaka bezbariérovému autobusu prežiť pekný deň. V parku plnom nádherných vždyzelených drevín, nastupovanie aj vystupovanie nám po celý čas komplikovalo daždivé počasie, preto sme sa po príchode do arboréta schovali v kaštieli, ktorý slúžil nielen ako administratívna budova, ale aj múzeum zachovávaných dokumentov a fotografií o histórii arboréta. Na úvod nám pán riaditeľ Ing. Petr Hořka porozprával, s čím všetkým sa môžeme v arboréte stretnúť a aké majú plány do budúcnosti. V novoklasickom kaštieli z roku 1894 sa nachádzala knižnica, učebňa "Svet stromov", Tvorivé dielne a Ambrózyho pamätná izba, ktorú sme si prezreli, kým sa dážď trochu utíšil. Potom sme sa vybrali na prechádzku samotným arborétom. Dozvedeli sme sa mnoho zaujímavého o drevinách všetkých svetadielov. Prešli sme sa kúskom Ázie, Južnej Ameriky, Afriky a ostatných svetadielov. Videli sme najvzácnejšie stromy arboréta, ktoré pochádzajú z týchto kontinentov. Stáli sme pod

najmohutnejším stromom sveta - sekvojovcom obrovským a pod vzácnymi americkými borovicami. Bolo nám trochu ľúto, že menovky na stromoch boli príliš malé na to, aby boli

čitateľné pre vodičkarov. Avšak tento problém nám pomohla prekonať naša milá sprievodkyňa. Porozprávala nám aj o starostiach, ktoré má personál s prevádzkou parku, získavaním rastlín a ich prežitím

v našich podmienkach. Na koniec prechádzky nám dobre padlo občerstvenie v podobe teplých párkov, kávy ako aj nealkoholických nápojov. Osobitne sa chceme tiež poďakovať Viktorovi Mlynekovi, ktorý má na starosti Stráž prírody a ktorý sa staral o to, aby sme si túto akciu príjemne užili a všetko prebiehalo bez problémov. Dážď nám síce komplikoval prechádzku parkom a obmedzil prístup do niektorých častí arboréta, no nemohol zmazať krásne zážitky a veľkú vďačnosť nás, ktorí sa do týchto miest buď sami nedostanú, alebo len s krajnými ťažkosťami.

autor: PhDr. Andrea Janíčková

Sociálna rehabilitácia v hoteli máj v Piešťanoch

V termíne od 29.7. – 5.8.2012 sa uskutočnila sociálna rehabilitácia, ktorej sa zúčastnila početná skupina – 41 členov.

Zmyslom kurzu je seba výchova, seba vzdelávanie a sebaobsluha. Tieto aspekty sa počas týždenného rekondičného pobytu naplnili procedúrami, cvičením a rehabilitáciou.

V nedeľu nás recepcia hotela príjemne privítala a ubytovala v bezbariérových izbách. Tento hotel sme si v tomto roku vybrali znovu, pretože spĺňa dostatočnú kapacitu na ubytovanie väčšej skupiny ľudí, ktorí sú pripútaní na invalidný vozík. Po večeri sme sa všetci spoločne stretli, uvítali. Podaktorí aj zoznámili a povedali sme si program na celý týždeň. V pondelok, ako aj ostatné dni, sa začínal rannou rozcvičkou a podaktorí mali za sebou už ranné plávanie. Po raňajkách deň prebiehal predplatenými procedúrami alebo zakúpenými ako je oxygenoterapia, balneoterapia, masáže, výrivky, rašelinové zábaly a celodenný prístup

do bazéna, ktorý je vyhovujúci pre potreby vodičkára. V popoludňajších hodinách nás privítal riaditeľ hotela v kaviarni, ktorý nás informoval o možnostiach, ktoré ponúkajú pre návštevníkov. V rámci programu nechýbala ani prezentácia kompenzačných pomôcok, ktorého sa zhostila firma Otto Bock so svojim zástupcom, sociálno-právna tematika, ktorej prednášajúcim bol predseda pán Viliam Franko a športové súťaže, kde si vodičkári zasúťažili v slalome na vozíkoch. Nechýbali ani večere pri hudbe, ktoré sú programom hotela.

Počas týždňa sme absolvovali prechádzky prírodou, návštevu kúpeľného ostrova a program pre kúpeľných hostí, ktorého sme sa mohli zúčastniť aj my, či už vlastným odvozom alebo odvozom hotela a tí odvážnejší aj pešo po hrádzi Váhu.

Týždeň ubehol ako voda a nám nezostávalo nič iné len sa rozlúčiť a želať si opäť stretnutie o rok. **Anna Homolová**

Časť účastníkov na prednáške na sociálno právnu tému

Platia a či neplatia zákony v našej republike

Vyjadrujem pochybnosť nad tým, že spoločenské pomery oprávňujú zodpovedných príležitostne legalizovať, v tomto prípade, porušovanie stavebného zákona. On bol pomerne dobre novelizovaný aj v prospech zdravotne postihnutých. Čas však ukazuje, že v našej spoločnosti finančná kríza nepriaznivo vplýva aj na elimináciu novodobých mentálnych bariér. Krízová mystéria vytvára nové architektonické bariéry. Problematika nedotiahnutej debariérizácie bazénov zostane horúca pre zdravotne postihnutých ešte dlhšie obdobie.

Krivý zázrak

V dávnych dobách sa v meste konali trhy v stredu, dnes balamutili radní, občas sa koná odovzdávanie novodobých historických stavieb z daní poddaných. Dnes bol slávnostne odovzdaný, obnovený malý a veľký bazén ľadvinovitého tvaru, tiež detský bazén a jeho okolie.

Náhodne prítomný poddaný, slniaci sa ľud zvedavo nakúkal na pomaly sa schádzajúcich nimi demokraticky zvolených hostí radných a nad radných, ktorým ochranu robili stužky na každom vchode pevnosti a tiež už nie pandúri ale mestskí policajti. Pôvodne ohlásený piatkový termín slávnosti mestským bubeníkom pre s/prostého občana bol preložený na nasledujúcu tradičnú stredu. Hostiteľia z miestnej samosprávy a predstavenstva cechu kúpeľníckeho privítali hostí občerstvením, boli medzi nimi aj zástupcovia vyššieho územného opátstva. Pred stužkami postávalo pár miestnych nepozvaných veriacich poddaných aj z cudziny, mali sa stať svedkami zázraku, ktorý pretrvával bez ich vedomia už niekoľko dní, nie všetci však môžu zázrak dosvedčiť.

Niektorí veriaci totiž prisážno tvrdili, mali sme zjavenie o tom, že Spoločenstvu krivých na ich výročnej seanse, najvyššia moc mesta prisľúbila, že sa postará o novodobý zázrak, novo obnovené miestne dva bazény pre dospelých budú pod jeho osvietenosťou znovu postavené podľa zákona a jeho prílohy, bazény budú pre všetkých bezbariérové. Veriaci si to vysvetlili tak, že aj oni kriví na vozíčku sa dostanú pod oblohou do každého mokrého neba na Mestskom kúpalisku a.s. Slávnostným príhovorom zasľúžene tleskala tá časť prostého ľud, ktorá bola nablízku. Ich dlane neboleli, o to viac pozvaných. Obnovené bazény a ich okolie je na naše pomery veľkolepé. Sklamany bol iba veriaci, chcel na tejto slávnosti zatrúbiť. Nezatrúbil, nechcel pokaziť radosť rovným a rovnejším. Pokúsil sa vedome spojiť s vyššou mocou. Podarilo sa mu to. Mal ojedinelú vidinu, anjeli s rôznymi krídlami vychádzali z podzemia (je tam dielňa pre chod nebeských bazénov), na otázku : prečo?, mu povedali, že sú aj väčšie problémy. Najvyššia rada iba im, vraj nakladá na krehké krídla postarať sa o zvýšenie plátov sestričkám. Grošov nám ubúda. Anjeli navrhli dať znať najvyššej rade, aby dala úľavy samosprávnej vrchnosti. Aby, každý človek dôstojne mohol vojsť do bazéna. Druhý anjel povedal šepkom, že

kríza ekonomická sa strieda s krízou mentálnou, ona sa zas rozširuje medzi rovnými.

Iný anjel povedal, že ústretovosť miestnych kúpeľníkov k potrebám ľudu je v našich končinách ojedinelá. Anjeli s menšími hlavami prikyvovali. Sklamaneému veriacemu povedali aj viac vysvetlení, nie však optimistických, on ako obyčajný pozemšťan s malou

hlavou krútil, napokon sa v mieri po vzájomnom asi nepochopení, rozišli sa. Na okraji Relaxačného bazéna sa zjavil už známy anjel, ktorý potreby svojich rovných mecenášov pozná. Snažil sa vysvetliť, že keby každý človek mal prístup do všetkých bazénov bolo by to na jeho škodu. Preto, cieľavedome už nakreslil ďalší bazén, ktorý určite bude podľa neho vhodný aj pre najkrivšieho vodičkára. Tento bazén na okraji ktorého sedel, je určený pre menej krivého ktorý, ak si sadne na miesto ktoré on určil vo svojej kresbe a prekoná 0,5 metrový anjelský let vzduchom pred dopadom na hladinu, určite je to pre neho vhodný bazén.

Tiež povedal niečo také, že nie každému anjelovi je dopriate mať dostatok grošov na zvládnutie svojej povinnosti, zachovávať prikázania nie božieho Zákona č.50/1976 a k nemu Vyhlášku MŽP SR č.532/2002 odsek (5) - Na plavárni, kúpalisku a v kúpeľoch musí byť pre osobu na vozíku zabezpečený prístup do bazénu.

Anjel s požehnaním vyššej moci z čistého presvedčenia môže tak konať. Nie každé prikázanie môže chudobná samospráva dodržiavať s pôžičky od banky, ani vtedy, ak banka poskytla úver na správnu vec a sa splatí aj z daní niekoľkých miestnych krivých. Pred odchodom z pod horúceho slnka od bazéna dal tento anjel požehnanie trubke, ktorej posolstvo by vraj nepochopil, vyjadril potešenie, že vrchnosť nebola vytrúbená. Rozchod s týmto anjelom bol optimistický, ak kriví zadovážia groše na lietajúcu stoličku on ju dodatočne zakreslí kde chcú a bezbariérovosť bazéna sa do konca sveta vyrieši. Dnes pri preinvestovaní 2,848 mil. eur na prestavbu, bezbariérový vstup sa nedal urobiť.

Myslíte, že táto vidina je zrkadlom na lepšie časy aj pre krivých? Verí niekto, že to bola vidina, ona sa takto

nestala ? Rovní ju majú v určite v hlavách, v iných hlavách humánnych členov našej spoločnosti, ktorí sa modlili za spásu na zemi spoločnosti EU si musia uvedomiť, že pre ich dobro je perina krátka. Naši mocipáni na rôznych postoch nerešpektujú dokument OSN z r.2007 pre Slovensko platný od 20.júna 2010, „Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím“ v ktorom sa okrem iného hovorí aj o potrebe podpory rovnakého prístupu k základným ľudským a občianskym právam.

Pravdiviejší obraz vidiny môžete mať z čarovnej gule internet na adrese : <http://dstv.sk/sk/node/6029> .

Na záver odkaz : tu zhovorčívi anjeli nie sú v koalícii s anjelmí z Modrého neba.

Vidiny krivých ešte stále patria iba do ich časopisu Vozíčkár a TP+TP ?

Amen.

S pozdravom Bohuslav Mičlo
Trhovisko 444/4
92901 Dunajská Streda
franko.viliam@gmail.com

Akcie pre motoristov s preukazom ZŤP

Priatelia,
Možno, že sa opakujeme, ale po čase treba niektoré služby pre zdravotne postihnutých občanov pripomenúť. Preto aj opakujeme skutočnosť, ktorú pre nás zabezpečuje:

„Humanitná nadácia zdravotne postihnutých“

Tehelná 26, 831 03 Bratislava,

Tel, fax: 02 4445 1720, mob.: 0903 416 451.

e-mail: nadacia@slovanet.sk,

Čo potrebujeme o tejto službe vedieť ?

- musíme vlastniť auto, alebo niekto z rodiny, ktorý nám robí motoristické služby (odvoz k lekárovi, na úrady, do školy atď.)

- mali by ste mať preukaz ZŤP (títo majú prednosť)

- mali by ste byť organizovaní v niektorej organizácii zdravotne postihnutých občanov (majú prednosť)

- výhodné je, ak pomáhame v organizácii ZPO vo svojom okolí, alebo v bydlisku (majú prednosť)

- člen musí včas (3- 6 mesiacov) pred potrebou ísť na kontrolu vozidla v stanici Technickej kontroly, ohlásiť sa u organizácie, ktorá vydáva tzv. „PREHLÁSENIE“, na bezplatnú kontrolu vozidla pre ZŤP člena- motoristu na kontrolu, vo svojom okolí.

- Takéto „poverené organizácie“ na vydávanie „PREHLÁSENIA“ sú v týchto miestach v SR:

Košice, Spišská Nová Ves, Žilina, Zvolen, Nitra, Bojnica, Bratislava.

Podrobné adresy „poverených organizácií“ a iné informácie sú v prílohe.

Každá „poverená organizácia“ dostane ročne 20 ks bezplatných poukazov na kontrolu (TK a EK) vozidla.

Kontroly sa uskutočňujú len v Staniciach Technickej kontroly organizácie „SLOVDEKRA“ s ktorou máme takéto zmluvy pre celú SR, už od roku 1994.

S inými organizáciami sa nadácii nepodarilo získať takúto službu (zadarmo) pre ZPO. Prosíme pomôžte nadácii získať vo Vašom okolí organizáciu pre takúto službu.

Oznámte nám jej meno, adresu, telefón, e-mail, meno vedúceho Stanice TK a nadácia s ňou uzavrie ZMLUVU pre Vás na dohodnutý počet bezplatných (alebo zľavnených) kontrol.

Je to pre Vás trochu práce navyše, ale budete mať takúto službu pre motoristov u Vás „doma“. Nám sa to z Bratislavy ťažko vybavuje, lebo ani nevieme kde a kto takúto Stanicu prevádzkuje vo Vašom okolí.

Ďakujeme za pomoc.

Očakávame od Vás podnety, nápady, atď, ktoré sa budeme snažiť zrealizovať pre Vás a to nielen pre motoristov !!!

Tešíme sa na spoluprácu.

Za nadáciu:

Ing. Eduard Javorský, štatutár nadácie.

Adresy a kontakt na O ZPO v SR pre akciu STK:

- Bratislava

- ZZPO v SR Poliklinika Tehelná, Tehelná 26, 831 03 Bratislava
Telefón: 02 4445 17 20, Mail: nadacia@slovanet.sk, Jajcaj Jaroslav a Javorský Eduard

- Slovenský zväz telesne postihnutých, Ing. Vrábľová Monika Ševčenkova 19, 851 01 Bratislava, tel.fax: 02/63814478
E-mail: baryery@sztzp.sk, www.sztzp.sk, Mgr. Bohuslavová

- Bojnica

SZZP Prievidza, p. Veliková Ľudmila, Terénno-sociálne centrum, Závodná 18, 971 01 Prievidza, tel.: 046/ 5423698, mob.: 0903 737710

ivelikovova@zoznam.sk

- KC SZTP Košice

Slovenský zväz telesne postihnutých, Krajské centrum, Narcisova 20, 040 11 Košice 11, Ing. Erika Plosecká 0918 534341, p. Hirjaková Katarína, p. Helfenová Mária), telefón 055/6438399, e-mail: sztzpk@stonline.sk

- Nitra

- Republiková špecifická organizácia SZTP, ťažko telesne postihnutých a vozičkárov, Ľ. Okánika 6a, 949 01 Nitra, tel.fax.:037/ 7335100, mob.:0905898943, mail: annahomolova@azet.sk, Homolová Anna, Viliam Franko, e-mail: franko.viliam@gmail.com,

- KC SZTP Nitra

- Slovenský zväz telesne postihnutých, ZO č.13 Nitra, Kollarova 4, 949 01 Nitra, Anna Stejskalova, alebo 934 01 Levice, Sládkovičova 2

tel : 0904684765, pracovníčka: Vrzalová Júlia, 036/6227308, sztzplv@post.sk

mail : mazli@satronet.sk

- Spišská Nová Ves OCSZTP

Slovenský zväz telesne postihnutých, Základná org. č.1, p.Drevko Pavol, Javorová 16, 052 01 Spišská Nová Ves, tel: 0915 930516, 0907573954 mail: jarolim.balco@centrum.cz

- Zvolen

Slovenský zväz telesne postihnutých, JUDr.Pavol Malov, Bernolákova 1, Zvolen

tel: 045/ 533 5368, fax: mail: kcsztzpbk@gmail.com

- Žilina

Slovenský zväz telesne postihnutých, Okresné centrum v Žiline, ul.Štefánikova 33, 010 01 Žilina, p. Antalová Mária, Tel : 041/ 5624411 0903844005 mail: tal@nexta.sk

Adresy na list:

Slovenský zväz telesne postihnutých
Ing. Vrábľová Monika, Ševčenkova 19

Slovenský zväz zdravotne postihnutých
p.Veliková Ľudmila, Závodná 18, 971 01 Prievidza

Slovenský zväz telesne postihnutých, Krajské centrum
Ing. Erika Plosecká, Narcisova 20, 040 11 Košice 11

Republiková špecifická org. SZTP
Viliam Franko, Ľ.Okánika 6a, 949 01 Nitra

Slovenský zväz telesne postihnutých
Krajské centrum, p. Stejskalová, Kollárova 4, 949 01 Nitra

Slovenský zväz telesne postihnutých ZO 1
p. Drevko, Javorova 16, 052 01 Spišská Nová Ves

Slovenský zväz telesne postihnutých
JUDr.Malov Pavol, Bernolákova 1, 960 01 Zvolen

Slovenský zväz telesne postihnutých
OC Žilina, p. Antalová, Štefánikova 33, 010 01 Žilina

Arborétum Mlyňany

Po úspešnej spolupráci s členmi organizácie STRÁŽ PRÍRODY a RŠOŤTP a vozičkárov z minulého roku svoje sľuby, ktoré nám dali splnili. Vďaka tejto organizácii, ktorá ako prvý výlet uskutočnila prehliadku Pyramídy a návštevu dražovského kostolíka sa tento rok rozhodla pre obhliadku Arboréta v Mlyňanoch.

Spomínaní organizátori výletu zorganizovali návštevu Arboréta Mlyňany spolu so zabezpečením dopravy pre účastníkov zájazdu bezbariérovým autobusom. Týmto podujatím sa dalo

možnosť skupine vozičkárov a telesne postihnutých nahliadnuť do priestorov Arboréta.. Po úvodnom, milom privítaní nás riaditeľ Ing. Peter Hoťka, oboznámil s bohatou históriou o zakladateľovi Arboréta Štefanom Abrózym a jeho záľubách v pestovaní cudzokrajných rastlín. Okrem rozsiahlej histórie nám povedali o významných činnostiach, ktoré ponúkajú návštevníkom v samotnom areáli.

Po úvodnom príhovore k našej turistickej skupinke bola pridelená sprievodkyňa, ktorá nás so svojimi úctyhodnými vedomosťami previedla najprv izbou Amrózyho. Izba pozostávala z dvoch miestností, v ktorej boli vitríny s fotkami jeho rodiny. Po krátkej prehliadke interiéru sme pokračovali so sprievodkyňou po vyznačených trasách okolia, ktoré sme si mohli nájsť v knižnom sprievodcovi. Postupne sme prechádzali vyznačenými trasami, kde nám vysvetlili poznatky danej cudzokrajnej rastliny a trpezlivo odpovedali na zvedavé otázky. Keď už hovoríme o cudzokrajných rastlinách a ich pre mňa krkolomné názvy slečna, ktorá nás sprevádzala ich sypala ako z rukáva. Po prechádzke krásnou krajinou sme boli pozvaní na malé občerstvenie, ktoré bolo pre nepriazeň počasia na terase chatky v areáli Arboréta.

Záverom môjho príspevku by som sa chcela za všetkých poďakovať predovšetkým Arborétum Mlyňany SAV, VEOLIA Transport Nitra, a.s., ŠOP SR, RCOP Nitra, ZO SZPK DROPIE Nitra, organizácii Stráž prírody pri CHKO Ponitrie, Republiková špecifická organizácia ťažko telesne postihnutých a vozičkárov v Nitre bez ktorých by samotný výlet nevznikol. Hoci nám počasie neprialo dobrá nálada nás neopúšťala až do odchodu autobusom domov. Ale ešte pred samotným odchodom sme sa dohodli na ďalšom stretnutí v priebehu roka. Za túto činnosť im patrí poďakovanie od všetkých účastníkov, ako i vedeniu našej organizácii RŠO ŤTP a vozičkárov v Nitre.

Bc. Erika Zetochová

BARIÉRY

Stavebný zákon a bezbariérovosť na Slovensku.

V rámci diskusie na zjazde SZTP v Komárne 6. 7. 2012 som sa vyjadril k stavebnému zákonu č. 50/1976 Zb. z. a Vyhláške č. 532/2002, ktorá pojednáva o technických požiadavkách na stavby pre občanov s obmedzenou pohyblivosťou, teda riešenie verejných stavieb z hľadiska bezbariérovosti. Požiadaval som priamo novozvolenú predsedníčku SZTP Ing. Vrábľovú, aby sme z pozície občianskeho združenia vyvíjali

tlak na legislatívnu úpravu stavebného zákona tak, aby boli v zákone zapracované sankcie za nedodržanie požiadaviek občanov s obmedzenou pohyblivosťou, inak sa nepohneme pri odstraňovaní architektonických bariér. Nemôžeme predsa nechať riešenie tohto problému na milosť a nemilosť architektov a investorov. Príklad by sme si mali brať z najvyspelejších krajín EÚ, ktorej súčasťou je aj SR.

Odstránenie architektonických bariér v životnom prostredí

má pre občanov s telesným postihnutím multiplikačný efekt, potom môžeme hovoriť o naozajstnej integrácii, nie predstieranej.

V tomto čase sa otvára stavebný zákon, lebo jeho súčasná podoba nezodpovedá dnešným podmienkam, máme jedinečnú šancu zmeniť súčasný legislatívny stav, aby sa

podmienky pre nás telesne postihnutých občanov konečne zlepšili. V rámci operačných programov pomoci EÚ sa naše námestia, verejné budovy rekonštruujú, nie vždy sa dbá na bezbariérovosť, čo je smutný fakt.

Ján Miho

Monitorovanie dostupnosti objektov pre osoby so zdravotným postihnutím v meste Nitra alebo mesto Nitra priateľské a dostupné pre všetkých

Mesto Nitra získalo finančné prostriedky z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a zo štátneho rozpočtu SR na realizáciu projektu „Podpora aktivít cestovného ruchu v meste Nitra“. Prostredníctvom tohto projektu mesto Nitra pripravuje niekoľko aktivít na postupné odstraňovanie bariér. Jednou z aktivít je vypracovanie brožúry **Nitra bez bariér** a následne **Mapa bezbariérovosti mesta Nitry**, ktorá bude názorným zmapovaním dostupnosti zmapovaných objektov. Vyústením týchto aktivít je tvorba **Akčného plánu „Nitra pre všetkých – informácie (nielen) pre handicapovaných turistov“**. Cieľom monitoringu bezbariérovosti je zostaviť prehľadnú publikáciu hodnotiacu bezbariérovosť vybraných objektov a inštitúcií, určenú pre obyvateľov a návštevníkov mesta Nitry. Súčasťou publikácie má byť tiež mapa bezbariérovosti s vyznačením trás a objektov tak, aby uľahčila pohyb handicapovaných spoluobčanov a návštevníkov v meste.

Informácie získané monitorovaním dostupnosti objektov vyústia do Akčného plánu, ktorý po vyhodnotení monitoringu ponúkne návrhy na skvalitnenie života a postupné odstraňovanie architektonických aj sociálnych bariér v našom meste nielen pre osoby so zdravotným postihnutím. Problematika sa dotýka tak skupiny seniorov, osôb dočasne zdravotne znevýhodnených ako aj mamičiek s kočíkmi či rastúcej skupiny cyklistov.

Vďaka tomuto projektu sa mesto Nitra pustilo do monitorovania dostupnosti objektov v meste Nitra pre osoby so

PhDr. Nad'a Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre

zdravotným postihnutím. V marci 2012 bolo odborom sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre vytipovaných 115 objektov a inštitúcií v meste Nitra v rôznych oblastiach života, napr. kultúrne inštitúcie a pamiatky, reštaurácie, ubytovanie, verejné inštitúcie, služby, doprava, zdravotnícke a vzdelávacie inštitúcie, atď. Mesto Nitra na monitorovaní dostupnosti objektov spolupracovalo so 4 organizáciami z tretieho sektora, ktoré aktívne pracujú s osobami so zdravotným postihnutím. Podľa druhu zdravotného postihnutia boli oslovené tieto organizácie: Republiková špecifická organizácia SZŤP a vozíčkarov pre osoby s telesným postihnutím; Združenie na pomoc ľuďom s mentálnym postihnutím pre osoby s mentálnym postihnutím; Krajské stredisko nevidiacich a slabozrakých Slovenska pre osoby so zrakovým postihnutím a pre osoby so sluchovým postihnutím bola oslovená EFFETA – Stredisko svätého Františka Saleského v Nitre. Pracovníci odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre v spolupráci so zástupcami vyššie uvedených

Bezbariérový vchod na Mestský úrad v Nitre

4 organizácií vypracovali monitorovacie hárky, v ktorých boli pre všetky 4 druhy zdravotného postihnutia zadefinované kritériá na hodnotenie dostupnosti jednotlivých inštitúcií a objektov. Samotný monitoring prebiehal v mesiacoch apríl – máj 2012 a vykonávali ho pracovníci jednotlivých organizácií. Napríklad pre dostupnosť objektov pre telesné postihnutie sa monitorovala dostupnosť MAD k objektu, vyhradené parkovisko, typ a šírka vchodu, vstup do objektu (rampa, zábradlie), bezbariérový výťah a bezbariérové toalety. Počas monitorovania sa zástupcovia organizácií najčastejšie stretávali s pozitívnymi reakciami a so záujmom o výstupy z monitorovania pre ďalšie možné odstraňovanie zistených bariér a prekážok. Po skončení náročného monitorovania prišlo k vyhodnocovaciemu procesu a na základe stanovených kritérií k určeniu stavu dostupnosti objektov v troch úrovniach: vyhovuje, čiastočne vyhovuje alebo nevyhovuje.

Momentálne sa pracuje na grafickom spracovaní publikácie, tak si dovoľíme vysloviť presvedčenie, že publikácia Nitra bez bariér bude k dispozícii pre obyvateľov a návštevníkov mesta ale aj pre všetkých záujemcov o túto problematiku v nasledujúcich týždňoch.

Publikácia „Nitra bez bariér“ ponúkne návštevníkom ale aj obyvateľom mesta prehľad dostupných objektov a inštitúcií z pohľadu zdravotného postihnutia a upozorní ľudí so zdravotným handicapom, ktoré objekty sú v meste Nitra pre nich dostupné a ktoré sú dostupné s určitým obmedzením. Publikácia prinesie základné kontaktné informácie aj o reštauračných a ubytovacích zariadeniach v meste Nitra, ktoré sú pre takýchto ľudí dostupné a ktoré im zabezpečia služby napriek ich handicapu.

Mapa bezbariérovosti mesta Nitry ponúkne názorný prehľad dostupnosti jednotlivých monitorovaných objektov a inštitúcií s označením, pre aký druh zdravotného postihnutia sú dostupné. Zároveň mapa ponúkne prehľad trás autobusových liniek MAD a upozorní, ktoré autobusové linky sú

bezbariérové a taktiež ponúkne mapu cyklotrás v meste Nitry. Aktuálne pripravujeme všetky podklady k tomu, aby mapa bezbariérovosti bola po grafickom spracovaní dostupná do konca roku 2012.

Výstupom monitorovania dostupnosti objektov pre rôzne druhy zdravotného postihnutia bude vypracovanie **Akčného plánu „Nitra pre všetkých – informácie (nielen) pre handicapovaných turistov“**, dokumentu, ktorý ponúkne možné riešenia pri odstraňovaní bariér v meste Nitra. Tento dokument bude praktickým podkladom pre samosprávu pri

odstraňovaní bariér, aby sa mesto Nitra stalo priateľským a bezbariérovým pre svojich obyvateľov a návštevníkov. K vypracovaniu takéhoto dokumentu sa nadviaže na spracovaný monitoring dostupnosti objektov a následne sa budú mapovať siete hlavných a vedľajších bezbariérových trás v centrálnej mestskej zóne, ktorá patrí k najnavštevovanejšej časti mesta a kadiaľ vedú hlavné trasy pre peších. Po dôkladnom fyzickom zmapovaní trás sa následne vypracuje analýza bariér na týchto trasách a navrhne sa riešenie na odstraňovanie bariér podľa typu bariér. Návrh riešení bude dôležité kategorizovať z hľadiska finančnej náročnosti, dopadu a typu (investičné zámery, administratívno-organizačné opatrenia, procesné zmeny, atď.). Pri tvorbe akčného plánu budú zohľadnené legislatívne východiská, rámcové dokumenty na národnej i medzinárodnej úrovni, časový a finančný rámec projektu. Takýto strategický dokument by podľa našich očakávaní mal priniesť metodiku odstraňovania bariér, ktoré sa budú postupne odstraňovať aj v ďalších mestských častiach. Aj počas tvorby Akčného plánu mesto Nitra aktívne spolupracuje so zástupcami mimovládnych organizácií, ktoré pracujú s osobami so zdravotným postihnutím. Tieto organizácie spolu s ostatnými cieľovými skupinami (seniori, mamičky s kočíkmi) veľmi aktívne a s nadšením prijali možnosť aktívneho zapojenia do mapovania trás pre peších, ktoré im uľahčia a spríjemnia pohyb v meste. Rovnako ako predchádzajúce dve aktivity aj Akčný plán by mal byť vypracovaný do konca roku 2012.

Záverom si dovoľím vysloviť presvedčenie, že aj aktivity ako je búranie a odstraňovanie bariér v meste Nitra, pomôžu zatraktívniť mesto a prilákajú návštevníkov a turistov objaviť nádherné miesta, ktoré im mesto Nitra určite ponúka.

PhDr. Naďa Šimová, vedúca odboru sociálnych služieb Mestského úradu v Nitre

Milí čitatelia časopisu Vozičkár

Dňa 3.11.2011 mi bol implantovaný v Martinskej fakultnej nemocnici Brindleyho stimulátor miechy. Príprava na operáciu trvala viac ako rok nakoľko mi bola operácia odmietnutá z dôvodu neuhra-

denia stimulátora zdravotnou poisťovňou. Nakoniec sa podarilo odborníkom z Univerzitnej nemocnice v Martine získať finančné prostriedky na úhradu stimulátora z výskumného grantu, ktorý financuje Európsky sociálny fond.

Operačný tím v zložení MUDr. Martin Benčo, PhD., primár MUDr. Július De Riggo, PhD., prof. MUDr. Ján Švihra, PhD., doc. MUDr. Ján Doležal, PhD úspešne zvládol komplikovanú operáciu.

Teraz s odstupom času (9 mesiacov) po operácii môžem z istotou povedať, že operácia splnila moje očakávania a zásadne prispela k zlepšeniu kvality môjho života, hlavne čo sa týka samostatnosti pacienta v oblasti vylučovania.

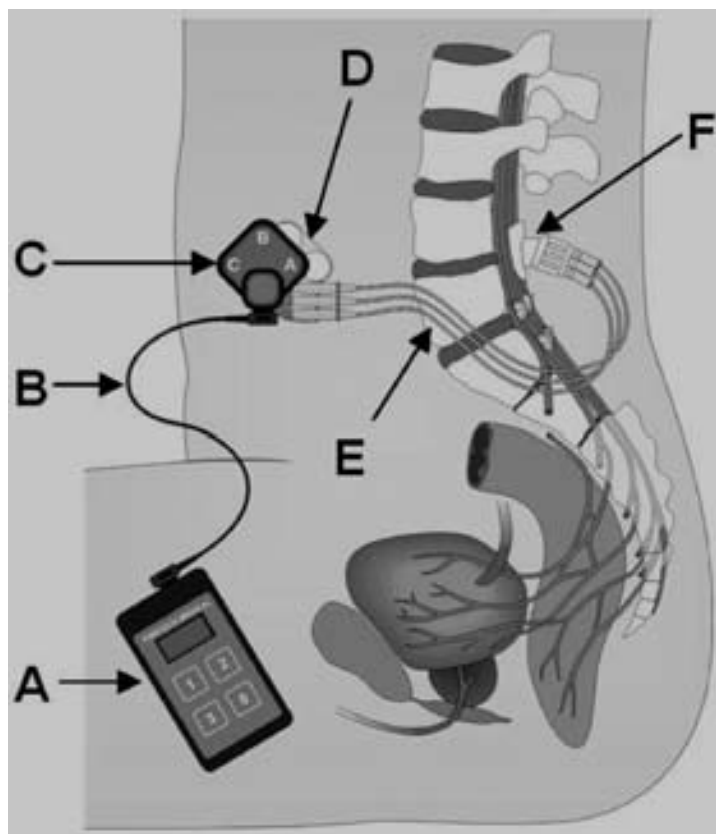
Čo sa týka vyprázdňovania močového mechúra už po dvoch mesiacoch po operácii a kontrolnom nastavení prístroja u prof. MUDr. Švihru, Phd v Univerzitnej nemocnici v Martine prístroj splnil moje očakávania. Bez problémov sa vyprázdňujem každé 2-3 hod. Tak isto ustúpili infekcie močového mechúra s ktorými som mal veľké problémy. Čo sa týka stolice je to neporovnateľné z predoperačnými trápeniami, ktoré trvali bežne aj 1 hodinu. Stolicu bolo potrebné doslova masírovaným brušnej dutiny vytlačiť. Teraz chodím na stolicu každý deň a netrvá to dlhšie ako 5-10 minút.

Musím však spomenúť bolesti, ktoré má trápiť v ochrnutej časti tela, hlavne svalové partie, stehna, lýtka, sedacie svaly, brušné svaly. Tieto bolesti po operácii žiaľ neustúpili. Ľudia, ktorí žijú s podobným postihnutím určite vedia o čom píšem. Použitím stimulátora počas vyprázdňovania močového mechúra sa tieto bolesti mierne stupňujú, nakoľko prístroj funguje na základe elektrických impulzov, ktoré ovládajú svaly močového mechúra.

Aj napriek týmto vedľajším účinkom mi Brindleyho stimulátor skvalitnil život, hlavne tým, že nie som odkázaný na cievkovanie a nemusím nosiť plienky, či iné zdravotnícke pomôcky. Touto cestou by som sa chcel poďakovať tímu lekárov z Univerzitnej nemocnice v Martine, ktorý sa podujali na túto zložitú operáciu ktorú (teraz to už môžem zodpovedne povedať) úspešne zvládli. Prajem im veľa ďalších úspešných operácií.

Nedá mi aj touto cestou vyzvať kompetentné osoby v zdravotných poisťovniach k zaradeniu uvedenej operácie k hrazeným úkonom. Každý rozumný hospodár by to už dávno urobil, nakoľko celoživotné cievkovanie a liečenie infekcie močového mechúra je oveľa nákladnejšie ako samotný prístroj.

S pozdravom Kršáčok

Obr.2. Neurostimulátor Brindley

- a) vonkajší vysielateľ
- b) vonkajší spojovací káblík
- c) vonkajšia sonda vysielateľa
- d) vnútorná (podkožná) sonda prijímača
- e) vnútorné (podkožné) spojenie s elektródami
- f) vnútorné elektródy na nervových koreňoch

Informácie pre pacienta o sakrálnej deafferentácii a implantácii stimulátora pre ovládanie vylučovania moču a stolice

Vážení pacienti/pacientka
dovoľujeme si Vám predstaviť program implantácie stimulátora miechových koreňov, ktorý zahajujeme v Martinskej fakultnej nemocnici v spolupráci Neurochirurgickej a Urologickej kliniky.

Tento stimulátor bol vyvinutý profesorom Brindleyom a spolupracovníkmi a je zvyčajne používaný pacientmi s úplným porušením prerušenia miechy nad oblasťou miechy, ktorá obsahuje centrá, ktoré ovládajú močový mechúr a panvové orgány. Títo pacienti majú v dôsledku prerušenia miechy ťažkosti s močením, udržaním moču (tzv. kontinencia), s vyprázdňovaním stolice a iné urologické a neurologické komplikácie, ktoré nie je možné zvládnuť obvyklými metódami liečby (samocievkovanie, lieky potlačujúce činnosť močového mechúra, vyklepávanie reflexného močenia). Stimulátor je tiež určený pre pacientov, ktorí si túto liečbu jednoducho prajú pre jej prednosti.

Operácia spočíva v chirurgickom sprístupnení dolnej časti miešneho kanála.

To je dosiahnuté odstránením časti driekových stavcov, ktoré nenarušuje stabilitu

chrbtice. Následne sú otvorené miešne obaly a mikrochirurgickou technikou sú krížové (S2. S3. S4. S5) miešne korene obojstranne rozpreparované na zväzky, ktoré privádzajú vnemy do miechy (senzorické. aferentné nervy) a zväzky, ktoré vedú pokyny z miechy (tzv. motorické, eferentné nervy). Všetky aferentné vlákna sa prerušia. Tento zákrok sa nazýva sakrálna deafferentácia a je najdôležitejším krokom operácie. Odstraňuje kŕčovitý sťah svaloviny močového mechúra a svalstva uzatvárajúceho močové cesty, čiže odstraňuje príčinu urologických komplikácií.

Tento výkon je trvalý a nevratný. Po tomto výkone močový mechúr opätovne dokáže prijímať moč bez zvyšovania jeho tlaku, čo zabezpečuje prevenciu

poškodenia obličiek. Taktiež ustupujú samovoľné úniky moču. Ďalším efektom je odstránenie záchvatov vysokého tlaku a potenia (tzv. syndróm autonómnej dysreflexie), ktoré vznikajú u pacientov po poranení miechy nad úrovňou 6. hrudného stavca. Tieto záchvaty sú vyvolávané rozťahnutím močového mechúra, konečníka, infekciou močových ciest, pôrodom alebo akýmkoľvek silnejším vnemom a ktoré môžu ohrozovať ich život.

Nežiaducim efektom je však strata reflexnej erekcie penisu a zvlhčenia pošvy, ktoré sú vyvolávané lokálnym podráždením genitálií, pokiaľ po úraze boli zachované. Taktiež prestáva reagovať na lokálne podráždenie konečníka a vyvolávanie odchodu stolice čípkami môže byť po operácii neúspešné.

Ďalšia fáza operácie spočíva v naložení platínových elektród na motorické korene S2. S3. S4. Tieto umožňujú stimuláciu koreňov - sakrálna neurostimulácia. Tento krok výrazne zvyšuje kvalitu života

pacienta a umožňuje vôľou ovládané, kontrolované a zdravotne bezpečné močenie a uľahčuje odchod stolice.

Potom sú miechové obaly hermeticky uzatvorené a rana na chrbte je zašitá. Káble elektród sú pretiahnuté pod kožou na prednú plochu trupu na miesto, ktoré si pacient pred operáciou zvolí ako najvhodnejšie (najčastejšie vľavo na bruchu). Na toto miesto je implantovaný na káble prijímač. Tým je operácia ukončená. K tomuto miestu si pacient po operácii prikladá vysielateľ digitálnej riadiacej jednotky (asi veľkosti mobilného telefónu), ktorá má tri hlavné programy, ktoré umožňujú močenie, defekáciu (odchod stolice) a erekciu

Po operácii je pacient umiestnený na jednotku intenzívnej starostlivosti. Dva až tri dni leží so zníženou hornou polovicou trupu, aby nedošlo k bolestiam hlavy a uniku mozgovomiešneho moku operačnou ranou. Na tretí deň sa testuje stimulátor, na 5. deň sa pacient učí sám stimulátor ovládať a začína sa samostatne pohybovať na vozíku. Za priaznivých okolností je prepustený na 10. až 14. pooperačný deň.

Pacient je celoživotne sledovaný. Distribútorom stimulátora v Slovenskej republike je firma Comes, s.r.o., ktorá garantuje celoživotný servis systému. Stimulátor vyrába firma Finetech Medical Ltd., Veľká Británia, ktorá poskytuje trojročnú bezplatnú záruku na vlastný stimulátor a ročnú záruku na vonkajšie príslušenstvo. Stimulátor obdržal CE certifikát pre Európu v r. 1996 a je v Slovenskej republike schválený Štátnym úradom pre kontrolu liečiv

Výhody liečby stimulátorom je zabránenie poškodenia obličiek, ktorá vzniká v dôsledku nesprávne pracujúceho močového mechúra. Odhaduje sa, že bez správnej starostlivosti umiera predčasne v dôsledku ochorení močových ciest a obličiek až 85% pacientov s prerušenou miechou, ktorí prežijú prvý rok po úraze. Dôvodom je spätný tok moču z močového mechúra do obličiek a dlhodobé a opakované zápaly obličiek. Táto liečba minimalizuje výskyt zápalov močových ciest (z približne 7x na rok na 1x na rok). Zároveň dochádza k odstráneniu záchvatov autonómnej dysreflexie. U väčšiny operovaných (asi 86%) dôjde k obnoveniu úplnej kontinencie moča (schopnosti udržať moč), takže nevyžadujú nosenie plienok a iných pomôcok a väčšina operovaných (97%) močí spontánne pomocou simulácie (priemerne 3,6x denne). Operácia tak zvyšuje kvalitu života a nezávislosť (v Nemecku u kvadruplegikov klesol priemerný čas ošetrovateľskej sta-

roستlivosti z 162 minút pred operáciou na 47 minút po operácii). Taktiež sa zvyšujú šance pacienta na sociálne a pracovné uplatnenie. Podľa mnohých je práve únik moču dôvodom spoločenskej izolácie pacientov s prerušenou miechou. Neurostimulátor je tiež možné naprogramovať na stimuláciu svalov dolných končatín (svaly sedacie, niektoré stehenné a lýtkové svaly) v rámci ich posilňovania a zlepšenia prekrvenia.

Medzi nevýhody tejto liečby patria vysoké finančné náklady, pre ktoré je táto liečba zvyčajne limitovaná. Samotná operácia trvá pomerne dlho (6 hodín), počas ktorej môže dôjsť k bežným chirurgickým komplikáciám (krvácanie) a je to liečba nevratná. Ako sme uviedli, pooperačne dochádza k strate reflexnej erekcie, pacienti preto pooperačne vyvolávajú erekciu pomocou stimulátora (40-50% pacientov) alebo inými metódami (lieky, injekcie do penisu). Účinné prestáva byť i vyvolávanie stolice prehľadnými čipkami, takže pacienti používajú stimulátor i k odchodu stolice (80% pacientov), čo hodnotia veľmi kladne. Zariadenie totiž umožňuje pravidelné a rýchle vyprázdnenie stolice (asi 4.3x týždenne) a skraca je čas potrebný k odchodu stolice z 90 minút na 15 minút.

Najväčším nebezpečenstvom operácie je infekcia implantovaného stimulátora a s tým súvisiaca infekcia mozgovomiešnych obalov a mozgu (asi 0,4% pacientov). Výskyt infekcie je znižovaný dôslednou predoperačnou prípravou, ktorá spočíva v očistení kože celého tela dezinfekčnými prostriedkami, podaním antibiotík a dokonale vyprázdnení tráviaceho traktu

Príprava začína niekoľko dní pred operáciou. Aj samotný implantát je potiahnutý zmesou silikónu a antibiotika, ktoré sa vylučuje do okolia a bráni rozvoju infekcie. Likvorová fistula (t.j. únik mozgovomiešneho moku operačnou ranou) sa vyskytuje asi u 1% pacientov. Pacienti s týmito typmi komplikácie musia byť opätovne operovaní. U časti operovaných sa môže vyvinúť dočasný výpadok funkcie motorických nervov, ktorá môže pretrvávajúť i niekoľko mesiacov. Vzniká v dôsledku manipulácie s nervami počas operácie. Prejavuje sa stratou schopnosti odozvy na stimuláciu prístrojom - teda nie je možné vyvolať odchod moču a stolice a zníženou kontinenciou moču a stolice. Počas obdobia tejto poruchy musí pacient močiť pomocou zavedenia cievok do močového mechúra (paraplegici to zvládajú sami, väčšinou bez problémov paraplegičky ťažšie, kvadruplegici vyžadujú ošetrovateľskú

pomoc). Niekedy je treba zaviesť drén do močového mechúra cez stenu brušnú v oblasti podbruška, ktorý odvádza moč mimo tela (tzv. epicystostomia). Odchodu stolice počas neúčinnosti stimulácie pacienti napomáhajú diétami zvyšujúcimi jej objem (vlákniny...).

Podobné opatrenia musia pacienti vykonávať i v prípade technických porúch stimulátora. Tie sa vyskytli asi u 8% pacientov a najčastejšie išlo o prerušenie podkožných káblov (najskôr tlakom na opierku vozíka). Celkové množstvo komplikácií pri 10 ročnom pozorovaní je asi 10%. Keďže zariadenie nemá batériu je veľmi spoľahlivé s dlhou životnosťou. Podľa profesora Brindleyho pripadá jediná porucha na 19,6 roka života s implantátom. Vo Veľkej Británii, kde bol stimulátor vyvinutý, boli zo 6 implantátov, ktoré boli implantované v rokoch 1978 a 1979 v roku 1997 tri ešte v stále v činnosti.

U nás sa táto metóda hlavne kvôli finančnej náročnosti doposiaľ nepoužívala, preto s ňou máme len malé praktické skúsenosti. Tento nedostatok sa snažíme prekonať v spolupráci s pracoviskom v Brne (v zastúpení prim. MUDr. Doležalom,

PhD.), ktorí majú bohaté a viacročné skúsenosti s touto liečbou v Českej republike.

Liečba neurostimulátorom je v súčasnosti dostupná i u nás. V prípade Vášho záujmu o liečbu budete zaradený medzi čakateľov na operáciu. Po realizovaní doplňujúcich vyšetrení Vás budeme kontaktovať a bude dohovorovaný termín operácie.

MUDr. Benčo Martin Neurochirurgické oddelenie Martinská fakultná nemocnica

* spracované podľa informácie pre pacienta vypracovanej prim. MUDr. Doležalom, PhD.

Viliam Bada, prednosta III. Internej kliniky LFUK na bratislavských Kramároch

- Zdravé a dobré je to, čo sa vypestuje v našej blízkosti. Potravinu by mali byť čo najčerstvejšie, ovocie a zelenina prirodzene zrelé a nie zbierané predčasne.

- Cholesterol vo vajci nezvyšuje cholesterol v krvi. Ten, kto zje veľa vajec, si zablokuje syntézu cholesterolu a napokon má cholesterolu v krvi menej.

- Život je pohyb. Ľudia celý deň sedia - doma, aj v práci. Keď chodia nakupovať, tak sa vezú eskalátormi, výtahmi, vonku autobusom alebo autom.

A potom, aby zadosťučinili zdraviu, idú do fitnesscentra, nie na vzduch. Chýba im kontakt so slnkom. Považujú ho za

karcinogénne Ale ono je pritom zdrojom vitamínu D3.

- Fazuľu jeme čoraz menej a ak, tak v konzervách z dovozu. Uprednostňujeme sóju, často už geneticky upravenú a transportovanú z veľkej diaľky. Naši starí rodičia nepoznali sóju, ale fazuľu, šošovicu a hrach áno. Myslím, že je najvyšší čas vrátiť sa ku koreňom pôvodnej výživy.

- Naš psík nám spoľahlivo ukáže kvalitu. Nalejte mu do jednej misky trvanlivé, "škatuľové" odtučnené mlieko a do druhej čerstvé, plnotučné mlieko z mliečneho automatu. Pes si jednoznačne

vyberie zdravé čerstvé mlieko. Mlieko, ako každá potravinu, stráca kvalitu stáťím a upravovaním. Pes to pozná, človek si to musí komplikovane dokazovať. Človek si myslí, že tomu nepotrebuje! Ako strašne sa mýli.

Rastie nespavosť, depresie, počet samovrážd. Nočnú tmu potrebujeme, bez nej nefungujú naše cirkadiálne hodiny, ktoré riadia prostredníctvom melatonínu náš organizmus.

- Masť - tá má v istých ohľadoch lepšie parametre ako maslo. Nečudo, veď svojím zložením sa bravčová masť podobá olivovému oleju. Obsahuje menej

nasýtených mastných tukov ako maslo a vôbec neobsahuje transformy mastných kyselín ako margaríny.

- Bravčové mäso obsahuje trochu viacej tuku ako hovädzie, ale je veľmi bohaté na vitamín B, zinok a selén. Ani len slovo tu nie je o cholesterole. Mýtus, že bravčová masť škodí a margarín prospieva, moderná veda vyvracia.

Herec Jozef Adamovič tvrdil, že kozie mlieko mu pomohlo vyhrať boj s rakovinou. Nevymýšľal si. Ak kozie, ovčie alebo kravské mlieko pochádza zo zvierat, ktoré sa pásli na slnku, obsahuje protirakovinové látky.

Špeciálne pomôcky

www.specialnepomocky.sk

Preprava vozičkára železnicou

Zážitky z rekondičného pobytu v Piešťanoch v hoteli Máj.

Niekoľko rokov som už absolvovala rekondičné pobyty, ktoré organizovala Republiková špecifická organizácia SZTP v Nitre. Pobyt mi vždy pomohli osviežiť si telo aj dušu. Zúčastnila som sa pobytu aj tento rok v termíne od 29.7. do 5.8.2012 v Piešťanoch v hoteli Máj. Ubytovanie a strava bola výborná. Personál na recepcii, rehabilitácii, v jedálni, bol nadmieru obdivuhod-

ný. Patrí im vďaka. Denné plávanie a cvičenie vo vyhovujúcom bazéne mi pomohlo k zlepšeniu telesnej vitality.

Zvlášť sa chcem poďakovať Železnici osobnej dopravy SR. Keďže nevlastním auto, musím cestovať vlakom. V minulých rokoch bol problém dostať sa na druhé nástupište, aj keď som si objednala špeciálny vozeň pre prepravu vozičkárov. Tak isto späť k východu stanice bol problém. Veľmi nepríjemné a ťažké bolo, keď nefungovalo zdvíhacie zariadenie vo vlaku, alebo ho sprievodca nevedel obsluhovať. Vrútky, kde som nastupovala, je stanica stále neprispôsobená pre vozičkárov, naopak v Piešťanoch je ideálna. Z jedného nástupišťa na druhé vynikajúci výťah a všade perfektná bezbariérovosť. Vo vlaku v oboch

smeroch som bola nadmieru spokojná a vďačná. Sprievodcovia príjemní, ochotní, pozorní a veľmi nápomocní. Keď vlak pri mojom návrate z Piešťan do Vrútok vchádzal na 1. nástupište, sprievodkyňa s údivom a nadšením konštatovala, že k vôli mne vlak presunuli na 1. nástupište, lebo vždy vchádza na 2. nástupište. Na záver úprimne ďakujem Republikovej špecifickému organizácii SZTP za kvalitné zorganizovanie každoročného rehabilitačného pobytu. Zvlášť vďaka personálu hotela Máj, ako aj Železnici Slovenskej republiky.

Účastníčka pobytu a členka RŠO SZTP v Nitre.

FOTOGRAFICKÁ SÚŤAŽ

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím v SR (ďalej NROZP v SR) organizuje v poradí už 5. ročník

on-line fotografickej súťaže **Bariéry očami ľudí so zdravotným postihnutím 2012**. Súťaž prebieha od 20. júla 2012 do 20. novembra 2012 na www.nrozp-bariery.sk.

Cieľom fotografickej súťaže je zviditeľniť problémy, bariéry, prekážky, s kto-

rými sa stretávajú ľudia s postihnutím. Prekážky, ktoré títo ľudia v bežnom živote prekonávajú, sú rôzne, v závislosti od druhu zdravotného postihnutia. Súťaž je príležitosťou pre ľudí s telesným, mentálnym, sluchovým, zrakovým, chronickým, duševným alebo iným ochorením poukázať na úskalia, ktoré musia prekonávať v každodennom živote. Často ide o situácie, ktoré ľudia bez postihnutia nevnímajú ako problematické.

Do súťaže sa môžu zapojiť samotní ľudia s postihnutím, ich rodinní príslušníci, priatelia, známi, ale aj široká verejnosť. Súťažiaci môžu zasielať fotografie prostredníctvom on-line formulára zverejneného na www.nrozp-bariery.sk alebo e-mailom na adresu foto@nrozp-bariery.sk. Súťaží fotografia, nie človek, preto jeden súťažiaci môže zaslať viacero fotografií. O výherných fotografiách rozhodne široká verejnosť svojim hlasovaním priamo na www.nrozp-bariery.sk. Autori fotografií, ktoré získajú najviac hlasov, budú ocenení.

Pre spoločnosť súťaž prináša možnosť pozrieť sa na svet očami ľudí so zdravotným postihnutím. NROZP v SR tak vytvára možnosť pre verejnosť zamyslieť sa nad vecami, ktoré ľudia bez postihnutia často nechávajú bez povšimnutia.

Národná rada občanov so zdravotným postihnutím je občianskym združením tvoreným organizáciami ľudí s rôznymi druhmi zdravotného postihnutia a fotografická súťaž Bariéry očami ľudí so zdravotným postihnutím 2012 je jeden zo spôsobov, ktorým sa snaží poukázať na kvalitu života ľudí s postihnutím a prinášať podnety na diskusiu o tejto téme.

Podrobnejšie informácie o súťaži, ako aj pravidlá súťaže sú zverejnené na www.nrozp-bariery.sk. Projekt je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

Anna Reháková, riaditeľka NROZP v SR

Katarína Šelestíaková,
projektová koordinátorka

Kontakt: sekretariat@nrozp.sk

Zlatá paralympionička z Pekingu podporila projekt zamestnávania ľudí so ZP

Paralympijská víťazka v streľbe z PH 2008 v Pekingu a bronzová z Londýna Veronika Vadovičová sa pred paralympiádou zúčastnila na workshope spoločnosti DELL "Hrdinovia sú všade

okolo nás", ktorého hlavnou témou bolo zamestnávanie ľudí so zdravotným postihnutím.

Projekt pod názvom „Spoločne“, ktorý pripravila spoločnosť DELL, zahŕňa okrem iného poskytovanie bezplatného poradenstva všetkým zdravotne postihnutým ľuďom, pomoc pri vybavovaní osobitných označení vozidiel prepravujúcich zdravotne ťažko postihnuté osoby, ale aj vzdelávanie zdravotne postihnutých občanov.

Dvadsať najzdravších nápojov sveta

Mlieko: Proti vysokému tlaku

Napriek niektorým laickým názorom, že zahlieňuje organizmus, lekári ho pokladajú za najkomplexnejšiu a najzdravšiu potravinu. Obsahuje tuky, ktoré sú zdrojom energie, minerály - dôležité

pre kosti a zuby, vitamíny, enzýmy, bielkoviny s protirakovinovými, antisklerotickými a imunostimulačnými vlastnosťami. Je dokázané, že ľudia, ktorí pravidelne pijú nízko-tučné mlieko, majú nižšie riziko vzniku problémov s nízkym tlakom.

Zelený čaj: Proti rakovine

Obsahuje polyfenoly, ktoré spomaľujú rast nádorov. Bránia tiež vzniku zubného kazu. Pitie zeleného čaju upravuje krvný tlak, odbúra cholesterol z krvi a zabráňuje kŕmeniu tepien. Neutralizuje vplyvy žiarenia. Kofeín obsiahnutý v čaji podporuje činnosť centrálnej nervovej sústavy, vitamín E spomaľuje degeneráciu buniek, fluór bráni vzniku zubného kameňa. Prítomný draslík vplyva na správne fungovanie mozgu a nervov, je účinný pri detoxikácii organizmu. Horčík je stavebným materiálom kostí a zubov, zinok sa zúčastňuje na tvorbe červených a bielych krviniek, hojení rán a delení buniek. Železo pomáha vstrebávaniu kyslíka do krvi, fosfor, sodík a mangán posilňujú kosti, metabolizmus, spaľovanie tukov, aktivujú dôležité enzýmy a vitamíny.

Víno: Pre štíhlu postavu

Podľa výskumov amerických vedcov dokáže červené víno predĺžiť mladosť, znížiť riziko Alzheimerovej choroby, demencie, pôsobí ako prevencia proti mŕtvice a srdcovému infarktu. Chráni aj proti ateroskleróze a pomáha udržať štíhlu líniu. Po jedle sa preto odporúča radšej deci vína ako pohár vody, pretože víno bráni ukladaniu tukov v tele.

Brusnicová šťava: Proti infekciám močových ciest

Ak vás trápia časté zápaly močových ciest a močového mechúra, niet lepšieho prírodného lieku. Brusnice sú bohaté na vitamíny C a K. V bobuliach sú prítomné aj 3-omega masné kyseliny. Sú účinným pomocníkom pri hnačkách, bolestivej menštruácii a pri chrípke.

Kakao: Proti vysušovaniu pokožky

Kakao obsahuje flavonoidy, ktoré majú priaznivý účinok na kardiovaskulárny systém. Okrem toho sa jeho pravidelným pitím dodáva pokožke potrebná

vlhkosť. Pripravovať by sme ho mali z prášku s vysokým obsahom kakaa a nízkym obsahom cukru, pridaním odtučeného mlieka.

Pivo: Na pevné kosti

Zlepšuje minerálnu hustotu kostí a zohráva dôležitú úlohu v boji s osteoporózou. Vďaka flavinoidom v chmeli pomáha chrániť telo pred rakovinou, znižuje riziko demencie, aj srdcovo-cievnych ochorení, infarktu a pomáha udržiavať optimálny krvný tlak.

Voda: Pre silné srdce

Voda je liekom na všetko! Pomáha nielen pri problémoch s obličkami, močovými cestami či prekyslením žalúdka, ale podporuje aj krvný obeh, vyrovnáva krvný tlak a dokonca zlepšuje pamäť. Čistá voda dokáže ľudí zbaviť mnohých chorôb a bolestí, zlepšiť zrak, sluch, znížiť hladinu cukru v krvi, zlikvidovať tuky uložené v tele, poraziť rôzne zápaly a plesne, odstrániť bolesti hlavy, znížiť riziko lámavosti kostí, znížiť kazu zubov, odstrániť poruchy spánku a predĺžiť život o 20 - 30 rokov. Denne by sme mali vypiť aspoň 2 litre vody.

Kefír: Na dobré trávenie

Má schopnosť vyrovnať sa v tráviacom trakte s premnoženými kvasinkami, baktériami, vírusmi a stimulovať tak imunitný systém. Rozkladá ťažko stráviteľné látky a bráni tak zhromažďovaniu a hnitiu potravy v črevách. Okrem toho, že obnovuje črevnú mikroflóru, lieči aj zápchu, ochorenie žlčníka, pečene, choroby nervov, pomáha aj pri vyrážkach, ekzémoch a kvasinkových infekciách.

Čierny čaj: Proti Alzheimerovej chorobe

Čierny čaj zlepšuje krvný obeh, chráni pred vznikom usadenín v tepnách a znižuje riziko ochorenia Alzheimerovou chorobou. Teín obsiahnutý v čaji rovnomerne povzbudzuje mozgovú činnosť bez zaťaženia srdca a krvného obehu. Vitamín B1 pozitívne ovplyvňuje nervový systém. Vitamín P pomáha pri hromadení vitamínu C. V čiernom čaji sú obsiahnuté ďalšie stopové prvky a minerálne látky, ako sú fluór a draslík. Éterické oleje dodávajú čaju vôňu. Aromatické látky spolu s chlorofylom pôsobia pozitívne na nervy.

Mrkvová šťava: Pre krásnu pleť

Betakarotén a vitamín A posilňujú imunitný systém. Mrkva zvyšuje odolnosť proti infekčným chorobám, bráni tvorbe vredov a opuchov, zlepšuje kvalitu mlieka u dojčiacich matiek. Šťava z mrkvy pomáha aj pri liečbe chorôb a porúch hrubého čreva.

Jablčný ocot: Proti stresu a nadváhe

Podporuje spaľovanie tukov a činnosť čriev. Vyrába sa kvasením šťavy z celých čerstvých jablák. Svoje liečivé účinky získava

va vďaka kombinácii minerálov, organickej hmoty a kyseliny octovej, ktorá mu dodáva charakteristickú vôňu a chuť. Jablčný ocot obsahuje priemerne 5 % kyseliny, je bohatý na minerály a má nízky obsah prírodného cukru a vitamínov. Ukrýva v sebe mnoho draslíka, vápnika, fosforu, sodíka a stopových prvkov. Pomáha zastaviť hnačku, zvyšuje oxyšľachovanie krvi, zlepšuje metabolizmus, posilňuje trávenie, zabraňuje zubným kazom, pôsobí ako dezinfekcia proti črevným parazitom a zvyšuje zrážanlivosť krvi.

Paradajková šťava: Proti spáleniu kože na slnku

Lykopen obsiahnutý v paradajkách sa usadzuje v podkoží a znižuje následky škodlivého ultrafialového žiarenia. Zistilo sa, že 10 polievkových lyžíc paradajkovej omáčky alebo 4 poháre paradajkovej šťavy týždenne znižujú riziko rakoviny prostaty v priebehu pol roka o 33 % a rakovinu prsníka dokonca o polovicu. Paradajky obsahujúce vitamíny, minerály, stopové prvky a vlákninu sa považujú za všeliek, pretože posilňujú imunitu, chránia srdce aj cievy, telo pred infekciami, zabraňujú tvorbe krvných zrazenín, znižujú cholesterol.

Šťava z červenej repy: Proti chudokrvnosti

Cenné minerálne látky, najmä horčík a meď, podporujú chuť do jedla, tok žlče a chránia pred voľnými radikálmi. Pomáhajú pri chudokrvnosti. Repa podporuje vylučovanie cholesterolu, olova a radioaktívnych látok z organizmu. Dodáva pružnosť a lesk pokožke, vlasom a nechťom, pomáha odvodňovať organizmus a zbavuje ho

toxických látok. Veľmi dôležitá je aj v tehotenstve, pretože chráni plod pred rôznymi vývojovými chybami.

Pomarančový džús: Prevencia proti nachladnutiu

Čerstvá pomarančová šťava zabraňuje tvorbe voľných radikálov, ktoré poškodzujú cievy a môžu viesť k vzniku infarktu. Je výbornou prevenciou proti nachladnutiu a chrípke, zlepšuje pamäť, pomáha regulovať krvný tlak, bojovať proti alergiám, astme, migrénam, urýchľuje hojivý proces a podporuje trávenie.

Zázvorová voda: Proti nevoľnosti

Obsahuje betakarotén, vápnik, železo, zinok a cenné oleje. Pôsobí proti bolestiam, pomáha pri nevoľnosti, aj cestovnej, pri tráviacich ťažkostiach a nachladnutí. Zlepšuje prietok krvi, a tým prispieva k ochrane srdcovocievneho systému. Znižuje riziko infarktu aj artériosklerózy. Úľavu prináša i meteosenzitívnym osobám.

Káva: Proti mŕtvici a infarktu

Kofeín bráni zlepšovaniu krvných doštičiek, predchádza tak zužovaniu ciev a vzniku krvných zrazenín. Bojuje aj proti baktériám spôsobujúcim nepríjemný zápach z úst. Pitie kávy môže chrániť organizmus dokonca aj pred vznikom niektorých druhov rakoviny, napr. rakoviny hrubého čreva alebo pečene, ale táto skutočnosť je ešte len v štádiu výskumu. Narastá aj počet dôkazov, že pitie kávy pomáha udržať rozumové schopnosti počas starnutia

Chlapovi sa na ceste pokazil Trabant. Tak stopuje a stopne Octaviu. Octavia ťahá Trabant, ale o chvíľu sa tiež pokazí. Tak stopujú obidvaja. Zastaví im Ferrari, že ich bude ťahať a vodič hovorí: „keď by som šiel náhodou rýchlo tak blikajte a trúbte.“

Ide ožran okolo krčmy a zrazu sa okolo neho preženú tri auta. Vojde do krčmy a hovorí: „počúvajte, teraz tu okolo mňa prefrčalo Ferrari, a išlo dvestovkou!“

A ostatní: „no a šák nejaký macher.“

Ožran: „ale za ním šla Octavia, a tiež dvestovkou!“

Ostatní: „no a...tiež nejaký macher.“

Ožran: „ale za nimi šiel Trabant, tiež dvesto, a blikal a trúbil a aj tak ho nechceli pustiť pred seba.“

Minister financií vystupuje na mítingu:

-Drahí občania Slovenska, mám pre vás dve novinky. Jednu dobrú a druhú zľú ...

-Povedz najprv tú dobrú !!!- kričia občania

-Našej milovanej republike sa dnes podarilo uhradiť celý zahraničný dlh!!

-Hurá!!!

-A teraz tú zľú ...

-Máme 72 hodín na opustenie republiky ...

Háda sa žena s mužom:

-Bola som ja pekná krava keď som si ťa brala!

-To je lož. Pekná si nikdy nebola!

Babka s dedkom idú na prechádzku:

-Dedko, mám si dať aj podprsenku?

-Ale daj si, vonku je blato..

Jedna babka kradla na cintoríne vence z hrobov.

Raz ju prichytil správca cintorína a pýtal sa jej na čo používa tie vence.

Babka že nimi podkuruje v kachliach.

Správca s ňou išiel domov a ozaj, babka si kúrila v kachliach vencami.

Babka a čo robíte so stuhami ? Pýtal sa jej.

Stuhy používam na plátanie spodného prádla. Odvetí babka. Tak ukážte!

Babka zdvihla sukne a na zadku mala prišitý nápis: „Posledný bozk od príbuzných“.

Dedko mal zase na spodkách vpredu nápis: „Vstaneš až pri poslednom súde“!

ŠKODA Handy ZTP Centrum Žilina

Program pomoci telesne postihnutým prostredníctvom širokej ponuky úprav automobilov všetkých značiek

ZAMESTNANCI V NAŠOM CENTRE VÁM PONÚKAJÚ:

- potrebné informácie, služby a asistenciu pri kúpe nového automobilu zákazníkom so zdravotným hendikepom
- poradenstvo pri úpravách vozidla podľa druhu postihnutia
- poradenstvo (legislatíva, nároky z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny SR)
- upravené predvážadzie vozidlo
- trénažér na ručné riadenie
- preškoleného servisného technika a automechanika
- bezbariérový prístup

VÝHODY PRE DRŽITEĽOV ZTP V ŠKODA HANDY CENTRE:

PREDAJ VOZIDIEL ŠKODA

- zvýhodnené podmienky pri kúpe nového vozidla
- zvýhodnené podmienky pri financovaní a poistení vozidla

ÚPRAVY VOZIDIEL PODĽA DRUHU POSTIHNUTIA

- široká ponuka úpravy vozidiel podľa platného cenníka v rámci SR

SERVIS VOZIDIEL

- zvýhodnená cena hodinovej práce 20€ s DPH
- zľava na originálne náhradné dielce 15%
- bezplatné poskytnutie náhradného vozidla počas doby opravy alebo úpravy
- bezplatné umytie vozidla po oprave (z vonku i z vnútra)

► MOŽNOSTI ÚPRAVY VOZIDIEL VŠETKÝCH ZNAČIEK

► Elektrické nakladacie otočné rameno

Elektricky ovládaným ramenom ľahko naložíme elektrický vozík, ktorý váži cca 100 kg do kufra vozidla, či už osobného, kombi, alebo malej dodávky. Nakladacie rameno sa dá jednoducho odstrániť a tak ho môžeme uložiť mimo vozidla, pokiaľ neprepravujeme elektrický vozík.

► Otočná sedačka

Uľahčuje nasadenie do vozidla. Montuje sa či u vodiča, alebo spolujazdca. Otočné sedadky spolujazdca sa dajú po ich otočení ešte aj vysunúť.

► Strešný box Chair Topper

Je zariadenie ktoré slúži pre ľahké a veľmi rýchle naloženie skladacieho mechanického vozíka na strechu vozidla. Jednoduchá obsluha z miesta šoféra, zabezpečuje užívateľovi samostatnosť pri cestovaní. Výhodou je zachovanie vnútorného priestoru vozidla.

► Ručné ovládanie MERO 3

Princíp systému MERO 3 spočíva v tom, že funkcia pedálu brzdy a plynu je prevedená do páky umiestnenej vedľa stredového tunelu vozidla na šoférovej strane. Ovládanie: tlakom páky od seba ovládame vždy brzdu a ťahom hornej časti páky k sebe, ovládame plyn. Páka MERO 3 je tiež vybavená aretáciou brzdy.

Autocentrum Minárik,

Pri Rieke 795/3 010 04 Žilina – Strážov,

Predaj vozidiel: 041/562 22 19, predaj.zilina@auto-minarik.sk

Servis vozidiel: tel.: 041/564 34 10, servis.zilina@auto-minarik.sk

ŠKODA

Autocentrum
Minárik

www.auto-minarik.sk

SERVIS

Púť do Medžugoria od 1. do 7. júna 2012

V máji t. r. sa pár nadšencov z našej farnosti rozhodlo uskutočniť púť do Medžugoria. Hlavnou iniciátorkou bola naša farička doktorka Beatka, ktorá zorganizovala celú cestu a zabezpečila aj autobus z cestovnej kancelárie „Gospel travel“. So skupinou mala pôvodne ísť aj naša Julianka. Toho času žije a pracuje v Londýne a prišli jej do termínu púte iné udalosti, tak mi navrhla, aby som šiel ja. Dlho som zvažoval, ísť, či neísť.

Mám svoje telesné postihnutie od narodenia a k nemu sa rokmi pridali ďalšie choroby, najmä opotrebovanie bedrových kĺbov, čo mi dosť sťažuje už aj tak ťažkú chôdzu. A v Maďugorí je to hlavne o chodení. Zvíťazila vo mne zvedavosť. Za čias socializmu boli veľmi populárne dovolenky vo vtedajšej Juhoslávii a ja som nikdy nežiadal o devízový prísľub, lebo ma tie administratívne prekážky odradzovali a môj príjem tiež nebol slávny. A zrazu som mohol ísť na púť a zároveň prechádzať tou „slávnou Juhosláviou“, ktorá toľko prežila.

Z nášho mestečka, Želiezovce, sme odchádzali v piatok 1. júna o 13:30 hodine. Organizátorka našej skupiny, pozostávajúcej zo siedmych sestier v Kristu a mňa ako jediného brata v Kristu. Beatka pre nás zabezpečila mikrobús u pána Žákoviča v Pohronskom Ruskove, ktorý bol veľmi ústretový a poskytol nám odvoz do Trnavy zdarma. Na diaľničnom parkovisku Zeleneč sme prestúpili aj s batožinou na zájazdový autobus cestovnej kancelárie „Gospa travel“ a po krátkej prestávke o 15:30 hod. sme sa pohli smerom na Bratislavu – Jarovce. Privítal nás šofér Vladimír Chromek mladší, syn majiteľa cestovky, ktorý s ďalším kolegom šoféroval náš autobus. Na prednom sedadle katechét Lacko privítal každého putujúceho, krátko nás navzájom predstavil, jednotlivé skupiny z Prešova, Popradu, Žiliny, Trenčína, Bratislavy a nás zo Želiezoviec. Spoločne sme sa pomodlili bolestný ruženec a zaspievali pár nábožných piesní, vďaka našej pútničke Julke Macákovej, ktorá vždy iniciovala celý repertoár piesní a sama aj udávala tón.

V nočných hodinách sme prechádzali Maďarskom, po diaľniciach Slovinska a Chorvátska. O štvrtej hodine v sobotu ráno sme sa prebudili už v Chorvátsku a pokračovali sme zaujímavou trasou cesty, ktorá obkreslovala z jednej strany skalnaté kopčeky, posiate kosodrevinou, ktorá rástla medzi skalami priam zázračne. Videli sme veľké skalnaté bralá, týčiace sa popri ceste. Šikovní stavitelia diaľnic ich museli doslova prevrátať tunelmi ako myšky ementál. A tých tunelov bolo nespočítateľné množstvo a každý fungoval. Nie ako na Slovensku. U nás máme celkom asi štyri diaľničné tunely a každú chvíľu ich opravujú. Starká, sediaca vedľa mňa sa ma pýtala, ako mohli takú cestu tí Juhoslovania postaviť. Ja som jej nemohol inak odpovedať, iba „zrejme sa tu až tak netuneluje ako u nás, ale poctivo sa stavajú tunele.“. Zanedlho sa údolia po pravej strane jazdy zmenili na morské zálivy a prichádzali sme na Makarskú riviéru. Pre nás suchozemcov

to bolo niečo fascinujúce a úchvatné. Mnohí z nás vyťahovali fotoaparáty a mobilné telefóny a snažili sa zvečniť neobvyklé výhľady z okna uháňajúceho autobusu.

Nasledujúca zastávka bola na pobreží mora a pobudli sme tu asi tri hodiny. Čakali na druhý autobus so slovenskými pútnikmi, ktorých viezol majiteľ cestovnej kancelárie Gospa Travel, pán Vladimír Chromek starší a striedal sa za volantom so svojim druhým synom Petrom. Cestovali z východného Slovenska cez Košice, Miškolc a celé Maďarsko. Táto zastávka bola na krásnom pútnickom mieste Vepric. Na jednej strane cesty sa rozprestieralo more, v diaľke bolo

vidieť ostrov Brač, na ktorom pôsobil v minulosti Martin Kukučín, slovenský učiteľ a spisovateľ, vlastným menom Matej Bencúr. Na ľavej strane cesty sa rozprestierala oáza pokoja z dominantnou lurdsťou jaskyňou a sochou Panny Márie, nepoškvrneným počatím.

Pútnické miesto bolo veľké, vybudované, prispôbené väčšiemu množstvu návštevníkov, so studničkou, kde sme sa občerstvili čerstvou vodou a použili toalety. Spolu s druhým autobusom sme o dve hodiny dorazili na hraničný prechod z Chorvátska do Bosny a Hercegoviny. Až na tejto hranici nám kontrolovali naše pasy a občianske preukazy.

Zanedlho sme dorazili do cieľa našej púte, do Medžugoria. Táto obec od okolitých dedín sa markantne odlišovala svojim pouličným ruchom, množstvom ľudí, osobných áut a zájazdových autobusov, taxíkov, množstvom obchodov, hotelov a penziónov po oboch stranách hlavnej ulice. Oplývalo prosperitou, ktorú im priniesla Panna Mária. Ubytovali sme

sa v troch rôznych penziónoch.

Prvý deň v Medžugorí o 15 - tej hodine popoludní nás sprievodca zaviedol na miestny cintorín, kde sme sa pristavili pri hrobe Slavka Barbariča, františkánskeho kňaza, ktorý sa popri svojich povinnostiach v mnohých farnostiach dal do stálych služieb pútnikom. Bol to veľmi zbožný, skromný a dobrotný páter. Neustále viedol mnohé sústreďenia pre pútnikov, adorácie pred Sviatosťou oltárnou, klaňanie sa krížu, ruženec na Podbrde, krížovú cestu na vrchu Križevac, kde v roku 2000 ukončil svoj život.

Mestečko Medžugorie sa právom hovorí spovedelnica sveta, lebo po oboch stranách kostola sa nachádza množstvo vybudovaných spovedelníc a to aj s klimatizáciou, pred nimi krytá kolonáda chráni čakajúcich penitentov pred horúcim slnkom alebo dažďom, medzi kolonádou a kostolom sú umiestnené lavičky, na ktorých sa dá pri peknom počasí spytovať svedomie, modliť sa alebo rozjímať. Okrem duchovnej stránky je na tomto mieste postarané aj o telesné potreby pútnikov. Za spovedelnicami je vybudovaný komplex stolov a lavíc, krytých stíškami a zútulnených kvetinovými záhonmi a popínavou zeleňou. V príjemnom prostredí si môžu pútnici rozložiť na stoloch svoj proviant a priam piknikovo sa občerstviť. Pamätá sa tu aj na čistotu. Všade sú koše na od-

Posolstvo Panny Márie, Kráľovnej pokoja,

padky, všetko je vyzametané. Kapacita stolov ja primeraná množstvu návštevníkov.

Hneď vedľa je komplex toaliet, všetko bezberierovo riešené, dokonca aj zväčšené kabínky pre imobilných. Vedľa toaliet sú aj záhradné umývadlá s pitnou vodou, kde sa dá osviežiť a набраť voda. Priznám sa, že tak perfektne vybavené pútnické miesto som vo svojom živote nevidel. Tam neexistuje, že by ľudia stáli v radoch, keď na nich príde akútna potreba. Napriek veľkosti je všetko čisté a fungujúce.

O 18-tej hodine každý deň začína hlavný program, pozostávajúci z modlitby sv. ruženca, a to radostného, bolestného a ruženca svetla. Modlitba je zaujímavá, lebo sa predmodlievajú kňazi v rôznych jazykoch a veriaci odpovedajú podobne v rôznych rečiach. „Kde sa modlia dvaja, traja, ja som medzi nimi“, povedal pán Ježiš a ja som to naozaj cítil, že je to tak.

Druhý deň púte bola nedeľa, sviatok Svätej trojice. O pol šiestej ráno sme mali zraz pred pekárňou a odtiaľ sa začal výstup na vrch Križavec, ktorý je nad Medžugorím, na konci ulice, kde stál náš penzión Monaco. Ja som sa tohto výstupu nezúčastnil, lebo mi známi, ktorí už v Medžugorí boli, rozprávali, že je to veľmi náročný terén.

V pondelok, 4. júna, sme sa cez pole vybrali do komunity Cenacolo. Tam nás privítali a usadili dvaja obyvatelia komunity, slovenskej národnosti. Prvý prehovoril Jozef z Piešťan, vyslovil svedectvo o svojom poblúdení v mladom živote. Po ňom pokračoval Róbert od Trenčína, ktorý vyrastal v kresťanskej rodine, dokonca aj ministroval pri sv. omšiach, ale chápadlá Diabla ho zvedli do spoločnosti kamarátov, holdujúcich alkoholu a drogám. Minulosť týchto dvoch chlapcov sa podobala a podobal sa aj ich príchod do komunity, kde ich dotlačili dobrovoľne nasilu ich rodičia a príbuzní.

V kocke nám zhrnuli život v komunite. Starajú sa sami o seba. nemajú žiadneho riaditeľa či vedúceho. Len nováčikovia pri svojom príchode dostávajú staršieho obyvateľa komunity za „anjela strážneho“, ktorý ich pol roka trpezlivo a s láskou učí prísnemu režimu. Potom sú ponechaní samostatnosti. Vstávajú vždy o 6:00 hodine ráno, pomodlia sa sv. ruženec, po raňajkách pracujú vonku na pozemku, v záhrade alebo pri stavbe, niektorí majú službu v kuchyni. Po obede krátky hodinový oddych, vyplnený osobnou modlitbou, nie spánkom, nasleduje práca, o piatej spoločné modlitby, večera, osobné voľno, hygiena a o deviatej nočný kľud. Nikto tam nie je držaný nasilu, môže hocikedy odísť. Peniaze nevlastnia, žijú iba z milodarov, ako oni tomu vravia – „z Božej Prozetelnosti“. Peniaze utržené v obchode posielajú na misie do Afriky, nemôžu s nimi disponovať. Na cestu domov alebo na návštevu rodiny a to až po roku peniaze dostanú. Prvý list môžu napísať rodine alebo známym až po pol roku života v komunite, tak isto prijať návštevu z vonku.

Zakladateľka sestra Elvíra z Talianska založila sieť takýchto komunít po celom svete, okolo päťdesiat domov.

V utorok, 5. júna sme mali na programe výstup na kopec Podbrdo, ktorý sa nachádza za mestečkom, nad dedinou Bijakoviči a ide sa tam cez poľné cesty asi kilometer. I ja som sa chcel zúčastniť tohto výstupu ako náhradu za absenciu na Križevaci a tí, čo tam už boli, vraveli mi, že kopec na Podbrde nie je taký náročný. Na tomto kopci sa prvý krát zjavila Panna Mária 24. júna 1981 šiestim vizionárom, Ivanke, Mirijane, Vike, Ivanovi, Mariji a Jakovi, a predstavila sa ako „Kráľovňa pokoja“. Keďže to bolo za hlbokého socializmu, deti boli štátnou bezpečnosťou vypočúvané a prenasledované. Napriek

rôznym represáliám zo strany štátnej moci, napríklad keď ich na aute odviekli ďaleko od dediny, vysadili z auta a museli sa peši vracat' domov, každý deň o šiestej prišli pod tento vrch a pri modlitbe sv. ruženca čakali na zjavenie „Kráľovnej pokoja“.

Tak sme sa i my začali na úpäť kopca modliť Radostný ruženec. Po ľavej strane stáli v pravidelných rozostaveniach veľké odliate tabule z reliéfovými obrazmi, znázorňujúce jednotlivé tajomstvá ruženca. Autorom týchto reliéfov je prof. Puzzolo. Pri každej z nich nám pán Vlado predniesol citát zo sv. Písma a krátke spontánne

zamyslenie, aktualizované súčasnými udalosťami vo svete a našim spôsobom života a prežívania viery. Kopec bol posiaty nespočetným množstvom skál, malých i veľkých a husto pri sebe, takže bol veľký problém si vybrať medzi nimi nejakú schodnú cestičku alebo malý fliačik rovnej zeme bez trčiacich ostrých skál. Namáhavejšie to bolo pre mňa, lebo mám problém chodiť aj po rovnej ceste. Pani Julka mi pohotovo ponúkla svoju paličku, s ktorou to bolo oveľa lepšie a poďakoval som sa jej za to. I tak som mal čo robiť, aby som pravidelne a neochabujúcou pozornosťou dvíhal vysoko nohy a vyvaroval sa tak zakopnutiu o vytŕčajúce skaly. Len s Božou pomocou a Jeho zázrakom som prešiel po neschodnej stúpajúcej prekážkovej dráhe a neublížil som si. Bez zveličenia môžem povedať, že na vrchol Podbrda ma vyniesli anjeli stúpajúci so mnou ku krásnej a impozantnej, nebeskej „Kralici mira“, stojacej na vyvýšenom stupienku, v nerezovej ohrade, plnej kvetov, obrázkov a poďakovaní, ktoré tam ľudia prinášajú za uskutočnené zázraky v ich živote, po ich modlitbe a utíkaní sa k Nebeskej matke o príhovor.

Na programe dňa nasledovala návšteva novopostaveného hradu, ktorý vlastní a ďalej budujú Patrik a Nancy. Na schody vedúce povedľa kaplnky pribehla krásna a veselá dáma v zrelom veku, s kuchárskou zásterou okolo drieku a zo smiechom nám začala rozprávať, že práve miesi cesto na koláče, ktoré chce upiecť pre kňazov, účastníkov duchovných cvičení na ich hrade. Prerušila pečenie len pre nás, aby sa s nami podelila o svojom svedectve obrátenia. Jej prejav bol bezprostredný, milý a empatický. Manžela Patrika hneď v úvode ospravedlnila, lebo odcestoval za povinnosťami. V krátkosti nám všetkým porozprávala ako žili s manželom v Kanade bez viery v Boha, manžel sa venoval biznisu, nemal čas na rodinu, deti. Dvaja synovia a jedna dcéra pod vplyvom rovesníkov a kamarátov z ulice sa oddávali hedonizmu, alkoholu a drogám, stratili zmysel života, napriek hmotnému zabezpečeniu zo strany rodiny. Rodičia si s nimi nevedeli dať rady. Vtedy dostala Nancy od svojej sestry z Chorvátska poštou brožúrku o zjaveniach Panny Márie šiestim deťom, s jej posolstvami svetlu, v Medžugorí. Nevenovala tomu veľkú pozornosť a pri veľkom upratovaní to kázala manželovi Patrikovi vyhodiť do smetí. Patrik si to otvoril a začal čítať. Sila posolstiev ho tak zasiahla, že vyslovil túžbu žiť v Medžugorí, blízko miesta zjavenia. Svoje predsavzatie dodržal, predal všetky svoje obchody v Kanade. Kúpil pozemky v údolí na pol ceste medzi vrchmi Križevac a Podbrdo a pomocou talianskeho architekta začal stavať svoje sídlo na spôsob stredovekého hradu, ktoré ešte stále buduje a zveľaďuje. Hrad je vždy otvorený pre každého návštevníka, a slúži nielen na bývanie Patrika a Nancy, ale hlavne slúži na oddych tela i ducha pre kňazov a rehoľníkov, ktorý sa tu zúčastňujú na duchovných cvičeniach, ubytovanie a stravu majú bezplatne. Patrik a Nancy každý deň chodia na sv. omšu, modlia sa za svoje deti.

V stredu sme začali deň sv. omšou v slovenskej reči v kaplnke vedľa kostola. Koncelebrovali ju traja kňazi z východného Slovenska, kaplnka bola plná. Po sv. omši sme sa na priestranstve za kostolom zúčastnili svedectva vizionára Ivana, ktorý nám rozprával o posolstvách Kráľovnej pokoja. Božia matka Mária vyzýva všetkých ľudí k obráteniu sa, aby sme si vzájomne odpúšťali, pravidelne sa modlili, ak je to možné tri ružence denne a postili sa v stredu a piatok o chlebe a o vode, čítali sv. písmo a zúčastňovali sa na sv. omši čo najčastejšie, lebo tým potešíme duše svojich mŕtvych. Modlitbou a pôstom môžeme odvrátiť vojnu a zrušiť platnosť prírodných zákonov.

Potom sme sa presunuli do neďalekej dvorany, kde sme sa zišli všetci prítomní Slováci a Česi. Františkánsky páter, meno ktorého som nezachytil, nám začal po chorvátsky rozprávať o posolstve Panny Márie a tlmočila nám už naša známa Terezka. Páter nám pripomenul ako nás sv. matka Božia vyzýva, aby sme neboli veľmi priviazaní k tomuto životu. Máme otvárať svoje srdcia k tomu, čo hovorí Boh, na všetky otázky hľadať odpovede v modlitbe. Panna Mária hovorí „Pán vám chce dať v modlitbe pokoj a radosť“. V modlitbe môžeme hľadať svoju identitu. Kto som pred Bohom Otcom? Pred

Bohom Otcom nie sme učiteľom, doktorom alebo kuchárkou. Vždy som len Božím dieťaťom. Aj ja som Božím dieťaťom, hoci som trojročný, osemdesiatročný, otec alebo matka. Bez obrátenia nevydáme plody svojho ovocia. Máme čítať najdôležitejšiu knihu nášho života – „knihu Ja“, skúmať sa.

Večer o 22. hodine sa konala na priestranstve za kostolom na poľnom oltári adorácia. Väčšina z nás bola z celého dňa unavená, ja takisto, ale večer som sa premohol a neľutujem, bolo to úžasné. Priestranstvo plné veriacich rôznych národností, zahalené tmou a ožiarené „Chlebom“, ktorý sa nám z lásky dáva, celému stvorenému svetu sa dáva.

Posledný deň vo štvrtok, bol prikázaný sviatok – Sviatok Božieho tela. V Medžugorí sa pripravovala večerná procesia mestom, ale my sme mali už deň odchodu. O desiatej hodine sme mali naplánovanú slovenskú sv. omšu v kaplnke. Niektorí z nás prišli do kaplnky pred desiatou a mali sme možnosť byť účastní aj východnej grékokatolíckej liturgie, ktorá práve prebiehala pre ukrajinských pútnikov. Bolo to pre nás zaujímavé, niečo nové. O druhej popoludní sme už pred penziónom na terase čakali na náš autobus. Opúšťali sme pútnické miesto duchovne naplnení a bohatí na zážitky a nespočítateľnými dojmami.

Bohu vďaka !

Ked' mi hrala košická filharmónia

V decembri 2011 vystupoval v Košiciach svetoznámy španielsky operný spevák, tenorista Jose Carreras. Me-

siace predtým sa k tomuto vystúpeniu robila v tlači v rozhlase aj v televízii veľká reklama, že to bude vianočný koncert. Som vodičár a tešil som sa na tento koncert, aj s mojou asistentkou. Koncert mal byť v Steel Aréne, ktorá je bezbariérová, má kapacitu 8437 miest a zvlášť 20 miest pre vodičárov. Hala slúži hlavne pre ľadový hokej, ale bývajú tam aj kultúrno-spoločenské podujatia. Je to jedna z mála ustanovizní, kde ešte vodičári majú vstup zdarma. Sprievodca si musí zakúpiť lístok v plnej hodnote.

Nebývam ďaleko od Steel Arény, preto tam chodím na vozíku. Kultúrne predsta-

venia začínajú o 19.00 hod. Vybrali sme sa z môjho bytu o 18.15, cesta so sprievodcom trvá 20 minút.

O kultúrne prestavenia býva veľký záujem. Pred halou býva veľa ľudí, je viac vchodov. Jeden vchod je špeciálne pre VIP (very important persons-veľmi významné osoby), ktorý zároveň slúži aj pre vodičárov. Aké bolo naše prekvapenie, keď pred halou nebol nik! Začali sme skúmať vstupenky. Dátum bol správny, ale začiatok bol o 20.00 hod a nie o 19.00, ako sme si mysleli.

Vonku bolo chladno. Čo teraz? Našťastie sme zbadali, že „náš“ vchod pre VIP je otvorený a tak sme vošli dnu. Nebol tam žiadny usporiadateľ a tak sme sa vyviezli výťahom hore na 2. poschodie, kde je priestor pre vodičárov. Počuli sme z diaľky hrať vážnu hudbu. Asi púšťajú niečo pred predstavením,

myslel som si. Keď sme sa dostali na plochu pre vodičárov, uvideli sme, hrať kompletnej orchester Štátnej filharmónie Košice, ktorý mal sprevádzať Joseho Carrerasa. Skúšali časti oper, ktoré potom hrali na koncerte. Občas ich dirigent zastavil, povedal im pár slov a hrali ďalej. Hala pre niekoľko tisíc divákov bola úplne prázdna. Nebol tam nikto. Moja asistentka si sadla na svoje miesto. 20 minút hral orchester len pre nás! Večer bol náš. Hodinu sme síce potom čakali kým sa plne zaplní hala, ale ten čas rýchlo prešiel. Samotný tenorista Jose Carreras spieval krásne operné árie, veď je svetovou hviezdou. Jeho hostku opernú speváčku sopranistku Jolanu Fogašovú sprevádzal Zbor štátneho divadla Košice. Bol ďalší, silný umelecký zážitok, takže na vianočný koncert 2011 nikdy nezabudnem.

Vladimír Šefčík, Košice

Chránená dielňa Prístav už 1.10. otvára svoje „brány“

O tom, že pripravujeme Tréningové centrum pre hendikepovaných Prístav sa hovorí čím ďalej, tým intenzívnejšie. Dnes už však vieme, že 1.10.2012 skutočne „brány“ chránenej dielne otvárame.

Súčasťou tréningového centra bude kaviareň s knižnicou, kde budú zamestnaní ľudia s postihnutím ako čašníci či knihovníci. Budú ponúkať domáce koláčiky, ručne vyrábané výrobky pochádzajúce z tvorivých dielní, ktoré budú pripravovať tiež ľudia s postihnutím. Takto získajú hlavne prax a možnosť vyskúšať si, čo je to pracovná záťaž. Budú prichádzať do kontaktu so zákazníkmi. V takomto pre nich bezpečnom prostredí sa vytrénujú na profesionálov. To im umožní v budúcnosti lepšie sa uplatniť na trhu práce, a tak sa stanú atraktívnejšími pre budúcich zamestnávateľov. V Centre sa počíta aj s priestorom pre aktívny oddych. Budú sa v ňom

organizovať literárne besedy, autogramiády, krstý kníh, ale aj tvorivé dielne a workshopy pre deti i dospelých. A pre najmenších je pripravený detský kútik.

Tréningové centrum pre hendikepovaných ako jediné v Banskobystrickom kraji (resp. v tomto spojení jediné na území SR) vytvára pracovné a zácvikové príležitosti pre ľudí s telesným hendikepom (POZN. doterajšie dielne sú zamerané najmä na zmyslové postihnutie). „Mäkkosťou“ svojho pracovného prostredia ponúka podmienky pre pracovné uplatnenie sa aj napriek obmedzeniam, ktoré telesné postihnutie so sebou prináša, čím zvyšuje kvalitu života hendikepovaných.

Domnievame sa, že chránené pracoviská pomáhajú ľuďom so zdravotným postihnutím žiť chráneným životom, ktorý im pomáha existovať vo svete, v ktorom sami žiť nevedia. Často sa totiž stáva, že zdravotné postihnutie človeka

Slávnostné zahájenie projektu
CHRÁNENÁ KAVIAREŇ S KNIŽNICOU **PRÍSTAV**
TRÉNINGOVÉ CENTRUM PRE HENDIKEPOVANÝCH

Občianske združenie Prístav nádeje v spolupráci s Mestom Banská Bystrica
 Vás pozývajú na popoludňajšie slávnostné zahájenie projektu
 Chránená kaviareň s knižnicou Prístav

Pondelok, 1.10.2012 o 14:00
Tržnica pred OD PRIOR
Robotnícka 2, Banská Bystrica

Moderuje: Mariana Kovačechová
Hostia:

- primátor mesta Banská Bystrica Mgr. Peter Gogola
- speváčka Kristína
- zástupcovia portálu Ľudia Ľuďom.sk
- mnohí ďalší...

....a bude sa aj krstiť :-)

Srdečne Vás všetkých pozývame !

Prístav nádeje o.z.

Partneri projektu:

MESTO BANSKÁ BYSTRICA

ĽUDIA ĽUDOM SK

Prístav nádeje o.z.

SWAN

hoblo

FRAU

ABENYS

JYSK

STROJSMALT

PRIOR

Lenka Mezelová
interiérova dizajnérka

PRÍK K ÚSPESNOSTI

vyradí z koľají bežného života a nie je tak schopný opäť sa zaradiť do normálneho pracovného procesu.

Práve túto bariéru chceme prekonať chránenou dielňou - Tréningovým centrom, pretože naším cieľom je, aby zdravotne postihnuté osoby nezostávali doma či v ústavných zariadeniach len preto, že nemajú vytvorené a prispôbené pracovné podmienky. Sme presvedčení o tom, že osoby s telesným postihnutím tak získajú znalostí, zručností, schopností a zlepši sa aj ich pracovná rehabilitácia. Domnievame sa, že takýmto spôsobom zvýšime ich šance na uplatnenie sa na otvorenom trhu práce. Myslíme si, že pre ich budúcich potenciálnych zamestnávateľov, predstaviteľov samosprávy a ostatných poskytovateľov sociálnych služieb budeme praktickým a fungujúcim príkladom k tomu, aby svoje úsilie poskytovať kvalitné sociálne služby a služby zamestnanosti vytvárali v čo najbežnejších, integrovaných podmienkach trhu práce aj pre osoby s telesným postihnutím.

Naše presvedčenie, že základným prostriedkom, ktorým je možné prispieť k rozvoju človeka, je rozširovať jeho poznanie a odstraňovať bariéry stojace v ceste. To ale nie je všetko...

Iste, predpokladom účinnej pomoci je aj dobré porozumenie sociálnej a psychologickú situáciu zdravotne postihnutého jedinca, pretože ľudia so zdravotným postihnutím sú nositeľmi tých istých ľudských práv ako všetci ostatní občania.

Zastávame totiž názor, že zdravotne postihnutý človek potrebuje v individuálnej miere určitú pomoc či kompenzáciu pri

uspokojovaní samozrejímavých ľudských potrieb. Táto pomoc nie je nejaká „zvláštna“ potreba, je to súbor opatrení, ktoré vedú k sprístupneniu možnosti realizovať či naplňovať bežné a celkom prirodzené potreby jedinca. Preto tiež v kontexte starostlivosti o znevýhodnených jedincov hovoríme o sprístupňovaní (napríklad vzdelania, pracovného uplatnenia, kultúrneho vyžitia) alebo o vyrovnaní príležitostí (napríklad seberealizácie, spoločenského uplatnenia).

V neposlednom rade, Tréningové centrum Prístav bude jediným na území Slovenskej republiky, kde širokej verejnosti s každou kávou alebo čajom namiešajú Prístaváci – čašníci s telesným postihnutím, aj dobrý pocit. Každou návštevou sa tak ľudia stanú súčasťou niečoho, čo pozitívnym smerom bude meniť očakávania spoločnosti ohľadom pracovných schopností ľudí s telesným postihnutím.

Bez pomoci mesta, sponzorov, partnerov i jednotlivcov by sme však tento projekt do úspešného konca nedotiahli. Preto nás teší, že nám prejavili svoju dôveru, ktorú im my vrátime tým, že ich obslužíme vždy s láskou.

Ak aj vy chcete patriť medzi nás, tak nás od 1.10. navštívte v priestoroch OD Prior na Robotníckej ulici v Banskej Bystrici, sledujte našu web stránku, informácie na facebooku alebo nám jednoducho napíšte na e-mailovú adresu info@pristav-nadeje.eu.

PhDr. Marcela Václavková Konrádová,
cert.Mgmt. predsedníčka združenia

Športový klub TPoV Nitra
L.Okánika 6a, 949 01 Nitra

História:

Športový klub telesne postihnutých a vozičkárov v Nitre bol založený v roku 1991 s úmyslom podporiť šport telesne hendikepovaných. Zakladateľom klubu je Viliam Franko. Členmi sú športovci z celého Slovenska.

Záber z Majstrovstiev sveta v terčovej lukostrelbe, Nový Zéland 1999

Snímka zo zahájenia M-SR 2012 v lukostrelbe vo Veľkom Záluží

Prvými športovými aktivitami boli stolný tenis, šach, ľahká atletika. Neskôr sa pridala lukostrelba a plávanie. Každá športová aktivita založila vlastné centrum, Nitra je centrom lukostrelby, stolného tenisu a šachu. ŠK päť rokov organizoval M-SR v šachu TPŠ. Terajší úspešní paralympionici v Londýne začínali v stolnom tenise v Nitre. Klub 21 rokov organizoval M-SR v šachu TPŠ.

Snímka zo šachového turnaja TPŠ v Trnave

Snímka zo zahájenia M-SR 2012 v terčovej lukostrelbe vo Veľkom Záluží

Významní členovia klubu:

František Velčic - lukostrelba, Majster sveta telesne postihnutých, Nový Zéland 1999, reprezentant na Paralympiáde v Sidney

Miroslav Kačina - lukostrelba, Reprezentant na Paralympiáde v Sidney 2000, Atény 2004, Peking 2008

Ivan Ďurík - lukostrelba, viacnásobný Majster SR

Pavel Elgyut - stolný tenis, reprezentant SR, viacnásobný Majster SR

Stano Kuchyňa - šachový reprezentant

Juro Zavarský - šachový reprezentant

V roku 2012 organizoval lukostrelecký oddiel Majstrovstvá Slovenska v terčovej lukostrelbe a Slovenský pohár v terčovej lukostrelbe.

PH Londýn 2012: Slováci vybojovali šesť medailí

V dňoch 28. augusta – 9. septembra sa v Londýne uskutočnili v poradí už štrnásté paralympijské hry, ktoré boli zároveň návratom paralympijského športu do svojej kolísky. Práve v neďalekom Stoke Mandeville zorganizoval v roku 1948 neurochirurg Dr. Ludwig Guttman prvé športové hry pre 16

Ján RIAPOŠ, tréneri - Ľuboš DOBROTKA, Ján LACKOVIČ

vozičkarov – veteránov z II. svetovej vojny. Táto súťaž sa konala v rovnakom čase ako OH v Londýne a z nej sa časom vyvinuli paralympijské hry v dnešnej podobe.

Londýn organizoval OH a PH ako jeden projekt a toto poslanstvo naplnil do bodky. Podobne, ako pre olympionikov, pripravili organizátori aj pre zdravotne znevýhodnených športovcov veľkolepé hry, ktoré sa vyznačovali výbornou organizáciou, vypredanými športoviskami, nadšením a spolupatričnosťou všetkých účastníkov. Veľká Británia ukázala svetu, akú pozornosť si zaslúži paralympijský šport. Žiadne zapĺňanie tribún školákmi – povzbudiť športovcov prichádzali masy bežných ľudí, ktorí si vybrali pracovné voľno, aby mohli

Medailové trio Ján Riapoš, Rastislav Revúcky, Martin Ludrovský

na vlastné oči sledovať zápolenia najlepších paralympionikov sveta!

Je potešiteľné, že v tomto obrovskom pestrofarebnom mori paralympionikov a divákov z celého sveta sa nestratili ani slovenskí reprezentanti. Výprava, v ktorej bolo 34 športovcov, získala rovnako ako pred štyrmi rokmi v Pekingu aj šesť cenných kovov. A rovnako ako v roku 2008 sa o štyri z nich postarali stolní tenisti. Slovenskú vlajku zdvihol najvyššie predseda SPV Ján Riapoš, ktorého zastihol Londýn vo fantastickej forme. Najskôr vybojoval zlato v súťaži jednotlivcov a potom najväčšou mierou prispel aj k prvenstvu nášho družstva v zložení Riapoš – Revúcky – Ludrovský v tímovej súťaži. Na svoje medailové časy z PH 2000, 2004 a 2008

nadviazal medzi stojacimi Richard Csejtey ziskom striebornej medaily a bronzom sa pridala naša medailová stálica Alena Kánová vo vozičkarskej kategórii TT3.

O zvyšné dve medaile sa rovnako ako v Pekingu postarali strelba a cyklistika. Veronika Vadovičová vybojovala tentokrát bronz v poslednej súťaži, ktorou bola ľubovoľná malokalibrovka 3 x 20. O posledný medailový zásah sa v predposledný deň zaslúžil tandem zrakovo postihnutého Vladislava Janovjaka s vodičom Robertom Mitošinkom. Na bývalom okruhu F1 v Brands Hatch skončili v preposledný deň PH 2012 tretí v cestnom preteku a zakončili tak úspešné vystúpenie slovenskej výpravy v Londýne. Slovensko skončilo s medailovou bilanciou 6 (2 – 1 – 3) v celkovom hodnotení krajín na 41.

Rastislav REVÚCKY, tréner: Ľuboš Dobrotka

mieste. Celkovo štartovalo v meste na Temži rekordných 4.200 športovcov zo 165 krajín.

„S vystúpením našich športovcov môžem vyjadriť spokojnosť, nakoľko urobili pe úspech maximum. Vo verejnosti rezonujú väčšinou iba medaile, ja však chápem ako úspech už samotnú účasť na hrách, nakoľko kvalifikovať sa na paralympiádu býva často náročnejšie ako na olympiádu. Po tom, čo sa olympionikom nepodarilo získať zlatú medailu, sme boli špeciálne motivovaní urobiť všetko preto, aby zaznela v Londýne slovenská hymna. Som rád, že sa tak napokon stalo dvakrát“, uviedol Ján Riapoš.

Aj tieto hry potvrdili stále silnejúci trend profesionalizácie paralympijského športu, takže udržať v slovenských podmienkach krok so svetom bude stále ťažšie. Presvedčili sa o tom najmä atléti a plavci, ktorí sa po medailových žatvách v Atlante, Sydney či Aténach vracali už z druhej paralympiády bez medaile. Veľkým pozitívom bol však štart 16-ročného plavca Viktora Keményho, ktorý pri svojej premiére postú-

Veronika VADOVIČOVÁ
tréner: Jozef Široký st.

Alena KÁNOVÁ, tréner Roman CIBULKA, tréner Roman Cibulka

pil napriek papierovým predpokladom do finále a obsadil 7. miesto. Prísľubom do Ria 2016 sú však aj ďalší mladí športovci ako boccisti Nagy, Kráľ, cyklistka Matičková, vrhač

Matušík či lukostrelec Kaščák. Všetci veríme, že aj o štyri roky sa bude naša výprava vracat' z Brazílie v rovnako dobrej nálade ako pred pár dňami z Veľkej Británie.

SLOVENSKÍ MEDAILISTI NA PARALYMPIÁDE V LONDÝNE

Zlato

Ján Riapoš, súťaž jednotlivcov (stolný tenis)
družstvo SR - Ján Riapoš, Rastislav Revúcky, Martin Ludrovský (stolný tenis)

Striebro

Richard Csejtey, súťaž jednotlivcov (stolný tenis)

Bronz

Alena Kánová, súťaž jednotlivcov (stolný tenis)
Veronika Vadovičová, ľubovoľná malokalibrovka 3x20 (športová strelba) Vladislav Janovjak, pilot Robert Mitošinka, cestné preteky (cyklistika)

Ján RIAPOŠ

43 rokov * telesne postihnutý * piata účasť na PH * klubová príslušnosť: ŠK Piešťany, ŠK Hlohovec * tréneri: Ľuboš Dobrotka, Ján Lackovič * najväčšie úspechy: PH Londýn 2012 – 1. miesto v jednotlivcoch, 1. miesto v družstvách, H Atény 2004 - 1. miesto v jednotlivcoch, PH Peking 2008 - 1. miesto v družstvách, PH Atény 2004 - 2. miesto v družstvách, MS 2010 – 1. miesto v družstvách, 10 násobný majster Európy

- 6 x v jednotlivcoch (1999, 2001, 2003, 2005, 2007, 2009), 4 x v družstvách (2005, 2007, 2009, 2011)

Rastislav REVÚCKY

34 rokov * telesne postihnutý * tretia účasť na PH * klubová príslušnosť: ŠK Žarnovica * tréner: Ľuboš Dobrotka * najväčšie úspechy: PH Londýn 2012 – 1. miesto vv družstvách, PH Peking 2008 - 1. miesto v družstvách, MS 2010 - 1. miesto v družstvách, 4 x majster Európy v družstvách (2005, 2007, 2009, 2011)

Martin LUDROVSKÝ

39 rokov * telesne postihnutý * prvá účasť na PH * klubová príslušnosť: ŠK Žarnovica * tréner: Ľuboš Dobrotka * najväčšie úspechy: PH Londýn 2012 – 1. miesto v družstvách, MS 2010 - 1. miesto v družstvách, ME 2009, ME 2011 – 1. miesto v družstvách

Richard CSEJTEY

33 rokov * telesne postihnutý * štvrtá účasť na PH * klubová príslušnosť: Gasto Metalfin Galanta * tréneri: Ján Bezec-

ný, Andrej Bardoň * najväčšie úspechy: PH Londýn 2012 – 2. miesto v jednotlivcoch, PH Sydney 2000 – 2. miesto v družstvách, PH Peking 2008 – 2. miesto v družstvách, PH Atény 2004 – 3. miesto v jednotlivcoch, 3. miesto v družstvách, MS 2002 – 1. miesto v družstvách, MS 2006 – 1. miesto v jednotlivcoch, 1. miesto v družstvách

Alena KÁNOVÁ

32 rokov * telesne postihnutá * štvrtá účasť na PH * klubová príslušnosť: ŠK-TPŠ Ružomberok * tréner: Roman Cibulka * najväčšie úspechy: PH Sydney – 1. miesto v jednotlivcoch, PH Peking 2008 – 2. miesto v jednotlivcoch, PH Atény 2004 – 3. miesto v jednotlivcoch, PH Londýn 2012 – 3. miesto v jednotlivcoch, MS 2002 – 1. miesto v jednotlivcoch, ME 1999, 2007, 2009 – 1. miesto v jednotlivcoch, ME 2005 – 1. miesto v družstvách

Veronika VADOVIČOVÁ

29 rokov * telesne postihnutá * štvrtá účasť na PH * klubová príslušnosť: ŠSK Vištuk, členka Strediska štátnej športovej reprezentácie Ministerstva vnútra SR * tréner: Jozef Široký st.

* najväčšie úspechy: PH Peking 2008 – 1. miesto vzduchová puška 40, PH Londýn 2012 – 3. miesto ľubovoľná malokalibrovka 3 x 20, MS 2010 – 2. miesto športová puška 3x20, SP 2011 – 1. miesto vzduchová puška v stoji, SP 2012: 1. miesto vzduchová puška v stoji

Vladislav JANOVJAK

43 rokov * zrakovo postihnutý * tretia účasť na PH * Klub: CK Piešťany * Tréner: Branislav Režňák * najväčšie úspechy: PH Londýn 2012 – 3. miesto cestné preteky, MS 2010 – 2. miesto v pretekoch s hromadným štartom, MS 2011 – 3. miesto v pretekoch s hromadným štartom, SP 2010 – 1. miesto v etapových pretekoch, SP 2011 – 3. miesto v časovke, PH Peking 2008: 2 x 4. miesto v časovke a pretekoch s hromadným štartom, za rok 2010 celkové 1. miesto vo svetovom rebríčku * poznámka: vlajkonosič slovenskej výpravy pre PH 2012

Róbert MITOŠINKA

30 rokov * pilot V. Janovjaka * druhá účasť na PH

Prijatie slovenských paralympionikov v Kongresovom centre SPP

Po paralympijských hrach v Londýne sa na pôde generálneho partnera slovenských paralympionikov, spoločnosti SPP, a.s., uskutočnilo slávnostné prijatie výpravy PH Londýn 2012. Úspešných medailistov, ale aj ostatných športovcov, členov realizačných tímov a vedenia výpravy privítal predseda predstavenstva SPP, a.s., Hans - Gilbert Meyer.

Na rovnakom mieste sa uskutočnilo pred rokom a pol aj slávnostné privítanie výpravy zo ZPH 2010 Vancouver. Aj londýnske bilancovanie letných športovcov sa nieslo v duchu úspešného účinkovania, keď Slovensko so ziskom dvoch zlatých, jednej striebornej a troch bronzových medailí obhájilo pozície spred štyroch rokov na PH v Pekingu a obsadilo v medailovom poradí krajín 41. miesto.

„Ďalšie slová, ako vyzerali paralympijské hry v Londýne, sa už len ťažko hľadajú. Poviem len, že to bolo najmä o spolupatričnosti. Je to obrovská inšpirácia, ako sa hendikepovaní ľudia dokážu vyrovnáť s týmto obmedzením. A v pravej chvíli navyše dokázať svoje schopnosti na športovom poli. Boli sme malá výprava, ale myslím, že sme vzorne reprezentovali našu krajinu, ktorá leží v srdci Európy. Bolo mi cťou viesť týchto ľudí,“ povedal vedúci slovenskej výpravy v Londýne Samuel Roško.

Zaplnené Kongresové centrum SPP, v ktorom dominovala „londýnska“ cyklámenová farba tričiek s nápisom Ďakujeme!

(partnerom, podporovateľom, fanúšikom ...), videla videozostrihy z londýnskych hier, odovzdávanie ďakovných dekrétov jednotlivým účastníkom, ale najmä mohutne aplaudovala medailistom. Tí si prevzali aj poukážky na pobyty v Kúpeľoch Piešťany a personalizované poštové známky, ako pamiatku na ich vystúpenie v Londýne.

„Je veľmi náročné udržať konkurenciu s vyspelými krajinami, pretože naši paralympionici sú až na jednu športovkyňu všetko amatéri. Nie je jednoduché skĺbiť pracovné povinnosti so športovými, o tom som radšej, že ľudia, ktorí sa kvalifikovali do projektu Londýn 2012, odovzdali na športoviskách svoju srdce a dušu“, uviedol predseda SPV Ján Riapoš.

XIV. paralympijské hry v Londýne sa konali od 29. augusta do 9. septembra. Zúčastnilo sa na nich 4.200 športovcov zo 165 krajín, ktorí súťažili v 21 športoch. Slovensko s 34 športovcami obsadilo 9 športov. Najúspešnejší boli stolní tenisti so ziskom štyroch kovov (dve zlaté, jedna strieborná a jedna bronzová medaila). Zvyšné dva bronzы pribudli vďaka streľbe a cyklistike.

Slávnostné otvorenie Chodníka slávy v Piešťanoch

Chodník slávy slovenských paralympionikov bol slávnostne otvorený v piatok 14. septembra o 14. hod. na Kúpeľnom ostrove v Piešťanoch za účasti predsedu vlády SR Roberta Fica. Na jeho otvorení sa zúčastnia medailisti z PH 2012 v Londýne, ako aj z predošlých paralympiád. Chodník vznikol v spolupráci s oficiálnym partnerom SPV Slovenskými liečebnými kúpeľmi, a.s., Piešťany. Kde Vás srdečne pozývame.